

proiectul Alpinet
revistă de drumeție, munte, natură • anul 10 / nr. 57, serie nouă • aprilie 2006

INVITATIE

Trekking in Carpathians

ÎN CARPAȚI

banchize pe
Marea Neagră

Zbor liber
peste
Țibleș

Cheile Nerei

creasta Lotrului

descoperire în
Piatra Craiului

www.alpinet.org

Copiază, gratuit,
toate numerele revistei
Invitație în Carpați:
de la <http://iic.alpinet.org>.

Vino !

Sumarul revistei este deschis
celor care transmit informații
(știri, fotografii, articole, monografii).

contact: iic@alpinet.org, 683.51.03

Autorii acceptă că publicarea materialelor
nu aduce deocamdată venituri materiale.

Uită-te zilnic pe
www.alpinet.org,
ghidul tău montan.
Zilnic sunt
multe informații
și imagini noi.

Înscrie-te pe **lista alpinet2k.**

Vei primi, zilnic, gratuit, noile știri de la
munte, de la cei care umblă pe munte.

Informații: www.alpinet.org, iic@alpinet.org.

nr. 57, aprilie 2006

Munții Făgărașului

Măreție și groază pag. 3-9

Munții Igniș

Lacul Albastru pag. 10-13

Piatra Handal pag. 14-17

Munții Țibleș

Zbor cu parapanta pag. 18-29

Piatra Craiului

Avenul cu tavan neexplorat pag. 30-34

Pe creastă, în februarie pag. 35-41

Munții Lotrului

Creasta de vest pag. 42-52

Dobrogea

Banchize pe Marea Neagră pag. 53-59

Munții Ainei și Locvei

Cheile Nerei pag. 60-72

coperta 1 / first cover

Aproape de cabana Turnuri (Munții Făgărașului).

foto: Eduard Despoiniu (Brașov)

Respectă natura !

Lasă doar urmele pașilor.
Ia numai fotografii.

Ucide doar timp.

Editor:

ISSN 1841 - 7957

redactor, tehoredactor:

Ică Giurgiu (iic@alpinet.org, 683.51.03)

layout: Daniel Verniș, Nicolae Herăscu, Ică Giurgiu

bannere: Ionuț Nechita

© Reproducerea oricărui material din revistă, în scopuri
comerciale, nu este permisă. Materialele angajează în general
doar responsabilitatea autorilor.

publicitate: iic@alpinet.org

ABONAMENTELE
sunt gratuite:

iic-abonare@alpinet.org

Măreție și groază

Eduard DESPINOIU
(Brașov)

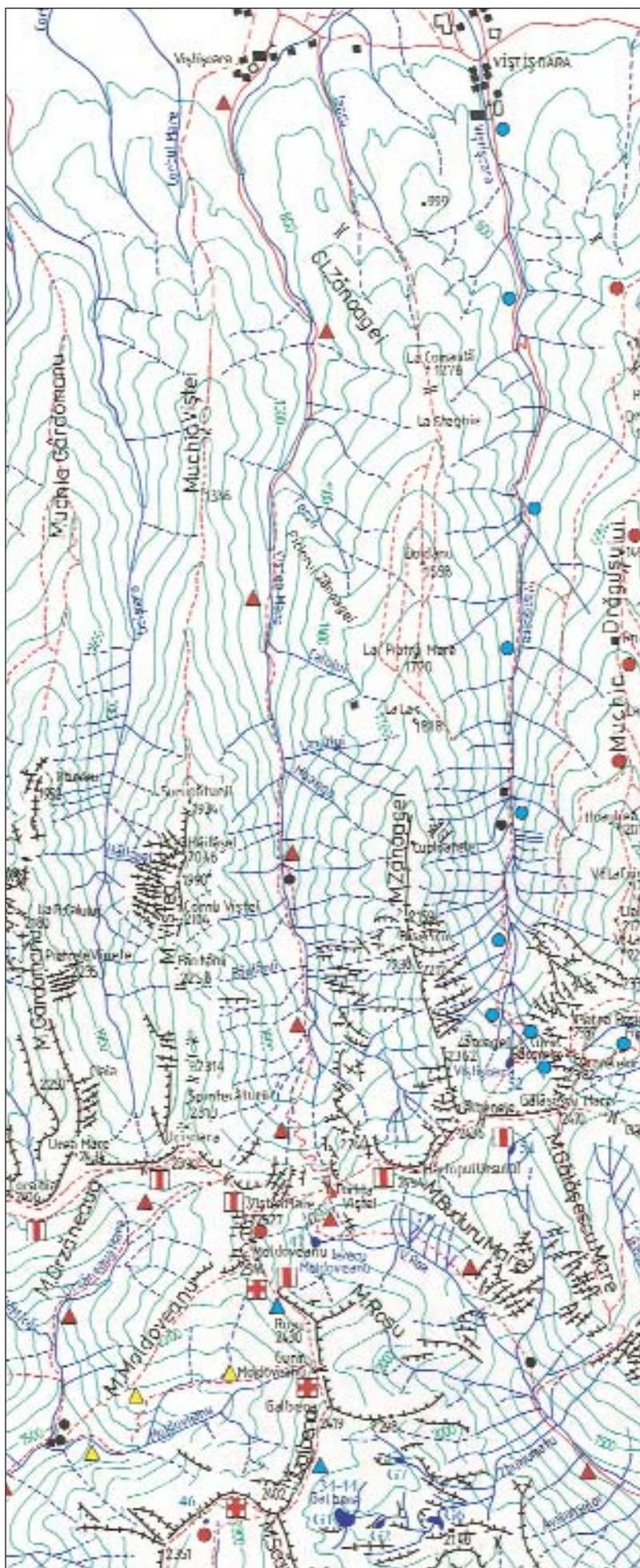
Seară în culori spectaculoase peste împrejurimile Brașovului. Stau trântit în zăpadă, scot telefonul și formez la șeful de la Salvamont Victoria, domnul Thomas Bross.

Întreb de Viștea Mare: E de urcat? "Cu grijă, la colțari și piolet, da". Mergem! Zăpada nu pleacă, vremea se anunță superbă, ce ne-am mai putea dori?

Dimineața zilei de 8 ianuarie 2006. Trec pe lângă noi, sedate parcă de ger, localitate după localitate. E rece și pustiu, doar Munții Făgărașului ne inspiră putere și voință.

Apare gheața lucie pe drumul forestier; îi mulțumim amicului care ne-a adus până aici cu mașina (vezi harta, autori Dănuț Călin și Ică Giurgiu).

Rămân doar cu Alin Moldoveanu. Mai sunt 3-4 kilometri până la capătul drumului forestier de pe Valea Viștea Mare. O cădere de stânci și un brad dărâmat în mijlocul drumului...

**1 Pe Valea Viștea Mare,
la 8 ianuarie 2006.**

foto: Eduard Despinoiu
explicații toponimice: Ică Giurgiu.

În două ore ieșim la limita superioară a pădurii. Ne impresionează măreția. Înaintăm pe valea glaciară; cât de imensă pare vara, dar iarna (foto 1)...

Lângă urmele unei vechi avalanșe, ne punem colțarii. Sunetul lor straniu, regulat, scrâșnitor pe zăpada înghețată pe alocuri, deranjează parcă liniștea absolută a văii.

Urcăm tăcuți, unul după altul, pe linia cu cea mai mare pantă. Pe la jumătatea văii facem un popas: îmi dau jos colțarii și bocancii, masez degetele, pe care nu le mai simțeam.

Ațintit spre creste, cu o oarecare neliniște, Alin zice: Vezi cornișele alea de sus?! Într-adevăr, nu le dădusem prea mare atenție. Ne continuăm tăcuți drumul. Ca să mai destindă atmosfera, Alin glumește: Hai măi, că alea nu cad nici la primăvară...

Încordat, dau bagajul jos, înfig coada pioletului adânc în zăpadă, prin toarta rucsacului și dau să beau o gură de apă. O troznitură îmi taie răsufarea. Privesc îngrozit cum cornișa venind din creastă aduce spre vale moartea albă. Rămân perplex. Apoi, cu greu, împleticit, reușesc să fug vreo zece metri spre dreapta.

Valea se liniștește dar atmosfera este tot apăsătoare. Liniște, liniște care cu ajutorul Celui de Sus nu a devenit de mormânt. Mă uit cu groază la cei vreo 15 metri dincolo de care ne-a ocolit avalanșa.

Ne mobilizăm de plecare, studiem restul cornișelor, deviem spre dreapta. Fața vestică a Vârfului Viștea, scăldată acum în văpaia apusului, degajă un pic de căldură în sufletele noastre.

E cazul să ne grăbim. Timpul zboară, e aproape noapte. Luminate de lună, cornișele atârinate înspăimântător spre vale parcă batjocoresc cutezanța omului. Pe ultimul culoar, cel de ieșit în creastă, atârnă cea mai înspăimântătoare cornișă (foto 2).

2 Cornișa pe sub care am ieșit pe creasta principală.

foto: Eduard Despinoiu

3 Refugiul Viștea Mare.

foto: Alin Moldoveanu

Pe rând, pe cât de repede ne-au mai ținut puterile, am traversat în grabă zona. Trântit în zăpadă, spun o rugăciune de mulțumire: suntem pe creasta principală și în curând iată-ne la refugiul din Portița Viștei (foto 3).

Zăpada înghețată de pe ușă se lasă ușor îndepărtată; între două lovituri cu lopățica pioletului rememorăm tulburătoarea zi ce tocmai s-a încheiat.

Curând, cu toate hainele pe mine, topesc zăpadă pentru ceai. Mă bucur de flacăra jucăușă a unei lumânări care face parcă multele grade sub zero mai ușor de suportat. A urmat o noapte lungă, poate cea mai lungă din viața mea.

Mi-am adus aminte de locuri dragi, de persoane iubite, de lucruri importante. Am zâmbit gândindu-mă la noaptea petrecută de Alex Găvan pe Mușeteica, mi-am adus aminte de recentul bivouac al lui Cătălin Pobega pe Lespezi, am închinat un gând celor plecați pe lumea cealaltă chiar de pe aceste meleaguri. Am adormit...

4 De pe Vârful Viștea Mare (2527 m),
refugiul din Portița Viștei.

foto: Alin Moldoveanu

5:30. Alarma telefonului mobil mă buimăcește. Înțepeniiți, începem să dăm ture pe lângă refugiul. Cerul e senin, pe Viștea Mare viscolește. Un termos cu ceai, colțarii, pioleții și aparatura de vânat peisaje: suntem gata de plecare. Dinspre est apar primele licăriri de lumină.

Pe la jumătatea urcușului spre Vârful Viștea nu mai avem nevoie de frontale. Zăpada perfectă la care aderă colțarii face abruptul urcuș o adevărată plăcere. 7:34. Așteptăm răsăritul.

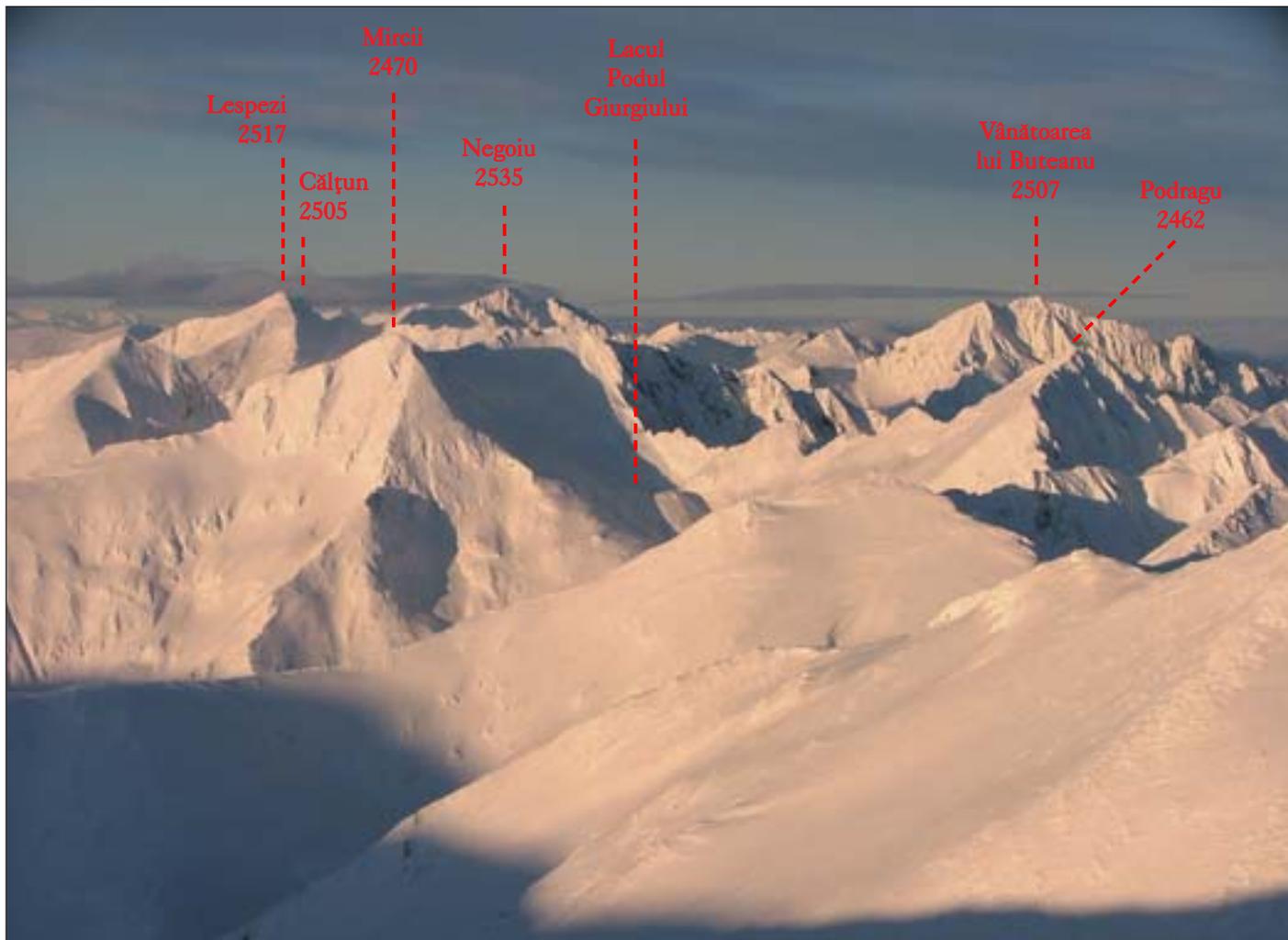

Moldoveanu
2544

5 Pe Viștea Mare, așteptând răsăritul.
Se văd culmile de la sud de Moldoveanu.
fotografii: Eduard Despinoiu

6 Moldoveanu (2544 m), la răsăritul soarelui.

7 De pe Vârful Viștea Mare spre vest.

foto: Alin Moldoveanu

Ascuns după un plafon de nori, soarele ni se dezvăluie în sfârșit. Spectacolul este copleșitor.

Norii invadează văile nordice. Niște cornișe îngrozitoare taie orice speranță de a ataca acum "Acoperișul României", Vârful Moldoveanu. Și iar trebuie să ne grăbim!

În nici jumătate de oră suntem înapoi la refugiu. Strângem echipamentul rămas și, cu inima strânsă, privim locul pe unde cu o seară înainte ieșisem în creastă.

Ne trebuie o altă variantă, mai sigură. La 30 de metri spre stânga vântul nu a format cornișe. Un culoar

abrupt, dar stabil, pare ideal. L-am urmat fără probleme până pe fundul văii; în scop didactic ne-am permis și câteva opriri la piolet.

Obosit, dar fericit, îl privesc pe Alin cum dispare în pădure. Mă întorc încă o dată spre Valea Viștea Mare. Mi-e dragă, dar parcă o și urăsc în același timp. O îmbrățișez cu privirea. Ne-a dat o lecție, una dintre multele lecții de iarnă ale Muntelui, pe care mai am să le învăț.

Apa susură, vântul nu mai bate; o pasăre tăind văzduhul parcă învie peisajul. Cu zâmbet pe buze și mulțumire în inimă întorc spatele mării noastre provocări. Asta a fost, măreție și groază.

INVITAȚIE
ÎN CARPAȚI

REVISTĂ LUNARĂ DE DRUMETIE,
MUNTE, NATURĂ,
DISTRIBUITĂ ELECTRONIC,
PUBLICATĂ DE PROIECTUL ALPINET.

Lacul Albastru

"italienii" ne omoară castanii

text și fotografiile:
Petru Lucian GOJA
(Baia Mare)

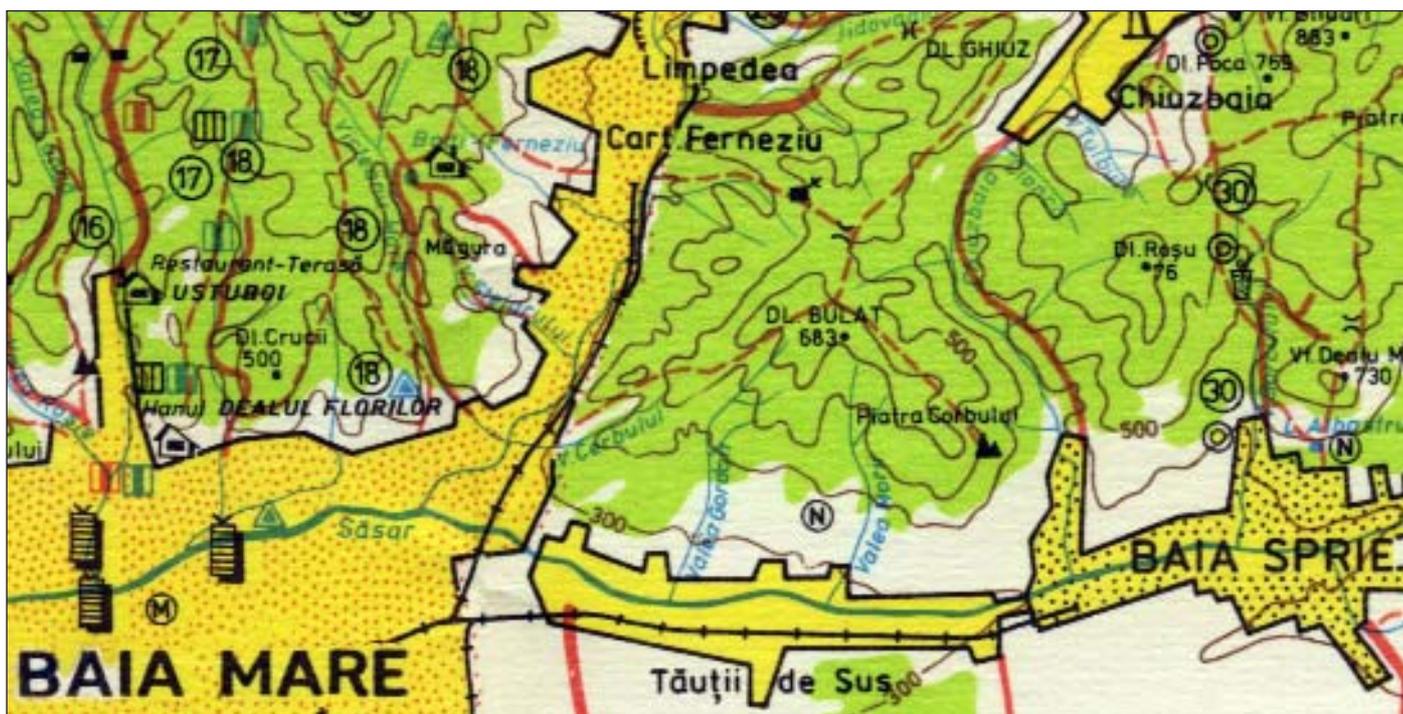
20 noiembrie 2005, eu și Brena, cățelușa. Ceață deasupra Băii Mari dar și a Băii Spriei. Garduri din plasă de sârmă metamorfozate de chiciură și zăpadă în veritabile gravuri de alb pe alb. Până și netăiații coceni de porumb ai unei banale holde capătă reverberații picturale în timp ce mă-ndrept spre ținta turistică de mult visată, Lacul Albastru, aflat imediat la nord de localitatea Baia Sprie (vezi harta, extras din ghidul Munții Gutâi, de Dumitru Iștvan, Stelian Popescu, Ioan Pop, Editura Sport-Turism, București, 1990).

Scrutând cu ochii mijii spre culmea Mons Medius (Dealul Minei, 730 m), decorată cu răzleți și ciufuliți pini roșii, apoi spre versantul ridat de șiroiri, acum ocru-lutos, abia reușesc să penetrez succesele voaluri de neguri. Parchez dincolo de centrul pitorescului orașel minieresc Baia Sprie, lăsând la stânga marea catredrală și un drum pavat ce suie spre nord. Eu voi urca pe al doilea drum, până la prima bifurcație, de unde voi opta pentru ramura din stânga.

Admir casele și gospodăriile ordonate, cu grădini de zarzavat și straturi de flori, roz-violete crizanteme îmbrățișate mortal de ger, bobocii roz sau rubinii de trandafiri cu albe scufii strălucitoare de zăpadă. La a doua stradă pavată fac stânga câțiva metri, după care mă anga-

jez la dreapta, pe îngusta potecă din spatele unei bătrânești case din chirpici, tradițional spoită-n ultramarin, pe alocuri despuiată de pigment, arătându-și dezinvolt goliciunea sărăcăcios nevrednică dar, paradoxal, într-un fel nobil picturală.

Verzi tufe compacte de mur, pudrate în alb. Mai încolo vajnicii, până nu de mult, castani comestibili (foto 1), azi mai degrabă veterani ciungi seculari, mutilați de cumplita maladie de import italian. (Cancerul scoarței, ciuperca castanului comestibil: *Krybhonectria parasitica*, import Italia, anii 1965-70, când în zona Baia Mare au fost aduși, la Stațiunea de Cercetări Pomicole, castani pitici ameliorați/ selectați pentru precocitate și performanță productivă. După atacul ciupercii, scoarța se usucă/ exfoliază, ramurile se usucă și ele, de regulă dinspre vârf spre bază. Arborele încearcă să contracareze maladia lăstărind intens pe lângă trunchi/ rădăcini dar în 2-3 ani și lăstarilor li se usucă/ exfoliază scoarța și mor în picioare. Cred că la ora actuală în zona/ împrejurimile Băii Mari peste 85% din arboretul de castan e afectat. U.E. acordă o finanțare de 100.000 euro/ 2006 pentru combaterea bolii care poate extermina castanii nativi/ clasici, unii multisecolari. Cei ameliorați au

1 Castani muribunzi, suind din Baia Sprie spre Lacul Albastru.

murit în totalitate. Se face o vaccinare a arborilor sănătoși sau puțin agresați de ciupercă după curățarea riguroasă a ramurilor atacate și incinerarea lor, utilizându-se o ciupercă asemănătoare dar puțin patogenă și cu efect imunizant. Au fost astfel tratați circa 25.000 arbori în jurul Băii Mari și se speră în efecte benefice. Deocamdată e sinistru să te plimbi prin lizierele cu castani ce sugerează un basm horror.)

Apar șleurile de căruțe, unele aproape coplesite de bolțile tufelor de fag și stejar nedespovărate de frunze, acum și ele frumos ornate cu betele de nea.

Baia Sprie pare a nici nu exista, într-atât e de învăluită de nocturn matinal-lele neguri. Aș putea-o lua spre lac pe oricare șleau deoarece în final ele converg spre platoul cu amplu căuș ce ascunde accidental ivitul, consecutiv unei prăbușiri, Lac Albastru.

Optez pentru o variantă mai degajată din stânga, suind lejer prin ghistiniș (liziera cu castani) spre stejărișul tânăr, orientându-mă inițial spre vest apoi, treptat, suind mai vârtos, spre nord. Apare primul pâlc de frumoși și scortoși pini roșii, din păcate nu puțini căzuți victime furiei naturii, furtunilor teribile ale celor din urmă ani.

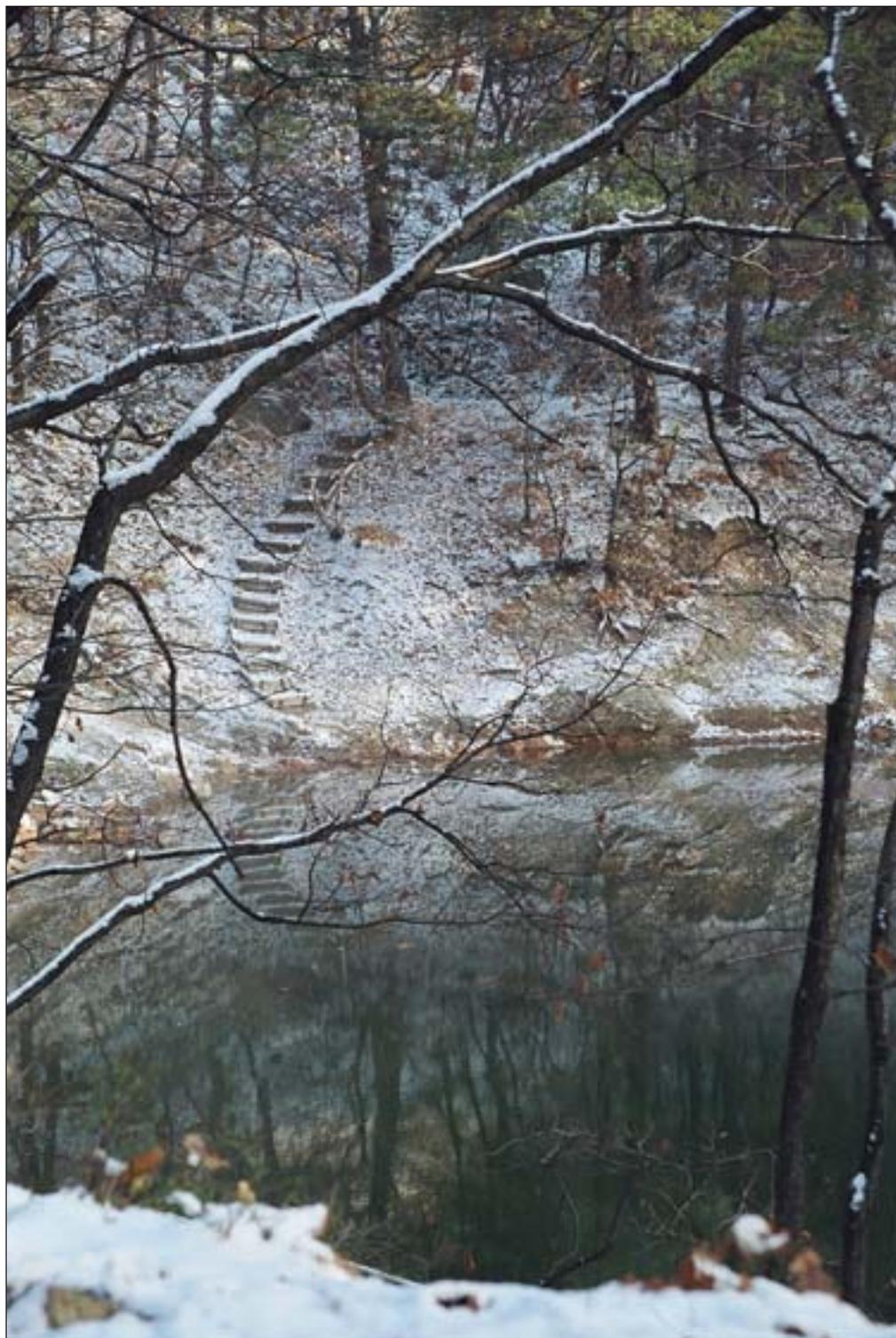
Printre meticuloasele dantele negre ale stejarilor perspectiva se deschide nesperat spre versantul sudic, arid, cu grohote, precum și spre culmea Mons Medius, acompaniată de pini (foto 2). Intuiesc mai întâi jocul primelor raze ale unui soare ce pare crepuscular, cu discul argintiu ivindu-se ca dintr-o vrajă de nori și neguri.

Poteca o ia pieptiș, apoi în scurte serpentine, scoțându-mă repede pe platoul pudrat cu două degete de nea, de lângă lac. Ciudat, de această dată nu-i nici pe de parte albastru cobalt ca de obicei. Mai degrabă tenebros, atmosferă accentuată de translânde-le în valuri neguri, la o șchioapă deasupra oglinzii smolii. O seceră potecă cu trepte de lemn suie malul nordic, nu înainte de a-și arunca sinucigașă în apă umbra reflectată (fotografiile 3, 6). Plutinde, precum un mic plaur, ocru-marونیu frunze. Pădure de pini și stejari.

În lacul aproape circular soarele a început hăbăuc să se scalde. Suit pe cer, astrul transformă smoliul luciului de apă într-un nobil verde de cleștar pe care plutesc aurii, brun-ruginii, arâmii, galben pal corăbioare-frunze.

2 Vedere spre Dealul Minei (Mons Medius), de deasupra Lacului Albastru.

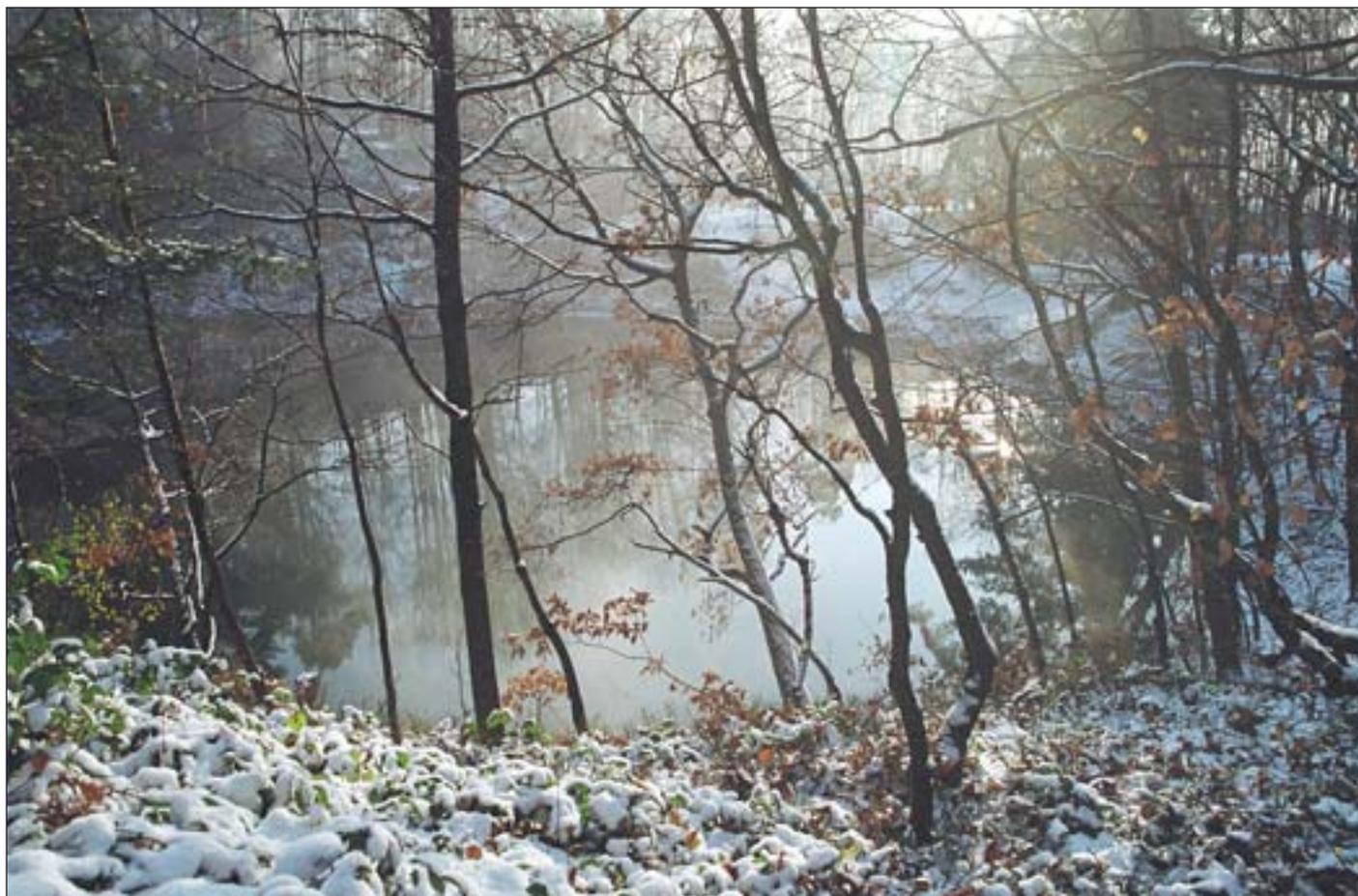
3 Lacul Albastru.

4 Ace de pin.

5 Frunză de mesteacăn.

6 Lacul Albastru.

Spre vest sunt Valea Borcutului, copleșită de neguri și treptat valoratul de soare Deal Bulat.

O iau înapoi, spre pâlcul parțial decimaților pini. Soarele, disc argintiu, este aproape înghițit de vârcolacii cețurilor.

Reajung în Baia Sprie pe ger tempe-

rat și neguri. Cobor spre Baia Mare prin neguri. Cine ar crede că tocmai fusesem într-un mic paradis, pentru asta făcând un delicios efort per pedes de-un ceas jumate? Dar câți oare știu ce au ratat, nu doar de astă dată, rămânând comozi acasă?

7 Frunze de afin.

Piatra Handal

peisaj geologic unic în Maramureș

text și poze:
Petru Lucian GOJA
(Baia Mare)

24 decembrie 2005, cu Dumitru Iștvan, Ionică Pop, Alec Portase (și Brena, cățelușa mea). Prognoza meteo anunța -14 grade noaptea. Eram decizi să facem tura, o premieră pentru noi, exceptându-l pe Mitică Iștvan care mai parcursese traseul demult, în condiții estivale. Temperatura era -3 grade, neaua până în 45 cm. Ideal timp pentru o escapadă hibernală.

Plecăm din Baia Mare sâmbătă dimineață, abia la ora 9, fiindcă estimasem circuitul montan la 4-5 ore, la asta adăugând un ceas pentru apropiere/ retragere spre casă (vezi harta, extras din ghidul Munții Gutâi, de Dumitru Iștvan, Stelian Popescu, Ioan Pop, Editura Sport-Turism, București, 1990; Tăuții-Măgherauș este localitate imediat la vest de Baia Mare).

La 9,45 parcam în fața Centrului de afaceri Nistru, lângă străvechea exploatare minieră Nistru, admirând deosebita bisericuță romano-catolică cocoțată spre vest, pe un deal cu pruni, cu fațada atipic spoită în alb-verde (foto 1), degajând prospețime, puritate, optimism.

Sumare ghirlande luminoase atârinate dinaintea caselor - deja licuricind policrom de câteva zile - înviorau sărbătorește până și cele mai pricajite gospodării minierești, disimulând sărăcia și promiscuul funciar.

Am pornit-o în amonte la Vf. Mintoasa, observând recentul marcaj turistic punct albastru (făcut amatorist) ce duce spre Piatra Tisei și în cele din urmă la Șaua Triholmuri.

Trecând la stânga de o impresionantă galerie și o haldă de steril pe măsură, am traversat incinta unei alte exploatare nistrene, lăsând de-o parte și alta guri de galerii, unele obturate, altele deja redeschise de borfașii pauperi, valorificatorii fierului vechi din subte-

1 Biserica romano-catolică din Nistru.

ran, unica lor sursă de subzistență în infinita noastră tranziție spre cvasinecunoscut.

Un scurt pasaj stâncos și o mică cascadă delimitând scurtul defileu. Neaua e din ce mai groasă, pufoasă și mai sunt urme. Câteva gaițe zburau de ici colo fudulindu-se cu penele multicolore, în rest nici țipenie. După circa jumătate de ceas ajungem la străvechea galerie botezată Johanes Nepomuk, după numele ocrotitorului sfredelitorilor adâncurilor.

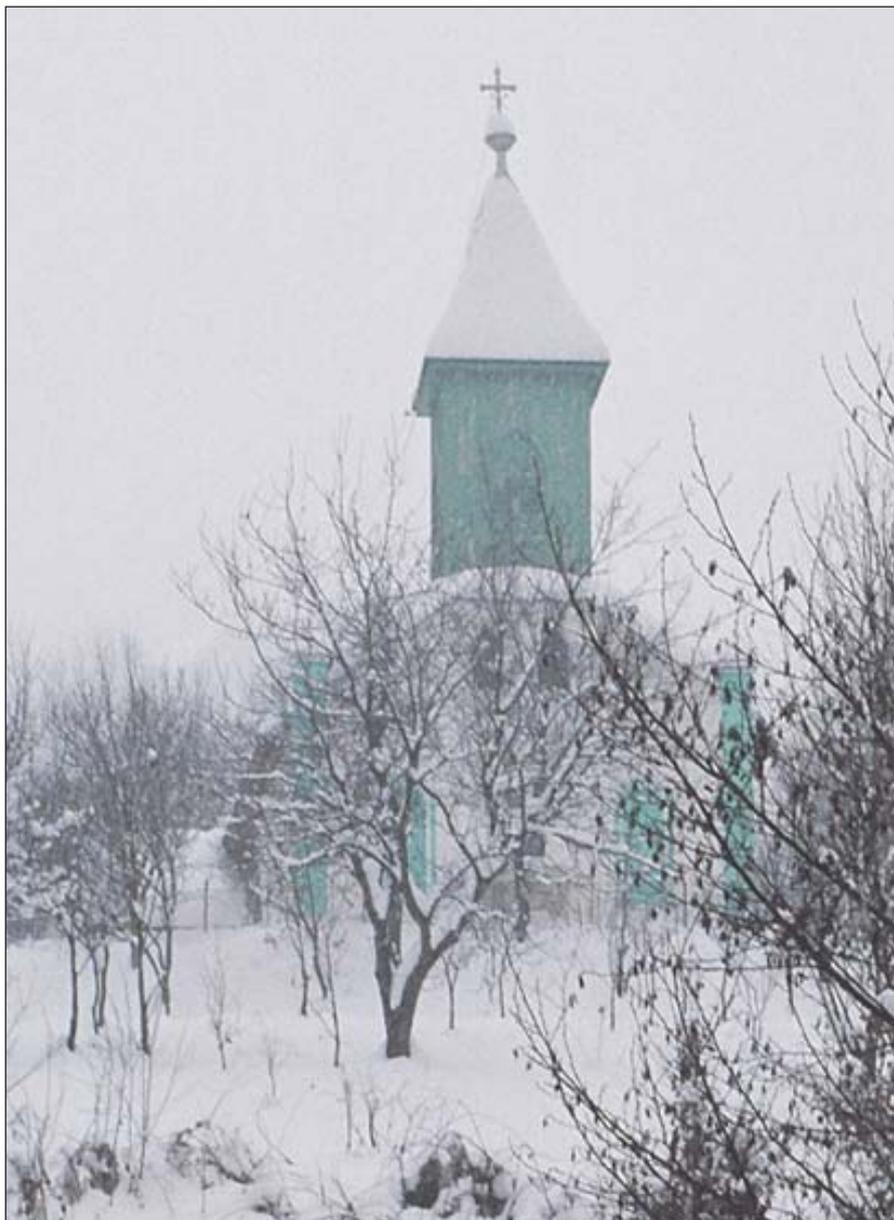
O micuță capelă (foto 2), o cruce încoronată cu flori de plastic, un șopron acoperitor pentru enoriașii veniți la locul de pelerinaj și religioase slujbe oficiate în memoria minierilor și ai austriecei mici comunități aciuată aici pe la 1700, apoi platforma vechiului amplasament a clădirilor personalului, stafului tehnic.

Nu-i deloc exclus ca în acele vremuri, poate până după 1900, comunitatea nistreană să se fi întins din actualul centru până aici. La dreapta, dincolo de haldele aurii de steril ce constituie malul stâng al V. Mintoasa, zărim vechea galerie Anton.

În primăvară făcusem câteva ture pe aici pentru a evalua recent proiectatele și parțial marcatele trasee turistice, binevenit conturate într-o hartă 1:100.000, defalcată apoi în patru secțiuni detaliate la 1:25.000 (autori ortacii noștri Dumitru Iștvan și Ionică Pop).

Urmele hoților de brazi dispar iar noi o cotim spre vest, tăind prin fața capelei pe o potecă troienită, cu aspect de vechi șleau pentru căruțe, ce se afundă în codrul de foioase, inițial carpen, fag, stejar și frecvenți cireși sălbatici, mai apoi stejar intercalat cu plop tremurător și cireși sălbatici.

În urmă, versantul galeriei Anton - acaparat de lăstăriș tânăr și dens de fag și carpen - e punctat de muribundele lumânări

2 Capela de lângă străvechea galerie de exploatare.

3 Pe Piatra Handal.

pleoștite ale pinilor nefericit plantați aici în urmă cu vreo 2-3 decenii și neadaptatți arealului.

Ionică și cu mine spargem alternativ tran-șee în neaua făinoasă, la un moment dat prefe-rând să ieșim din traiectul potecii, colmatat cu ramuri nevăzute și alunecoase, deplasându-ne pe un mal sau altul, fiindcă acolo zăpada era ceva mai puțin groasă.

Avansăm încet spre culmea țintă, orientată nord-sud, intrând într-un deset de făget rar, intercalat cu plop tremurător și cireși sălbatici. Poteca devine o vreme tangentă versantului apoi se afundă în obârșia unui pârau. Aici deviem pe versant, spre dreapta, apoi ținem piciorul vestic, dând de o altă potecă ce dispare când ne apropiem de culme. La stânga noastră, pe versantul estic, apar primii megalifiți vulcanici, găunos ruiformi, brun arâmii, rugoși; sunt brecii - conform geologului Dumitru Iștvan, absolut tipice acestui areal.

Pe măsura apropierii de culme, pe care o atingem după circa 2 ore de la plecare, stratul de nea depășește 50 de cm. Pădurea se rărește.

Noi cotim la stânga, căutând banda roșie silvică de culme, găsim-o într-o șa în care spre est, un deset pictural de mesteceni a acaparat versantul în timp ce acela vestic e revendicat de codrul de făget tânăr.

Începem asaltul Pietrei Handal, acum cu Mitică în față. Panta se accentuează subit, de la 30 la 45% și în final chiar peste. Rari stejari, cu bizare forme, contorsionate ramuri decorează abruptul nordic al vârfului de 704 m altitudine.

Fiindcă am bețe (telescopice) iar neaua este de 70-80 cm grosime, substratul fiind stâncos și asortat becnic cu capcanele rădăcinilor șerpești de stejar, frecvente denivelări, găuri, nebănuite tufe de afin, trec la buldozerit, în față.

Acum e imposibil de accesat vârful Pietrei Handal dinspre nord, fiind mult prea abrupt. Îl ocolim prin vest, admirând stâncăria pitorească formată din aceleași brecii găunoase, cu godeuri numeroase (adâncituri, căușe) și străluciri întunecate ale limonitelor aduse la suprafață prin multimilenarele fumarole (filiforme breșe prin care emanau spre suprafață gazele supraîncinse,

4 Case pe Valea Boncateu.

intens acide și corozive, ce antrenau spre exterior doar compușii de fier, aceia care conferă acum culoarea întunecată specifică). Aflăm de la colegul nostru geolog că, cel puțin în Maramureș, ceea ce vedem aici e unic.

O brutală fractură se ivește spre vest sud-vest, acolo unde debutează Piciorul Covăciei pe care vom coborî mai târziu spre Valea Laurențiu și, în final, la Valea Boncateu. Fractura a fost urmată de clivarea unui picior stâncos; apoi în zonă au apărut impresionante denivelări cu aspect de crater. O altă fractură urmată de clivare s-a produs și spre sud-est.

De la nord-vest spre sud-vest Piatra Handal prezintă o cutură îngustă și un perete stâncos vertical. Firavi, gingași, picturali mesteceni drapați cu filiformă beteală de chiciură decorează vârful stâncos pe care-l atingem după 2½ ore de la plecare (foto 3), atunci când o nea grișată se așterne încet peste munte; dinspre Nistru suie valuri sure de neguri. Ratăm astfel vasta perspectivă până spre Baia Mare (pe timp prielnic) și, către nord, spre mai înalta Piatră a Tisei (de Nistru).

Constatăm că abruptul stâncos vertical (de minimum 50 m) se întinde și spre sud-est; o trădează țăncurile, colțurile, fracturatele contraforturi vulcanice, cu

împietrite godeuri și fumarole.

Facem un scurt popas apoi ne întoarcem o vreme pe unde suisem, pentru a evita craterul și costura accidentată sud-vestică. Neaua groasă ne permite coborârea directă pe o pantă ce atinge chiar 60%; pădurea de foioase, de-aici încolo marcată de coloși monumentali de fag, cu trunchiuri lumânări și diametre de peste 80-100 cm, anulează șansa unei miniavalanșe.

O urmă mare, poate de urs, dispăre în stâncăriile scorburoase ale Pietrei Handal, fierăstruite și cu mici caverne sau hornuri. O bubuitură de pușcă sparge subit liniștea infinită.

Sub unii din uriașii megaliti desprinși din versant, de zeci sau sute de tone, observăm ideale refugii pentru sălbăticiuni; dar în afara unor urme de vulpe și poate cele ale unui jder de stâncă nu zărim altceva.

Harta topografică și busola ne ajută să prindem piciorul sud-vestic, pe care urmându-l ajungem la culoarul defrișat și apoi plantat cu brad al unei linii electrice de înaltă tensiune. Aici admirăm puținii rămași nedijmuiți sau devastați cu toporul brazi, apoi prindem un vechi drum de TAF pe care coborâm evitând lastărișul de fag și mesteacăn; dăm într-un drum de culme, degajat.

Un vâlcet o ia la stânga spre V. Mintoasa, un altul la dreapta, către V. Boncateu (vezi harta); noi urmăm culmea și apoi coborâm spre vest, spre casele rromilor apropiate fostelor clădiri administrative ale primelor exploatare miniere de la Nistru.

Halde de steril, natural fixate de tineri mesteceni, suțin malul stâng al V. Boncateu; mergem în aval, impresionați de pastelul conferit de zăpada așezată pe spinarea gospodăriilor.

Vale sinuoasă, pereți de case spoiți în roz-liliachiu (foto 4), abia decelabilă de aici bisericuța catolică alb-verde, ceva mai jos o tradițională casă minierească spoită-n albastru ultramarin (foto 5).

Ne închidem circuitul fericit cadorisiți de către un localnic colector de ciuperci cu câte o pungă de mânățarci și gălbiori deshidratați.

Porniți spre Baia Mare oprim la izvorul din stânga șoselei pentru a face provizii de apă potabilă excelentă, cu adevărat de munte, cristalină.

În jurul orei 15 suntem ajunși la casele noastre, purificați în catedrala naturii, ați de-a întâmpina seara Ajunului de Crăciun, dar mai ales cu mintea la următoarele escapade turistice hibernale.

5 Casă în culori tradiționale.

Paranord se numește clubul nostru drag, adunarea celor uniți în simțiri și stil de viață din Baia Mare și împrejurimi (muresan@alphanet.ro, 0744.555.745).

Suntem cam 20 de practicanți, plus familiile, prietenii, prietenele, iubitele.

Împătimiti și dependenți de adrenalina ce ne-o servim la zbor, rafting, schi și snowboard.

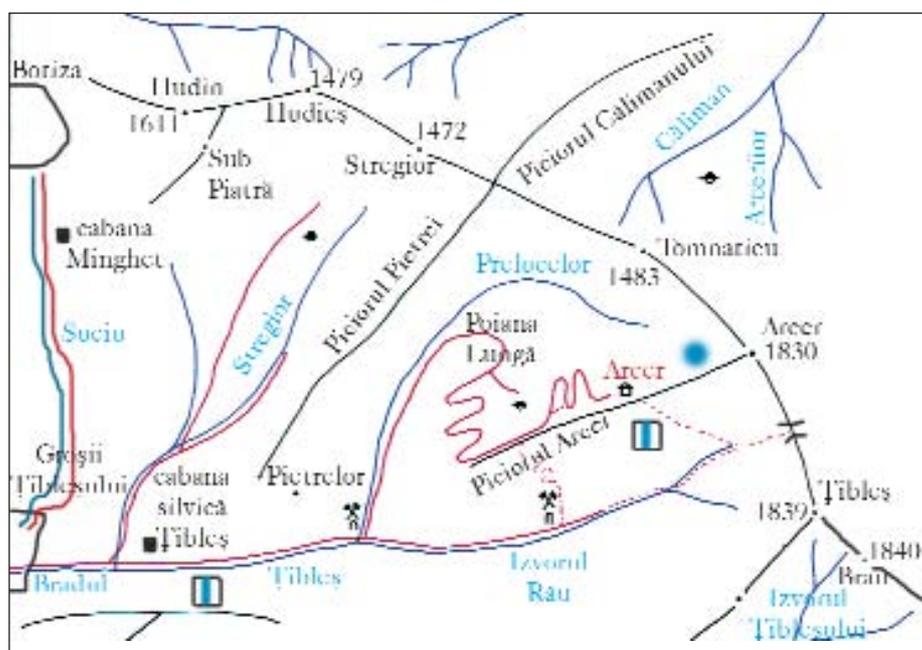
Băimăreni de origine sau aciuaiți. Mod de viață și valori comune, curați la suflet și în gând, de profesii diferite și vârste și mai diferite, poziții sociale diverse, însă toți ca unul și la unison.

Cine nu este cu noi are ce regreta. Cine va fi cu noi va recupera, cu siguranță.

Pe aripile vântului

text și imagini:
Gheorghe MUREȘAN
(Baia Mare)

2 La ieșirea din pădure a potecii ce vine dinspre galeria IPEG, în zona stâni (vezi harta); în spate, zona înaltă a masivului.

Două povestiri vă sunt prezentate în cele ce urmează: una cu trimitere la fotografii, derulată pe măsura evenimentelor; a doua este o succesiune de

imagini însoțite de explicații pe cât de abundent sunt necesare. Descrierile se completează una pe cealaltă.

*

3 Urcând din Poiana Lungă pe serpentinele de pe Piciorul Arcerului.

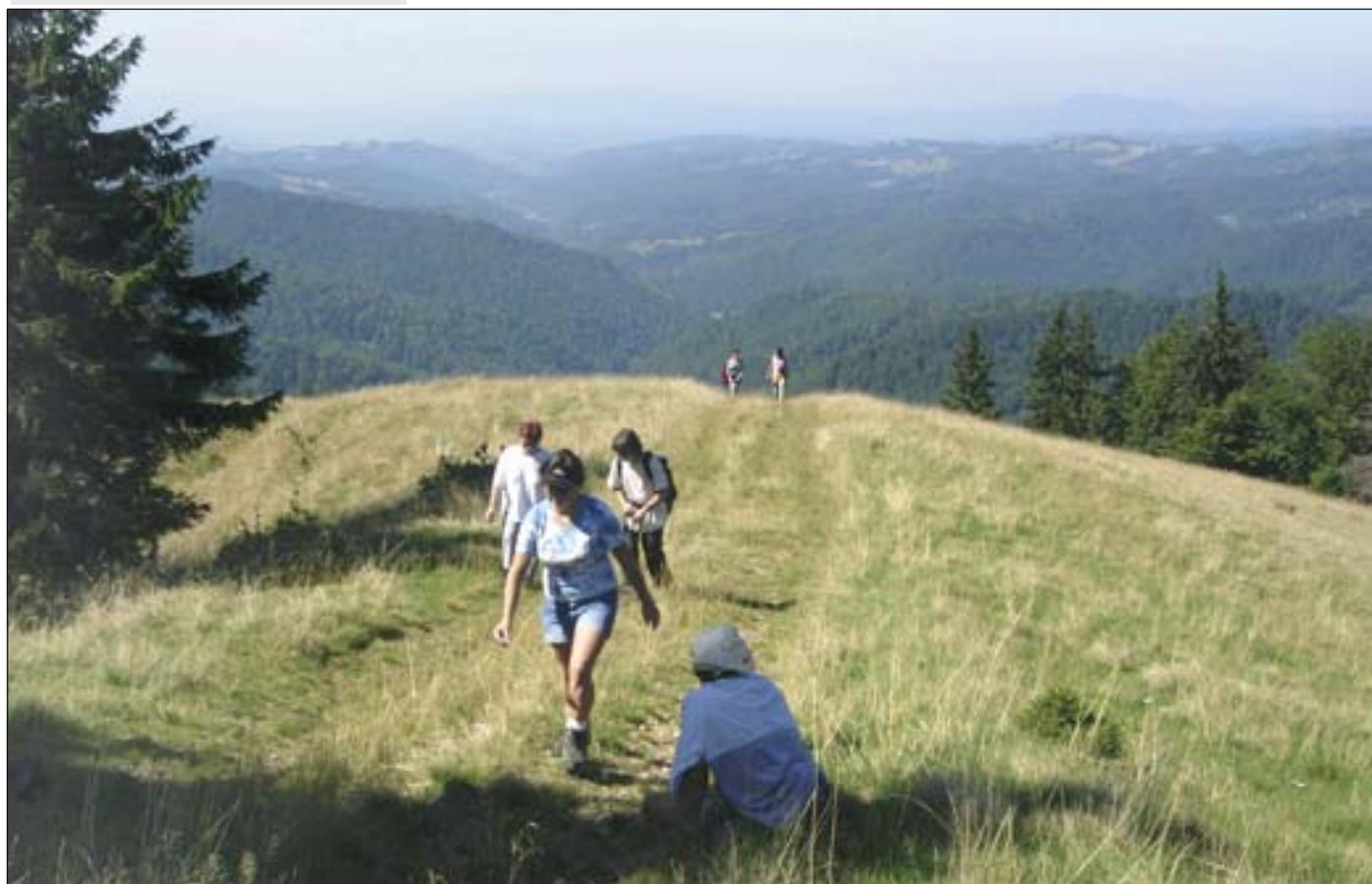
Vinerea a început ca o zi obișnuită de lucru, cu multă treabă, așa de multă încât nu prea-mi venea să mă gândesc la după-amiază și la ce ne planificasem de cu joi seară să facem. Prins cu munca de-abia am observat că vine ora patru pe ceas și că la cinci trebuie să ne întâlnim cu trupa ca să o luăm din loc.

sculele de camping de pe unde se află, caută aragazul, sacii de adormit, saltelele, țoalele.

Sculele de zbor sunt în regulă, nu lipsește nimic, baterii avem în stații, aparatul foto este încărcat. Ia mâncare, una alta, la 5 trecute eram gata enervat, toată lumea gata, eu nu; am plecat ca întotdeauna ca un pachet de nervi, dar

4 Vedere spre Țara Lăpușului, din capătul superior al Poienii Lungi.

Ca întotdeauna, fă bagaje, scoate

5 Urcușul Golgota, infernal, deosebit de înclinat, în plin soare, pe "faguri" de Țibleș, instabile roci vulcanice alterate de vreme, adunate în mici grohotișuri foșnitoare.

știind clar că este preludiul relaxării și bucuriei care vor veni.

Drumul fain, în coloană, unul după altul. Eram 19 inși plus un câine și un motan, fiecare cu ce a avut pe acasă (că papagalul lui Tibi a sucombat la ultima deplasare în Făgărașului...).

Ne-am instalat tabăra pe Valea

6 Ultimii metri înainte de creasta de pe care vom decola.

7 Suntem pe creastă, între Vârfurile Arcer și Țibleș. În depărtare se văd Munții Rodnei, culminând cu Pietrosul (2303 m).

8 O mâneacă de vânt improvizată ne arată mișcarea aerului și momentul propice decolării.

9 Prietenii noștri din Groșii Țibleșului (de la stânga, în picioare): Aurel, Vasile, Ion, Sorin și Petre. Jos, osteniți: Mihai Tiriță, Gheorghe Mureșan, Tibi Toth.

10 Vârful Arcer, văzut de pe Țibleș.

Țibleșului (vezi harta; material amplu de prezentare a zonei turistice în numărul 53 al revistei noastre), la malul apei, pe un tăpșan proaspăt cosit, între versanții împăduriți de la poalele masivului; era un decor de vis.

11 Iată-mă gata de zbor, cu aripa etalată (cea roșie, în spate), excitat de ce va urma, așteptând momentul când vântul bate exact din față și tărișor dacă se poate.

Par gârbovit de seleta mea cu protector dorsal (sacul mare din spate); dacă cumva dau cu fundul de pământ sunt protejat de un burete cu o cocă rigidă pe interior (făcută din fibră de sticlă), învelit într-un material permeabil la aer care în caz de impact absoarbe șoc prin presiunea disipată prin porozitate. Este omologat DHV, o normă internațională de siguranță a zborului. În mod normal, un parapantist are șanse foarte mici să cadă liber ca un bolovan, situație în care protectorul nu ar folosi la nimic. Protectorul îți folosește dacă pici de la înălțime de maximum 10-15 m, sau dacă cumva la decolare/ aterizare ai incidente. Dacă pici de la 15 m sigur nu ai aripa închisă complet, îți poți rupe picioarele dar coloana și gâtul rămân întregi. Brrrr...

Mai am și o mică parașută de rezervă, plasată sub șezut, cu mânerul de acționare în partea dreaptă, dacă e nevoie. Dar cel mai important "instrument" de salvare este pregătirea pilotului, care te poate ajuta să faci față oricărei situații dificile sau incident neprevăzut. Prin urmare, după o pregătire temeinică alături de instructori dibaci, pilotul va zbura în siguranță și se va bucura pe deplin de înălțimi și munți; iar protectorul și parașuta de rezervă vor fi acolo oricând, întocmai ca și centura de siguranță de la mașină.

Natură curată, liniște, minunat sentiment de comuniune cu fiecare frunză, cu pădurea încă verde în care toamna începea să arunce negi ruginii, cu murmurul pârâului, răcoarea umedă a mușchilor și fânațele lăsate gazon tuns la ultima coasă, verde crud, ca o revoltă împotriva toamnei ce va veni.

În zare, masivul cu cele trei vârfuri (vezi numărul 53, pagina 10), trei frați pătați cu jnepenișuri, grohotișuri și pășuni alpine: Arcerul stâncos, Țibleșul chel și Branul îndepărtat.

Am aranjat corturile, sculele de camping. Lemne, foc. Masă de seară frugală, povești vânătorești, bancuri, bere cu măsură ca să ne păstrăm mintea limpede pentru a doua zi, să avem loc suficient pentru impresii.

Cer magnific cu stele, am stins la un moment dat orice lumină, eram doar noi și natura; am scrutat cerul cu binoclul,

12 După circa 3-4 minute de la decolare, urcam cu 3-4 m/sec, la verticala crestei, într-o termică destul de dulce, uneori scuturată; exaltat, nu știam ce să fac mai întâi: să pilotez cu atenție sau să fac poze. Eram cu adrenalina dată la maximum. Vârful din fundal este Branul.

Ce minune, sunt tot mai sus, aveam deja 3-400 m peste creastă; în centrul imaginii se vede o aripă de zbor, roșie, întinsă exact pe Vf. Țibleș.

frumoasa Casiopeea cea lascivă ne contempla din poziția ei de M întors.

Dimineată ne-am dus după porterii arvuși de cu seară în localitatea Groșii Țibleșului (foto 9). Nu mai voiam să-mi uzez vertebrele pe urcușul infernal ce ni se arăta, gârbovit de aeronava mea cea grea. Diviziunea socială a muncii spune că trebuie să fie loc pentru toți, așa că de ce să nu se creeze un serviciu dacă există cerere și ofertă. Prin urmare, Sorin "sirdarul" și încă patru porteri, "șerpașii" Petre, Aurel, Ionel și Vasile s-au prezentat la datorie, la crâșmă, așteptându-ne cu câte o cinzeacă înainte, după obiceiul locului, pădurii și da-tinei, gata să care sarsanalele pe vârf.

Am urcat lejer, cu povești, era cerul ca sticla, doar câteva vagi fuioare. În zona stâniei (foto 2; vezi și poza de la pagina 5 din numărul 53) stoluri de rândunele zburăteau în treaba lor, cu

gușile roșii și burțile albe strălucind.

Aproape de refugiul Arcer, pe o scurtătură, am găsit atâtea ciuperci încât în cinci minute ne-am asigurat cina. Ne-am oprit apoi prin afiniș, unde ne-am pictat copios pe buze, am mai ciugulit merișoare (vezi numărul 53, pagina 9), boabe de ienupăr (care dau gust ginului) și am băut apă rece de izvor.

Până la urmă am ajuns la locul pentru decolare (foto 7), altimetrul arăta 1800 metri și ceva, bătea vântul, erau declanșări termice care nu treceau de 3-4 m/s. Peisaj măreț, privirea evada spre infinit, eram sus, sus, și cât încă urma să mai fim.

Am decolat rapid (foto 11), n-am mai stat pe gânduri, imediat după Mihai; chiar dacă am ratat debutul ca un începător, nu mi-a fost prea jenă, se întâmplă și la case mai mari; eram, în sfârșit, în aer.

Apoi, iată-mă imediat în termică (foto 12), urcând frumușel cu până la 4 m/s, ce minunăție. Am ajuns rapid la plafon, pe la 2500-2600 metri am survolat masivul dintr-un capăt în altul; era

13 Sub mine se vede locul de unde am decolat, de lângă aripa aceea albastră întinsă pe sol, în dreapta grohotișului; se vede și umbra aripii mele, pe sol. Patrulam, termica avea alura crestei, respecta alungirea ei, nu era foarte concentrată, ci chiar laminară. Să vă imaginați un curent de aer ce venea pe ambele părți ale versantului și se unifica într-o ascendentă magnifică, lină, care ducea la plafonul maxim, în zona lui 2700 m, unde se termina neștiut (pentru că presiunea ridicată și umiditatea scăzută a aerului făceau ca termica să nu se sfârșească cu tradiționalii cumuluși, scame, fuioare, vâlătuci de nori ușori sau, dimpotrivă, "balauri").

Era o termică așa-zis albastră, sau seacă; fenomen foarte rar, ultima dată întâlnit de noi în Țibleș pe 6 iunie 1996, când am fost purtați pe aripi de vis către 3000 m altitudine.

Se vedea Maramureșul istoric, în zona localităților Botiza și Poienile Izei. Eram foarte sus, pe la 2700 m, perspectivă magnifică, vedeam departe crestele Apusenilor și eram la granița dintre aerul nebulos și cel albastru, clar, curat al înălțimilor.

splendid, splendid, genunea sub mine, eu sus de tot, orizontul se lărgea la infinit, Pietrosul (Munții Rodnei) colea cu Rebrele coadă după el, Toroioaga (Munții Maramureșului), mai încolo Farcăul (vezi numărul 55, pagina 32), Roșia, Pop-Ivanul spre nord, către ucrainieni.

Am luat-o spre Vârful Bran (foto 12), se vedea către orașul Năsăud satul lui Coșbuc, Hordou, cu apa Sălăuței sclipind în soare. Eram sub picioarele mele văi adânci, pășuni și păduri necuprinse, sate răsfirate, Maramureșul istoric, pământuri sfinte gemând de istorie, dar dumnezeiesc pentru noi ca să le vedem pe toate din țăriile cerului. Mi-era suflul ca un burete, un vid în care toate se revărsau buluc, impresii, amintiri, frânturi de istorie.

Șuiera vântul și sunetul variometru-lui arăta urcare sănătoasă. Răcoarea înălțimii, brrr, mă cam lua cu frig. Așa de excitat eram încât uitasem să-mi pun mănușile, cagula și să trag fermoarele de la combinezon; am zburat o bună bucată de vreme cu picioarele dezgolite.

Mihai, mai încolo, era sus hăt bine. L-am depășit, cu un oarecare efort. Am

luat aparatul și am făcut câteva poze, să vadă și alții un crâmpei din ceea ce nu poate fi descris în cuvintele prea încete.

La un moment dat am distins un fuioar de ceață sub mine, niște vâlătuci mai încolo, clar că eram mai sus decât ar fi trebuit. Am așteptat 9 ani de la ultimul zbor adevărat în Țibleș; eram, în sfârșit, la locul potrivit, exact când trebuie, cu ce trebuie și mai ales unde trebuie.

Brusc, am început un rodeo sălbatic, ajunseseam la plafon în zona unde termica începe să bolborosească; ba mi-a dispărut aripa în spate, ba-mi venea sub nas, hățâieli, trebuia să plătesc cumva fructul oprit. Începeam să mă gândesc la mânerul rezervei, dacă e accesibil, nu că m-aș fi dat eu așa ușor, dar făcea parte din procedură.

Mi-am zis că prea mult sirop face rău la dinți, o privire scurtă pe variometru mi-a arătat că eram în aer de aproape o oră, așa că hai să explorăm zone mai puțin turbulente că poate mai încolo e liniște. Îmi spuneam că trebuie să iau totul dacă se poate, tot caimacul și să mulg vaca până la epuizare. Așa că de ce nu aș găsi o termică mai puțin turbu-

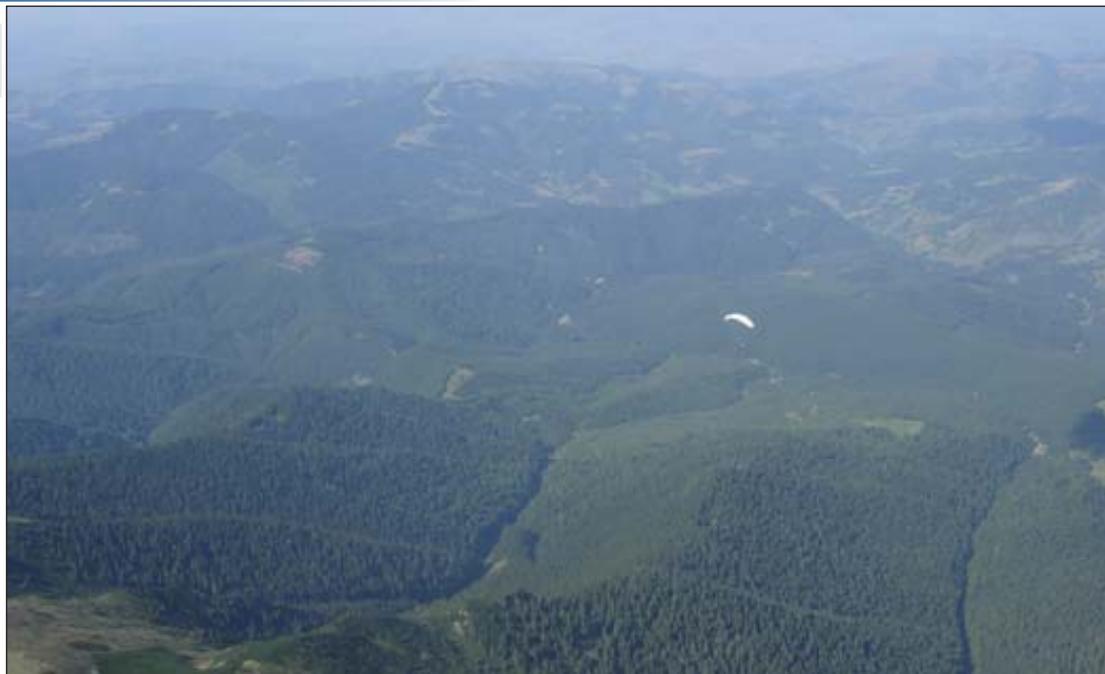

14 Îl văd pe Mihai Țirică aninat pe la 2600 metri. În fundal, Munții Rodnei, dincolo de Valea Sălăuței.

15 Țin ambele comenzi cu o mână și cu cealaltă îmi fac poză. Sunt în seletă; se vede variometrul, în husa lui roz, ce-mi arată parametrii zborului și care "cântă" mereu a urcare: bip, bip, bi, bi, bi, bibiibibiibibiibi... din ce în ce mai tare. Mi-era și frică să constat cât de sus sunt, mai sus decât orice punct terestru din România, la 2700 m față de nivelul mării.

16 Zbor mai sus decât Mihai.

17 Creasta văzută de la verticala Vf. Țibleș. O parapantă se vede în colțul din stânga jos. Creasta continuă spre Vf. Tomnaticu (1483 m, vezi harta), cu o culme împădurită și sălbatică.

Eram deja la plafonul termicei, zborul devenise scuturat tare; aerul bolborosește ca apa ce dă în clocot, ascendențele se succed rapid după descendente violente, sunt ba sus, ba jos, variometrul parcă a înnebunit, stomacul mi-e ba în călcâie ba în creștetul capului; ia să ies eu de aici.

Vârful din centrul imaginii este Țibleșul, la nord de el se află stâncosul Arcer. Se vede bine locul de decolare, șaua dintre Arcer și Țibleș, lângă cele două grohotișuri, unde mai este o parapantă etalată.

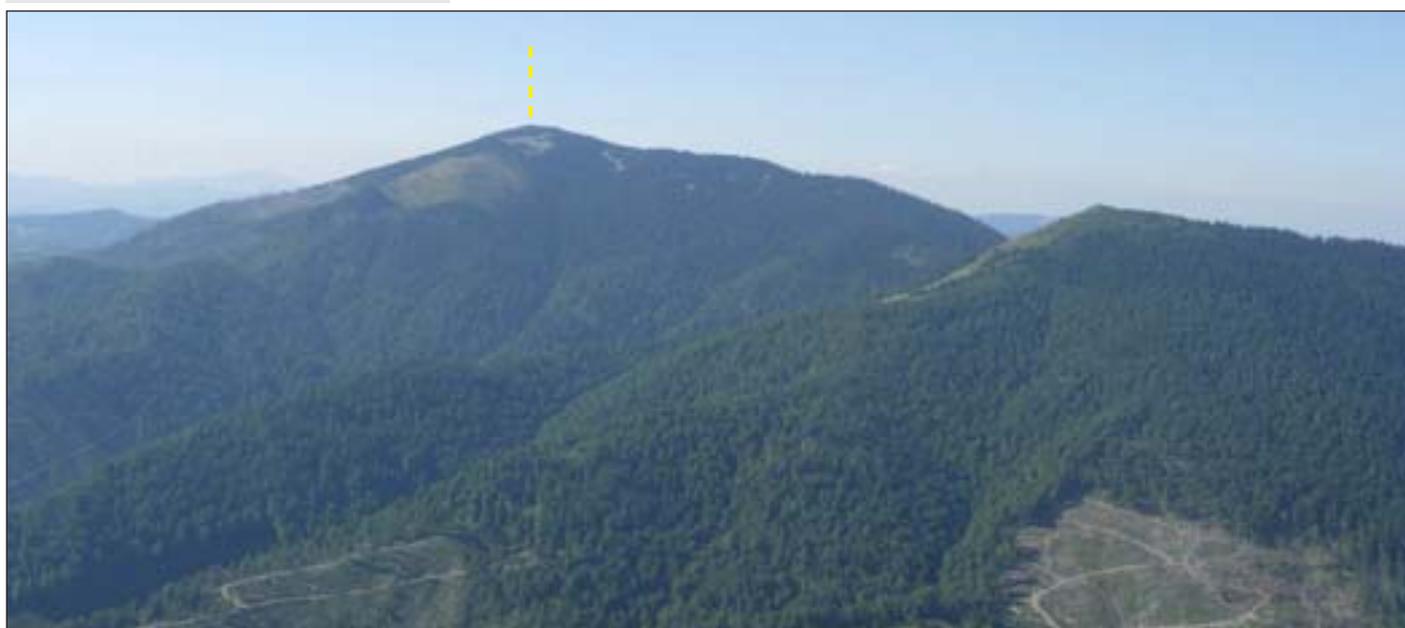
18 Iată Arcerul stâncos, Țibleșul în dreapta lui, Poiana Lungă cu stâna, Piciorul Arcerului (vezi și harta).

19 Am ieșit în larg. Se vede masivul cam de la verticala cabanei silvice Țibleș, s-a făcut liniște totală în aer. Plimbare de plăcere, cu peisajul la picioare, păduri întinse sub bocanci. Vârful din fundal este Hudinul (1611 m).

lentă, care să nu mă hâțâne atât de tare la lingurică.

Am luat-o pe văile alea împădurite spre Târgu Lăpuș, sperând să o găsesc. Am intrat în zone calme, am făcut o tură largă de tot, peste păduri; nu am mai găsit mare lucru, am muncit la greu într-o termicuță ca să mai câștig 4 metri.

Mihai era sub mine. Am survolat o bocșă, grămezile circulare de mangal. Mai încolo era tabăra, am mai prins un pui de vânt, încă o sută de metri urcare,

20 Aterizez, contact cu solul la 100 m de tabără. Mitică Țirică v-a ateriza și el aici.

21 Se vede cabana silvică Țibleș și Valea Țibleșului, partea dinspre munte (vezi și harta).

Grozăvia de pe lume a doua zi, când s-a dus stabilitatea meteo. Se vede o parapantă, ca o scamă deasupra piciorului din dreapta cabanei silvice: este Vasile Ardelean, care a aterizat în siguranță lângă bocșa din fața cabanei. Eu nu am mai ajuns până acolo, am pus parapanta în copaci, pe malul stâng al V. Țibleș. Poza este făcută dintr-o descendentă teribilă. Variometrul scotea un sunet grav, ca un grohăit ce nu suna deloc plăcut. Am accelerat aripa, împingând bara speedului, dar am ieseit prea jos, sub mine erau numai păduri iar pe culoarul văii o linie de 20 KV așa că am preferat să aterizez în pădure, cât mai aproape de cabană. Bradul pe care l-am luat în brațe s-a rupt, spre durerea mea și m-a aruncat într-un arțar, care nu a pățit nimic, la fel ca mine; aripa a rămas intactă.

Arborizările sunt mult mai puțin periculoase decât căzutul în apă. Numărul mare de suspante și suprafața voalului te fac să aterizezi în siguranță în crengi, după aceleași proceduri dar, după frânare, e bine să-ți protejezi fața și să îți picioarele strânse.

după care m-am dus la aterizare, între niște clăi de fân, la o azvârlitură de băț față de corturi (foto 20). Contact cu solul, frână, aripa a căzut.

Am rămas orb, surd și mut: oare mie mi s-au întâmplat toate astea? Au aterizat toți.

Gulaș, relaxare, bere, păstrăvi pescuți de Tibi, seara foc de tabără, muzică, dans, ciuperci la cină - excelent gătite de Angela, autoarea gulașului; am hotărât prin vot unanim că așa trebuie să arate Nirvana.

"Doamne, la cine ce bine am făcut de mi-ai dat o așa zi, să știu să fac mereu" (Andrei). "La plecarea spre casă, pe drumul spre Groși, să ne aștepte o poartă mare, impresionantă, și un moș cărunț, pletos, îmbrăcat în alb să ne zică părintește: ia luați-o voi înapoi că ați pierit de stres și sunteți în Paradis" (Tibi).

A mai zis Andrei: Măi băieți, dacă mi-ați tăia coșul pieptului în două, v-aș împroșca cu fericire. Vladi, mucalită: Și dacă pătează? Stropiți cu fericire, am adormit târziu, așa de profund încât m-am trezit de propriile mele sforăituri.

Dimineață, mic dejun frugal și iarăși la urcare, să reedităm. A crescut între timp un cumulonimbus uriaș, noi eram sub el, Mielu ne zicea prin radio, de jos, cum evoluează. Zborul s-a transformat în scapă cine poate. Pe Mitică l-a absorbit, a urcat la 3500 m, a ieșit cumva după niște momente de groază, cu chinurile cruciș și a aterizat tocmai în Băiuț, n-am știut de el ore întregi.

22 În spatele meu se vede balaurul, cumulonimbusul care l-a absorbit pe Mitică și l-a dus la 3760 m; cred că este cea mai mare înălțime atinsă de un pilot de parapantă în România. Am văzut înregistrarea variometrului, din păcate nu putem omologa recordul pentru că nu au fost întrunite condițiile legale. (Trebuia deschis zborul cu AT cerut de la Traficul Aeroclubului României, pilotul trebuia să aibă licență valabilă și aripa înmatriculată. Colegul nostru zbura haiducește, noi la fel. Nu că așa am vrea, dar procedurile sunt atât de complicate încât nu prea ne vine să le urmăm. În 2006 ne-am propus să intrăm în legalitate.)

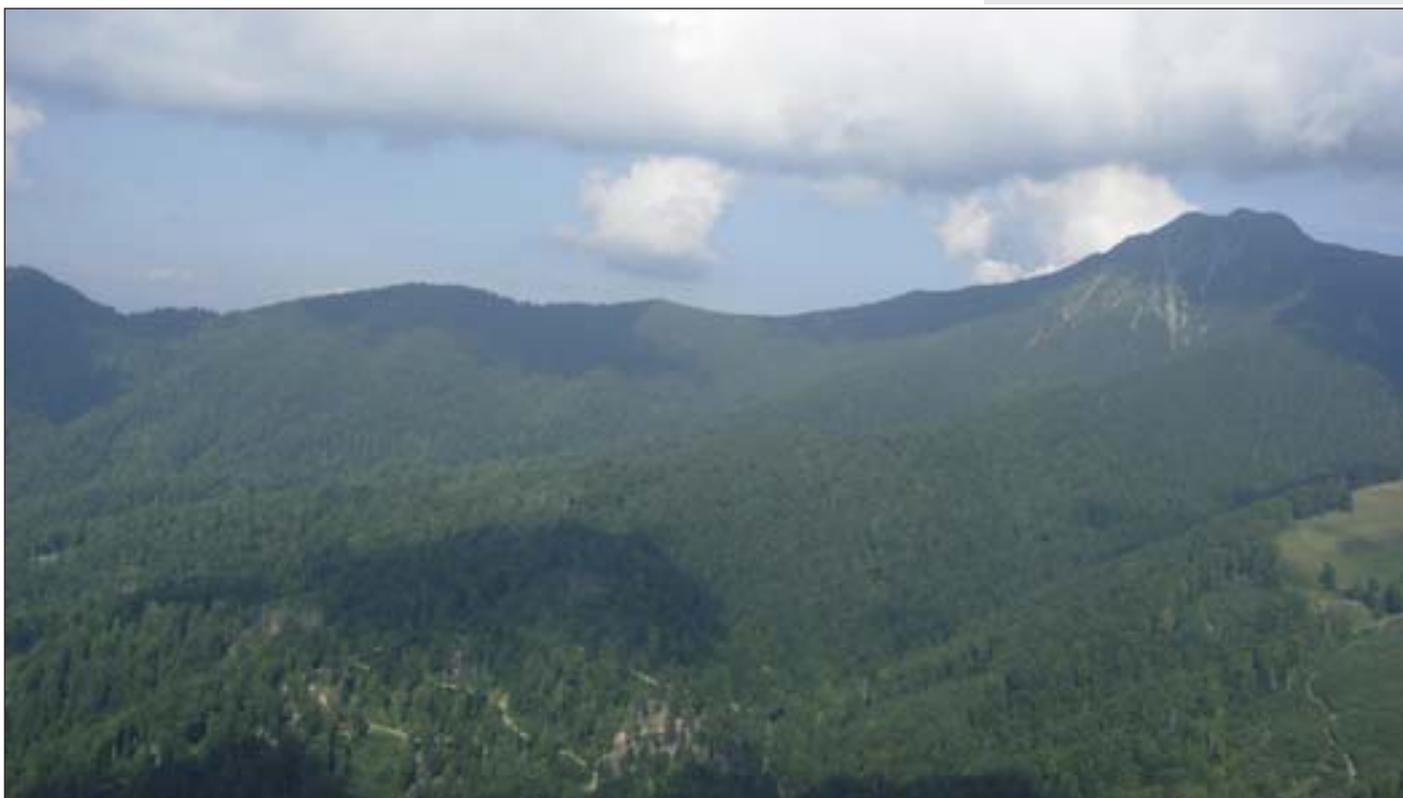
Eu am fugit cu groaza în suflet de sub nor și am scăpat neabsorbit, dar după o grozăvie de ascendentă cu 8 m/sec. Îmi iese firul radio de sub cască, uneori mă cam încurca; țin legătura cu colegii, printr-o stație micuță, în banda pentru public; în aer ne permite să ne auzim la distanțe foarte mari, uneori și la 60 km. Am căști și microfon în cască, plus un buton de acționare la mâna dreaptă, pe degetul mare și arătător. Cablul trece pe sub combinezon și prin mânecă. Este foarte folositoare comunicarea, mai ales în condiții grele, când cel care se află în aer își anunță colegii de la sol despre condiții. În plus, nu ești singur, poți să povestești cu ceilalți.

Eu am fugit de sub nor (foto 22, 23), la marginea lui am intrat într-o ascendentă teribilă, cred că avea 10 m/s. Am ieșit cumva sub un vâlătuc din norul mamă uriaș (sau tată, mă rog) din spatele meu, direct într-o descendentă majoră. Sub mine era numai pădure, terenul de aterizare departe, văile înguste; cu chiu cu vai am ajuns în zona bocșei, vai, prea jos, linia de înaltă tensiune era exact pe direcția mea de zbor. Pe ultimii metri, viraj scurt, am evitat linia dar am luat un brad în brațe, care s-a răsturnat cu mine peste niște arțari și aripa mea i-a îmbrăcat drăgăstos, cu suspantele, chingile și voalura. Topoare, intervenție. Aterizasem și pe malul care nu trebuie așa că m-am descălțat ca să trec apa Styxului pe malul bun, fericit că am scăpat teafăr și de data asta. Era prima mea acopacizare după 7 ani.

Bucuroși până la urmă de așa mândrețe de sfârșit de săptămână, ne-am strâns catrafusele și am luat-o încet către case, pe la 5 ceasuri după-amiază. Seara, analiză, relaxați pe terasa noastră favorită; concluzii și recomandări, tras Mitică de urechi să nu se mai bage în cumulonimbus de nebun și cu noi de față.

Asta declar, susțin cu tărie că s-a întâmplat și semnez.

23 Balaurul monstruos, cu bază neagră, generator de tunete și trăznete este deasupra Arcerului stâncos. Se vede o parte din Poiana Lungă.

Avenul cu tavan nexplorat

text și fotografii:

Andrei SAMOIL, Ică GIURGIU, Cristina LAZĂR
(Clubul de speologie "Emil Racoviță" București)

Situat la 1670 m înălțime absolută, cu 200 metri altitudine peste nivelul cabanei Curmătura, pe versantul estic al masivului; în dreptul acestei cote se află și deschiderile altor goluri verticale de pe această parte a muntelui.

A fost reperat în 1999, de Andrei Samoil. Explorare și cartare pe 21 septembrie 2003, cu echipa Andrei Samoil, Cristina Lazăr, Ică Giurgiu.

Adâncimea este de 18 m, iar dezvoltarea (lungimea totală) de 31 m. Intrarea (1 x 0,8 m) se află pe dreapta potecii marcată cu bandă albastră, ce urcă de la cabana Curmătura în Șaua Padinei Închise.

O strămoare la cota -3 îngreunează mult/interzice accesul în cavitate pentru persoanele de peste 1,70 metri înălțime. Trecerea spre exterior a pasajului îngust se poate face mai comod dacă de la gura avenului se lasă o cordelină cu un ochi la capăt, atât de larg încât doar

1 Am urcat din Zărnești prin Poiana Zănoaga, acolo unde, la poalele Pietrei Mici (în imagine în stânga noastră), aspectele carstice abundă și încă nu s-au făcut prospecțiuni speologice.

În fundal, spectaculosul abrupt vestic al Munților Bucegi, și el în bună măsură calcaros.

un picior al celui care urcă să poată fi introdus/ sprijinit în el. La comanda celui care revine spre supra-față, bucla este întinsă ferm și trasă pe cât solicită cel care suie, în felul acesta ea asigurând o priză permanent repozi-ționată în care se poate face sprijin/ împingere în timp ce corpul alunecă printre pereții apropiați și sinuoși.

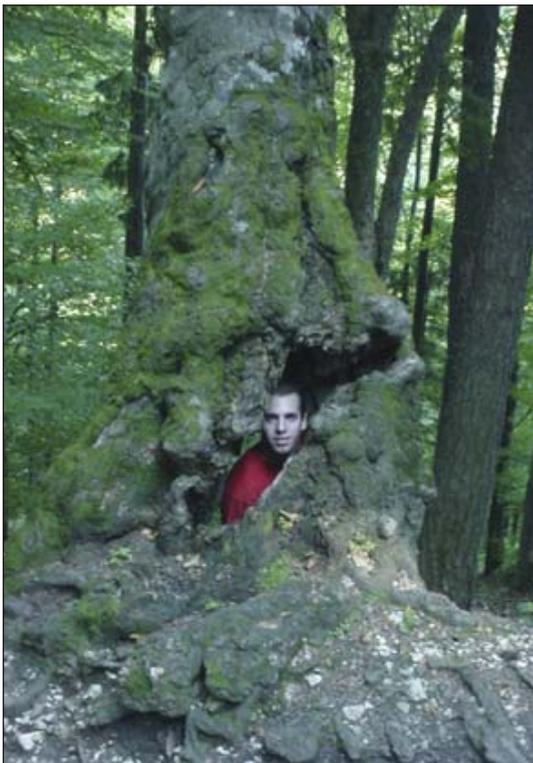
Noi am făcut coborârea și urcarea pe scăriță. În imediata apropiere a intrării avenului sunt fisuri în care se pot fixa pitoanele necesare ancorării scării sau corzii speologice. Puțul de la intrare are 15,5 metri, el debușând după locul îngust de la cota -3 metri în tavanul sălii pe a cărei podea urmează să ajungem.

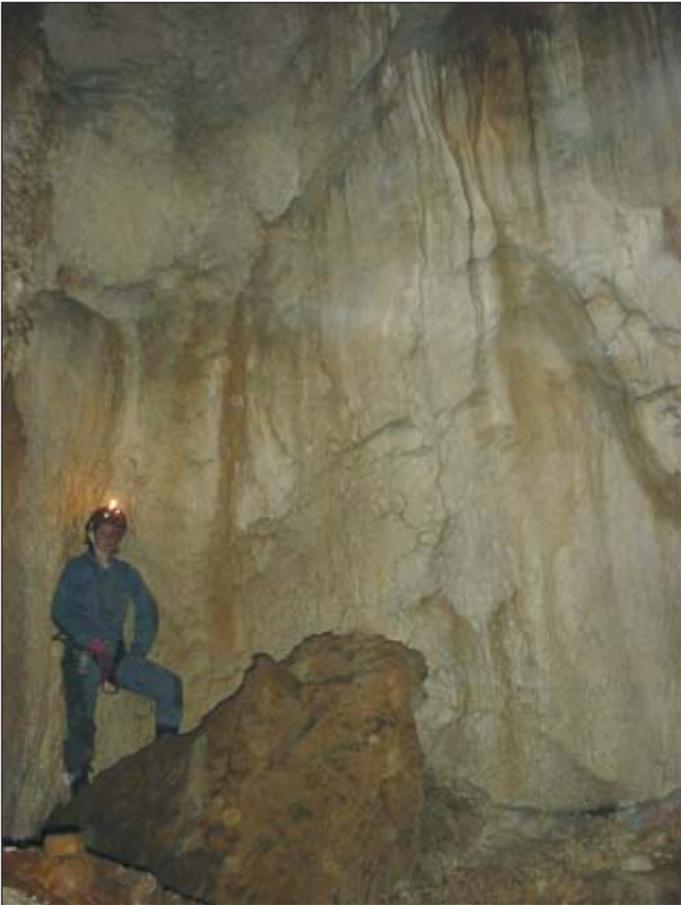
La baza puțului sunt lespezi prăbușite, în bună parte acoperite cu scurgeri stalagmitice. Hornul menționat pe planul cavității începe pe la aproximativ 15 metri înălțime față de podea, are axe de aproximativ 1 x 0,7 metri iar capătul lui nu a fost observat, pierzându-se în întuneric; de aici și denumirea avenului.

2 Pe lângă gura avenului poți să treci și să nu o remarci, deși este chiar în potecă, pe dreapta cum urci de la cabana Curmătura. În septembrie era răcoare dimineața, dar repede se făcea teribil de cald de la soarele care se reflecta și de pe suprafețele șlefuite ale stâncilor de calcar. Sfârșitul de septembrie este deja favorabil explorărilor de suprafață, frunza foioaselor începând să dispară.

3 În prima zi am urcat până la cabana Curmătura, unde am pus cortul. Pe drumul spre Poiana Zănoaga, Andrei a cotrobăit printr-o scorbură de lângă potecă, cu gândul la explorarea în premieră de a doua zi.

4 Puțul prin care se pătrunde în munte are pereții ornați cu scurgeri parietale divers colorate.

5, 6 La baza puțului de 15,5 metri, pe podeaua sălii în pantă, sunt mari blocuri, învelite de diverse forme de concreționare.

Cum golul subteran este dezvoltat pe o fisură amplă dintr-un areal cu mai multe asemenea accidente nu este lipsit de interes ca acest horn să fie parcurs/ observat până la capăt.

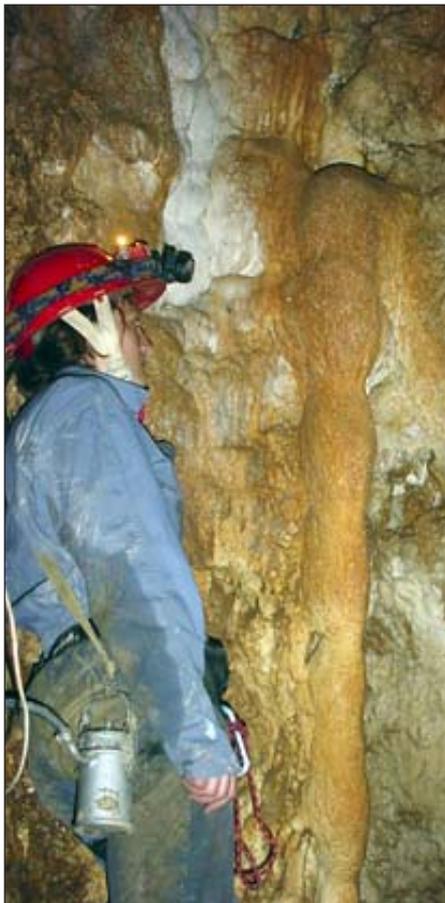
În imediata apropiere a cotei -18 peretele avenului comunică impenetrabil cu exteriorul, o geană de lumină ajungând în cavitate.

Tot golul subteran este divers și abundent concreționat.

7, 8 În imaginea din stânga sunt microgururi (bazinașe largi și adânci de ordinul milimetrilor sau zecilor de milimetri), din care apa se prelinge ușor, substanțele dizolvate în ea contribuind, prin depunere, la creșterea lentă a căușelor.

În dreapta, o stalactită (cea care atârna din tavan) și o stalagmită (crescută aici pe perete), ambele de mici dimensiuni, s-au unit, dând naștere unei coloane.

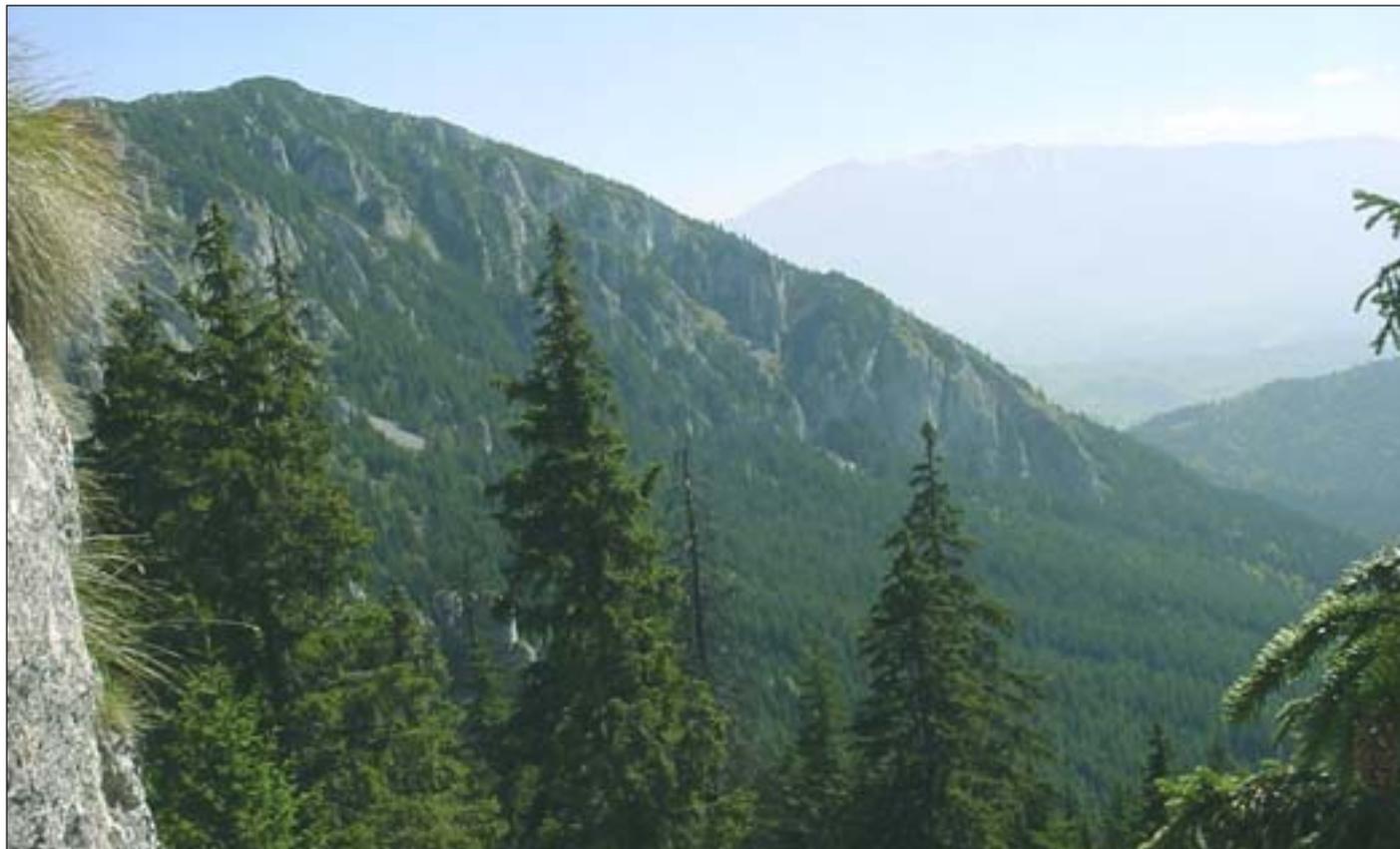
9-11 Scurgerile parietale, divers colorate, au lungimi și de ordinul metrilor. Țepii inegali ca formă de pe unele porțiuni de perete se numesc coralite. Cotloanele sălii de la baza avenului sunt ornate cu stalactite, mici văluri și depuneri prin prelingere pe pereți. Suntem în zona care oferă toate ingredientele pentru o gamă diversă de forme subterane: piatră de calcar, apă din belșug (din zăpezi și ploii), temperaturi care favorizează coroziunea calcarului și apoi depunerea calcitului.

12 Dacă depășirea strâmtorii de la cota -3 nu este prea dificilă când cobori, pentru că greutatea corpului ajută la găsirea rapidă a poziției de strecurare printre bombările pereților, în schimb, la urcare, dificultatea pasajului crește substanțial și depui mult efort. Este genul de trecere la care experiența te ajută să prevezi următoarea mișcare, să-ți coordonezi poziția membrilor, inspirația și expirația.

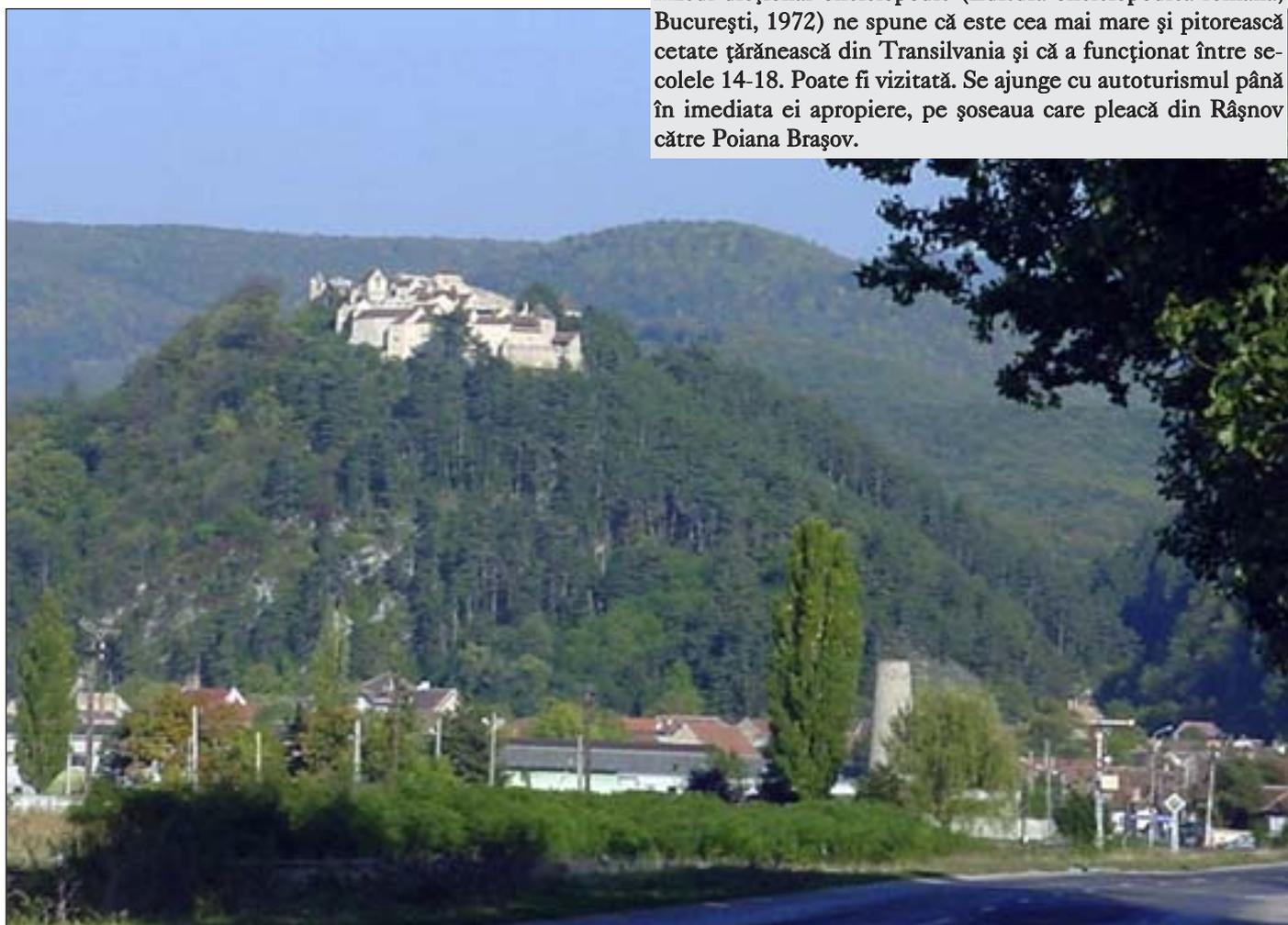
13 Planul avenului nu a fost greu de întocmit, golul subteran semănând cu o sticlă cu gâtul pus într-o parte și fundul în pantă.

14 De la intrarea avenului se văd pereții sudici ai Pietrei Mici a Craiului, care te invită să cotrobăi locurile.

15 Pe șoseaua de la Zărnești spre Brașov, înainte de a intra în orașul Râșnov te surprinde plăcut cetatea cocoțată pe deal. Micul dicționar enciclopedic (Editura enciclopedică română, București, 1972) ne spune că este cea mai mare și pitorească cetate țărănească din Transilvania și că a funcționat între secolele 14-18. Poate fi vizitată. Se ajunge cu autoturismul până în imediata ei apropiere, pe șoseaua care pleacă din Râșnov către Poiana Brașov.

text: **Gabriel PETRICĂ**
 fotografii: **Dan DINU**
 (Clubul pentru Protecția
 Naturii și Turism Brașov)

Turnu - Ascuțit, în februarie

Vineri am plecat din Brașov, cu trenul de 6,15, trei membri ai clubului: eu, Dan Dinu, Ioana Bejan. Nici unul nu avem o experiență prea mare în ceea ce privește iarna pe munte, dar împreună am făcut ture frumoase și mai ales sigure.

Speram ca în prima zi să urcăm prin Turnu și să ajungem până în Șaua Grindului, cel puțin (vezi harta, extras din Emilian Cristea - Piatra Craiului - Editura Sport-Turism, București, 1984). Ne gândeam că după căldurile de cu o săptămână în urmă cornișele vor fi plecat la vale iar pe creastă, la colțari, să se meargă repede, mai bine ca vara!

Am urcat la cabana Curmătura prin Poiana Zănoaga (foto 1), bănuind că traseul e deschis, scutind astfel un eventual spart al zăpezii încă din zona de pădure. Din Poiana Zănoaga a început să ningă: încet, mai tare, ceață, vânt. Creasta nu se prea vedea.

La cabană am băut câte un ceai și pe la ora 12 plecam în direcția Turnu. Zăpadă mică, urme bătute, stâncă, gheață.

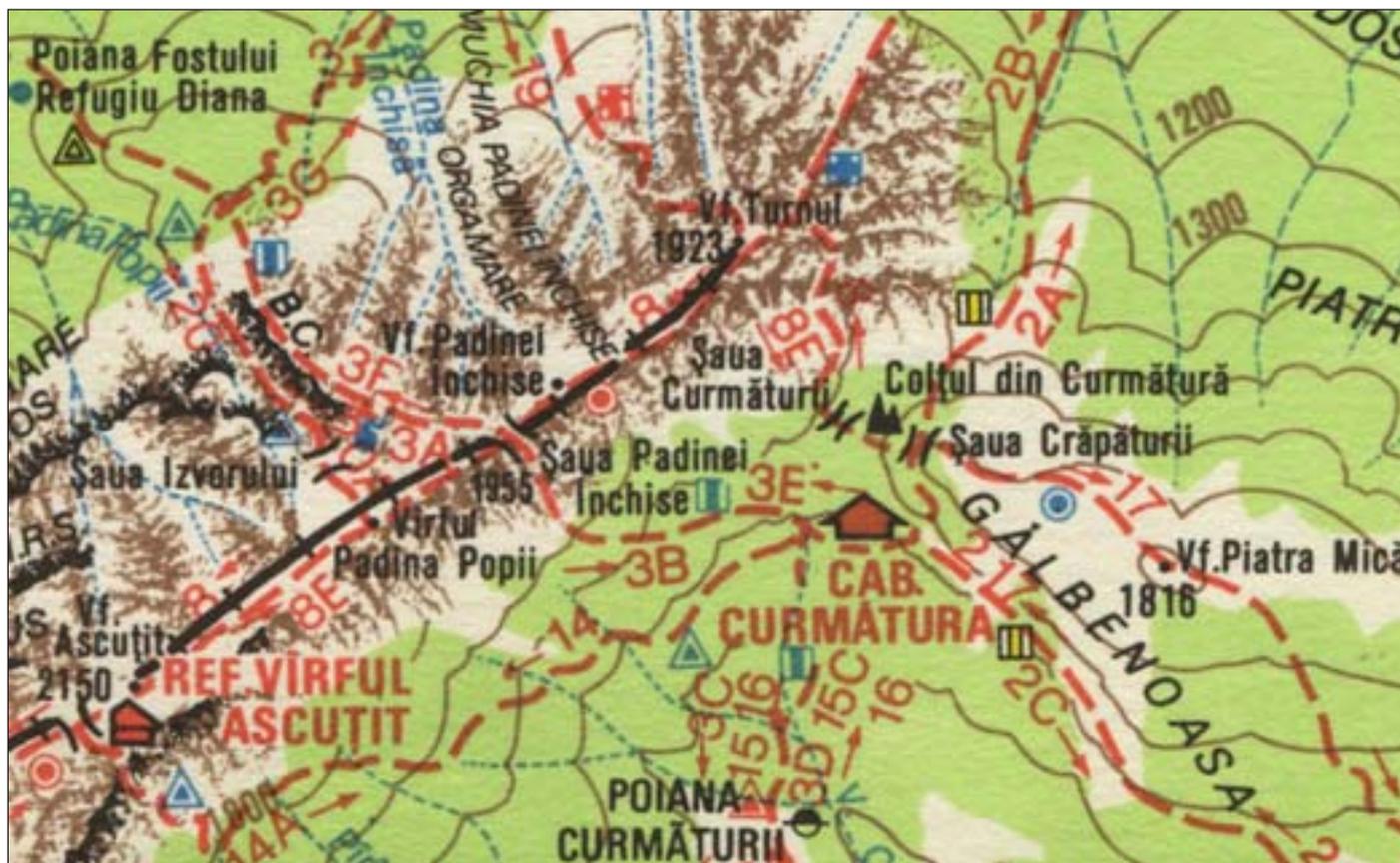
1 Prin Poiana Zănoaga.

Cam resimt statul la birou, cafeaua și nopțile nedormite. Cea mai grea porțiune mi s-a părut urcușul de la cabană, prin pădure, până în Șaua Crăpăturii.

Rucsacul cu coardă cu tot e cam greu pentru gusturile mele dar nu îmi pare cu adevărat rău că am luat coarda. Unii ziceau să luăm o cordelină. Parcă totuși coarda are mai multe avantaje, chit că o cari din greu.

În Șaua Crăpăturii decidem să ne punem hamurile, zelbul și optul de rapel. Îl mai întreb o dată pe Dan cum se folosesc uneltele astea și plecăm.

Chiar înainte de prima porțiune cu cabluri traversăm un culoar de avalanșă, apoi punem zelburile pe cablu, pentru asigurare și continuăm înaintarea.

2 Porțiuni pe care vara le traversam fără emoții erau acum mai inaccesibile, stătea mult mai încordat pe diverse pasaje. Mersul pe creastă, deși mai periculos poate în unele privințe, nu a fost atât de greu, de solicitant.

3 Deși asigurați de cabluri, combinația stâncă - gheață îți dă o senzație de instabilitate de nedescris!

4 Pasajul acesta îl treceam vara aproape fără să observăm că e ceva dificil; acum a trebuit să fim mai atenți!

Pe colțari ne simțim foarte bine! (fotografiile 2-4)

După ce ajungem pe creastă mergem pe cât de bine ne permit vremea și rucsacii (mai avem carabiniere, primus cu benzină, pioleți, saci de iarnă). Decid ca data viitoare să luăm o coardă ceva mai subțire, poate o semicoardă modernă, că Mamut-ul de 11-12 mm grosime apasă cam greu.

Din păcate, de ce se temea Dan nu am scăpat. A trebuit să batem urme sus pe creastă, ceea ce ne-a încetinit mult avansarea. Mai existau ceva urme din zilele trecute, însă bune doar pentru orientare. Cornișele erau când pe o parte, când pe alta. Încă nu plecase nici una dintre cele mari. Coborârile spre Padina Închisă și Padina Popii (vezi harta) se prezentau destul de groznic.

5 Cu cât ne apropiem de Vf. Ascuțit vremea devine din ce în ce mai rea, cu vânt și ceață în permanență. Aici încă nu ninge.

Creasta arăta superb când ceața se mai ridică. Din cauza ceții și a zăpezii, în unele porțiuni am avut probleme cu orientarea; exista mereu riscul să te abați prea într-o parte, să te trezești că nu mai ai sub zăpadă stâncă ci doar cornișa.

Am fost destul de atenți, ne-am mișcat cu grijă, am evitat să fim doi pe aceeași cornișă (foto 5). Coarda am folosit-o într-un singur pasaj mai expus, înainte de singura porțiune cu cablu dintre Turnu și Ascuțit (foto 6). Am putut face asigurare după o stâncă. Am

plecat legat în coardă, încercând să tai fața cu pulver cât mai sus posibil. Să fi mers chiar pe creasta matematică era prea îngust, ar fi fost un risc inutil. Ajuns în partea cealaltă am legat coarda în amarajul de care este prins cablul. Ioana a urcat porțiunea asta cu zelbul prins de coardă, asigurată de mine. După ce-l asigur pe Dan, mă leg de cablu și el strânge coarda.

Mai departe nu au mai apărut porțiuni suspecte, așa că până la refugiul Ascuțit am mers bine. De la Curmătura până la refugiul am făcut 6 ore, mult prea mult raportat la ce speram noi.

Vremea se stricase destul de rău, așa că ne-am oprit aici. Ușa refugiului se închide aproape bine din exterior, dar

când ești înăuntru trebuie să fii tare iscusit ca să reușești asta. Am închis ușa cât de cât folosind o chingă de compresie.

Au mai venit doi băieți, care au urcat pe Padinile Frumoase (triunghi albastru de la cabana Curmătura, traseu cu zone periculoase când este zăpadă mare, atât la urcare cât și la coborâre - notă Ică Giurgiu). La cum bătea vântul credem că nu vom putea continua în altă parte decât în jos, tot pe Padinile Frumoase.

În refugiul e ceva mizerie dar nu miroase așa de rău ca altă dată. Acum vreo 4-5 ani am dormit în zăpadă, lângă refugiul, deoarece înăuntru ni se părea imposibil de respirat!

Seara bem toți ceai, îndulcit cu miere, stafide și nucă. Facem și supă,

Ioana are paste cu ton. Nu dorm prea bine, bate vântul tare (în refugiu zgomotul lui este amplificat - notă Ică Giurgiu), mai bagă și zăpadă înăuntru.

A doua zi, la 6 și jumătate sună un ceas. Afară bate vântul în draci, ninge, nu se vede nimic. Mai dormim până pe la 8, apoi facem bagajele. La 10 plecăm din refugiu și începem să coborâm pe Padinile Frumoase. Durează ceva până ajungem într-o zonă mai ferită de vânt; ochelarii și cagulele au fost binevenite. Și am simțit, prima dată, că o pereche de bețe ar fi fost chiar utile.

Coborâm în liniște, fără incidente. Frigul a stabilizat destul de bine zăpada. Cu toate acestea nu m-am simțit deloc în largul meu prin această zonă. La 12 suntem din nou la cabană; multă lume.

Urcăm din nou în Șaua Crăpăturii (la fel de grea ca și în prima zi mi s-a părut această porțiune, nu pot să îmi explic de ce) și apoi coborâm pe Valea Crăpăturii, pe marcaj bandă galbenă.

Până aici am fost aproape mereu pe colțari. Pe vale, știind că e zăpadă destulă, renunțăm la ei. Din cauza asta,

6 Iată și singurul pasaj unde am folosit coarda pentru asigurare.

7 Vârful Padina Popii.

foto: Cris D.

alpinet.org

8 Refugiul Ascuțit, văzut dinspre nord.
foto: Cristina Pogăceanu

9 De la refugiul Ascuțit, spre est, mare de nori.
foto: Cristina Pogăceanu

10 De la refugiul Ascuțit, la răsăritul soarelui, când caprele negre sunt imediat sub creastă, scormonind după ceva de mâncare.

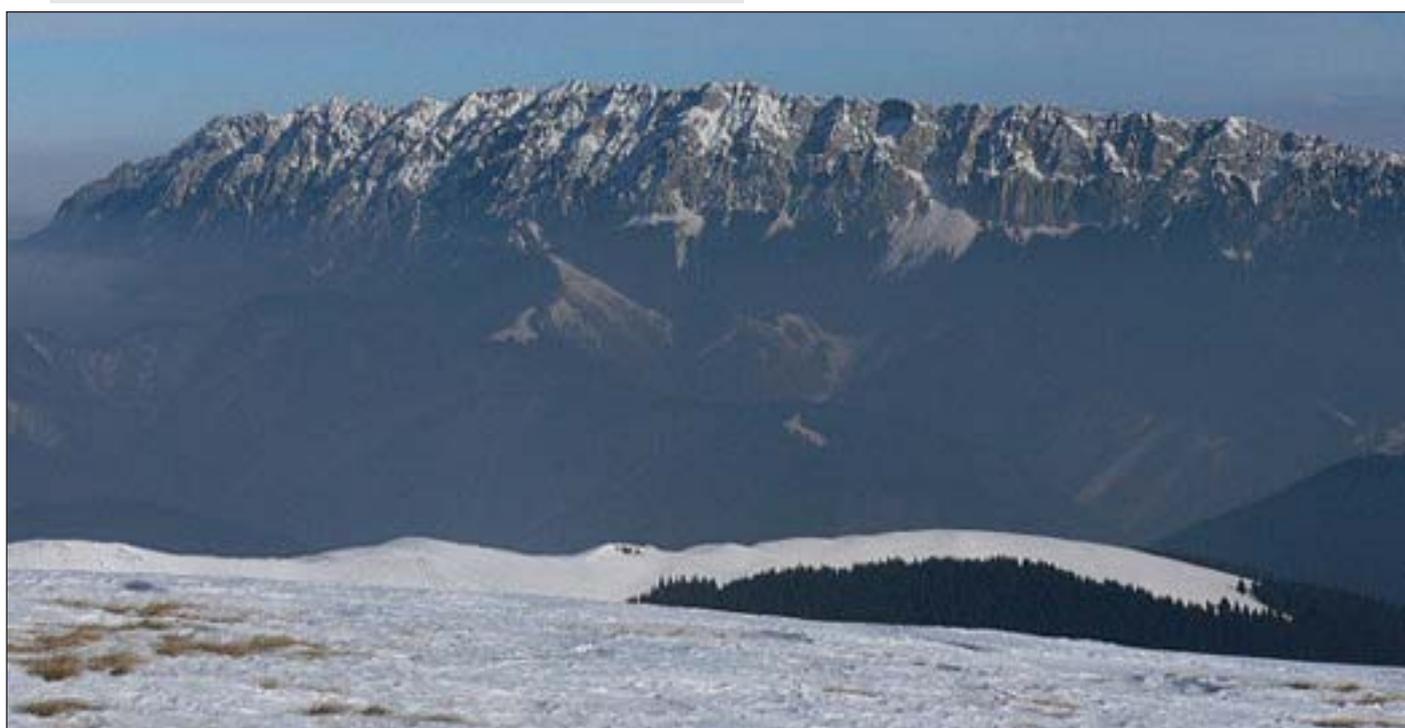
foto: Ică Giurgiu (București)

a oboseli și din pricina rucsacului care nu îmi mai stătea chiar bine pe spate, la tot pasul sunt pe jos! La ieșirea din vale e gheață ca sticla sub stratul proaspăt de zăpadă, așa că trebuie să mergem atenți, ca să nu ne rupem picioarele.

11 Piatra Craiului, văzută de pe Păpușa, din Masivul Iezer.

foto: Cris D.

Ajungem în gara Zărnești la trenul de 17,15. Craiul se descoperă frumos! Încă suntem tineri... e timp de toate!

marcaje actuale - capcanele traseului
ce spune www.alpinet.org despre trasee - străinii iubesc aceste locuri

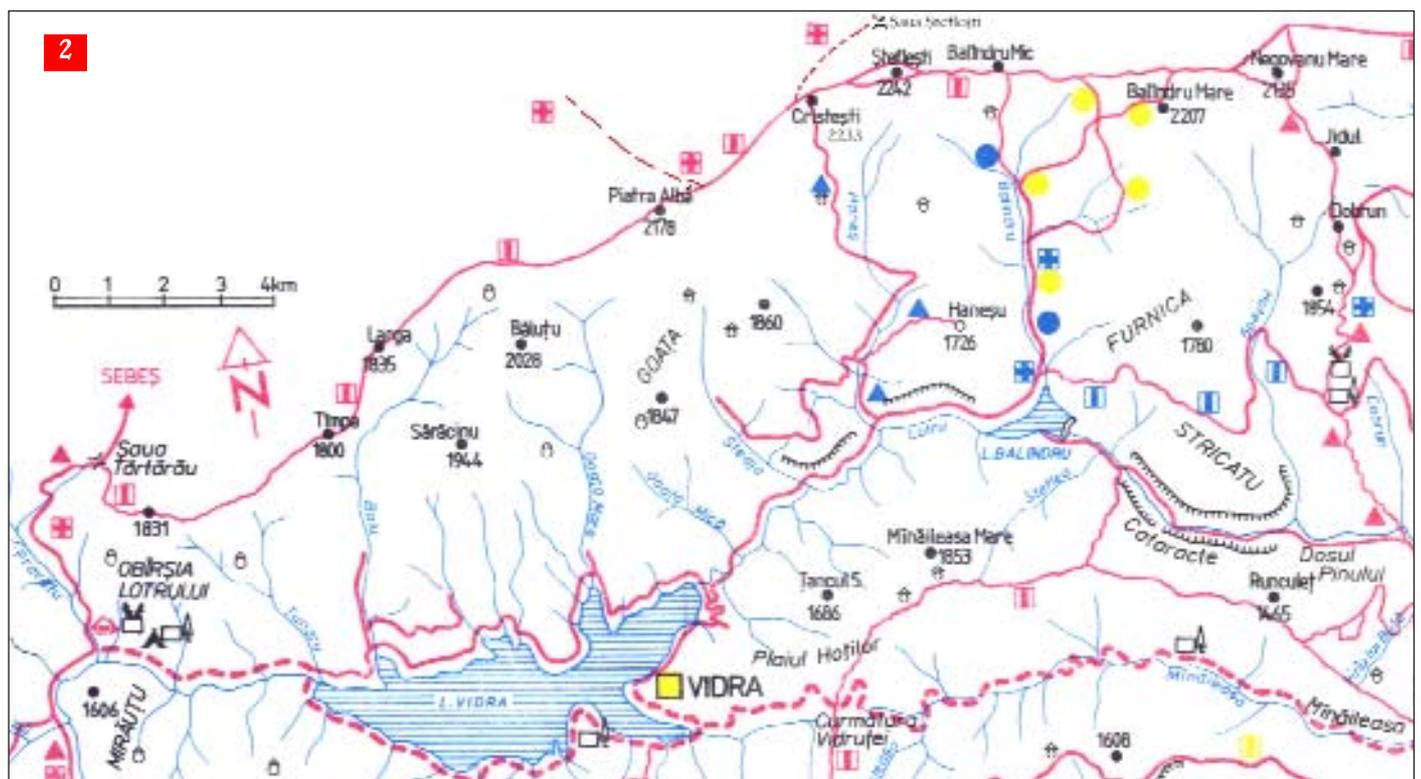
Creasta de vest

Dinu BOGHEZ
(Râmnicu Vâlcea)

I. Dimineața de septembrie s-a arătat mohorâtă. Până am ajuns la Obârșia Lotrului vedeam ceața instalată pe creste și norii dând a ploaie.

De la Obârșia Lotrului am început să urcăm din greu pe crucea roșie ce duce spre creastă. Arareori am zărit câte un semn de marcaj, și acela ros de trecerea timpului. (Harta 2 este un extras, cu modificări/ completări aduse de redacție, din lucrarea lui Gheorghe Ploaie - Valea Lotrului - editura Sport-Turism, București, 1983. S-au mai folosit unele informații cartografice din Constanța Truș, Valer Truș, Gheorghe Ploaie, Gabriela Apostol - Munții Șteflești (Lotrului) - Editura Carro, București, 1996.)

De sus, din munte, zgomote ale unei turme întârziată de oi ajungeau până la noi. Am trecut prin apropierea unei stâne, după care o curbă printre brazi ne-a scos la plai. Zăream de acum poteca de creastă ce vine din Șaua Tărtărau, iar pe

ea câteva siluete cu rucsaci. Odihneau lângă izvorul la care am ajuns și noi. Erau patru tineri cehi, călătoriți noaptea cu trenul, veniți pentru o tură lungă și pretențioasă: creasta Lotrului, cu coborâre în Brezoi, traversarea Munților Căpățâni și terminarea periplului în Munții Parâng (vezi harta 1, extras din Romania, tourist map, ONT Carpați, 1989).

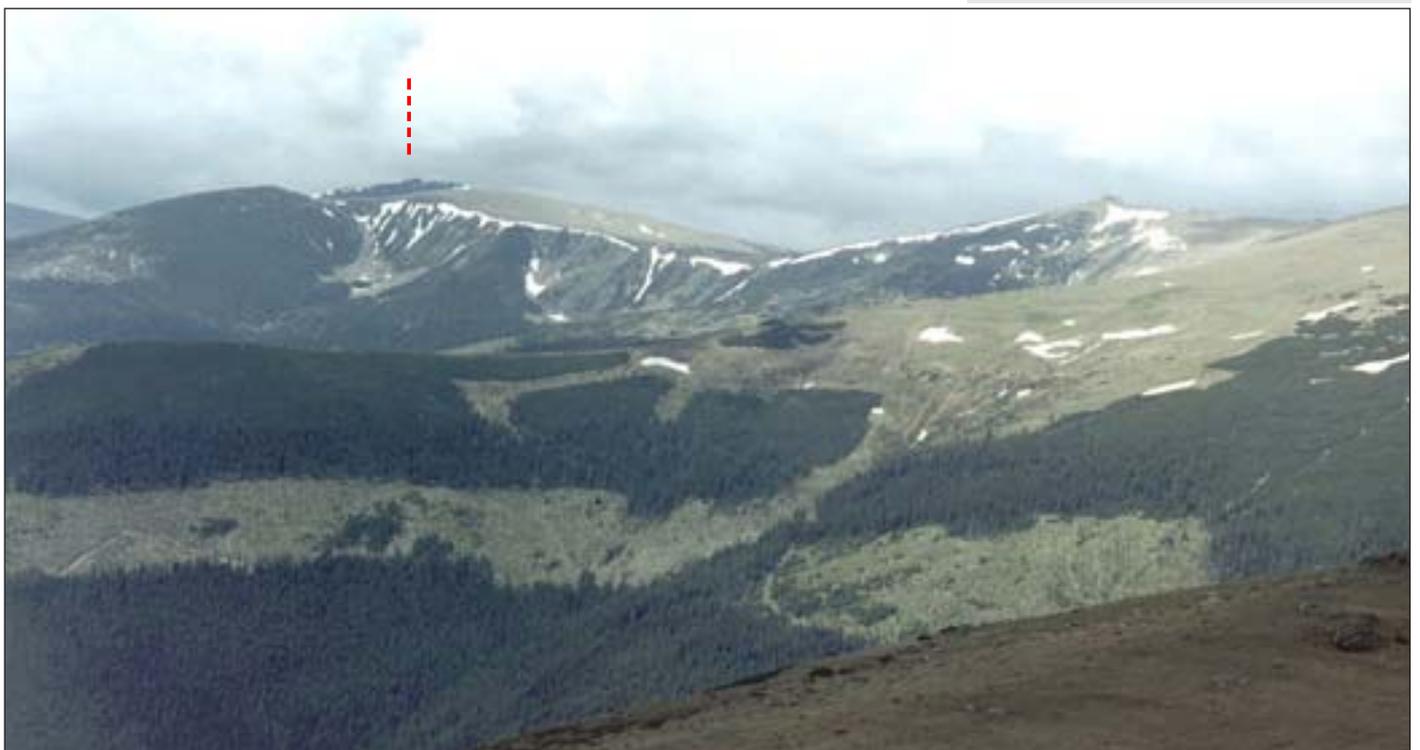
Ne-am despărțit de ei în Șaua Tâmpelor, nu departe de stâna încă activă. Am dispărut în păienjenisul ceții care reacoperea muntele. Apoi, pașiștea îngălbenită de culoarea toamnei s-a luminat și plaiul alpin, prelung, cu vârfuri domoale ce păreau să se confunde cu cerul, stăpâna locurile.

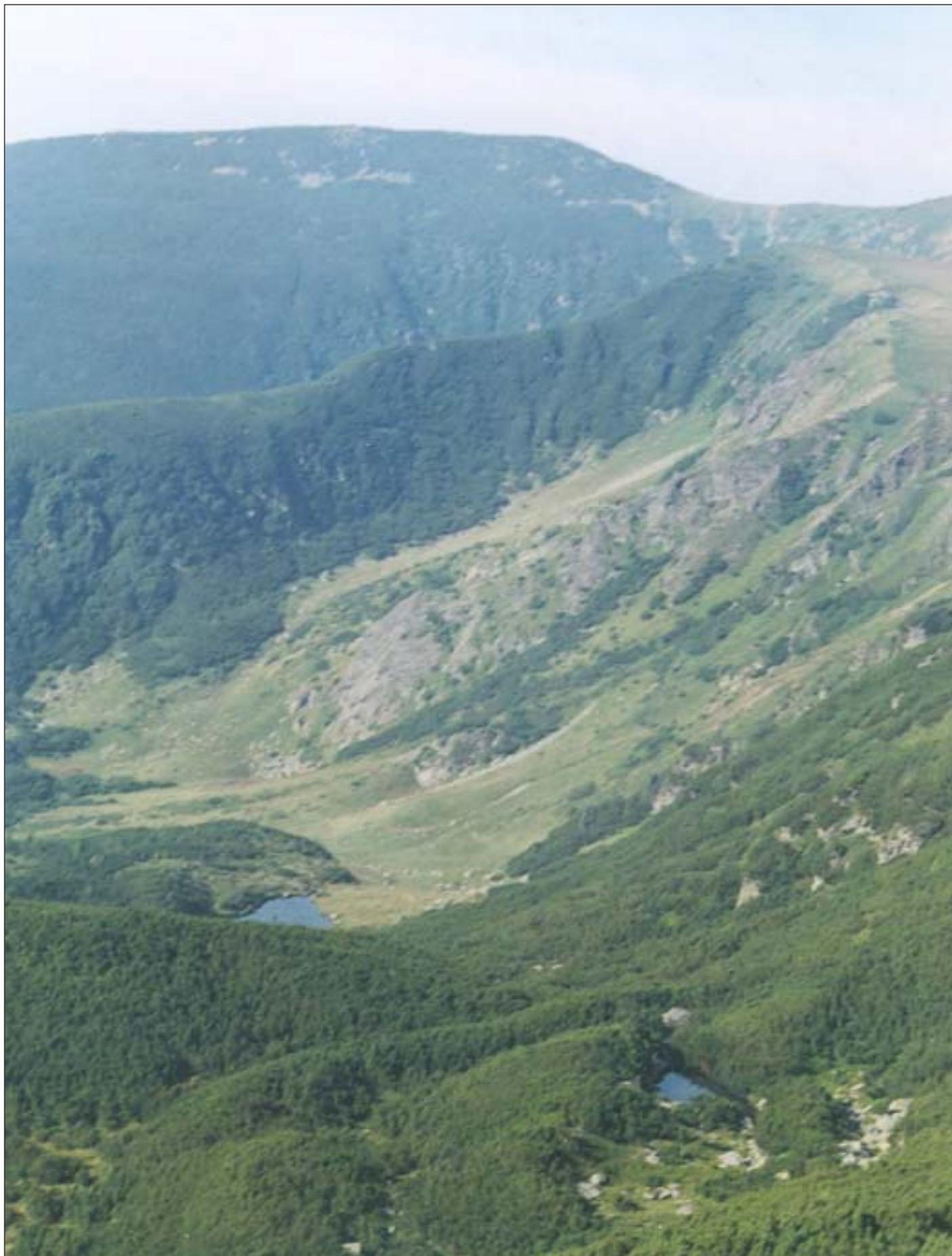
Până la Larga Măneșanilor totul a pă-

rut un vis. Vântul tăios și frigul ce coboara din locurile înalte către care ne îndreptam ne-au făcut să ne abatem un pic pe la stâna în care zărisem flacăra jucăușă a focului.

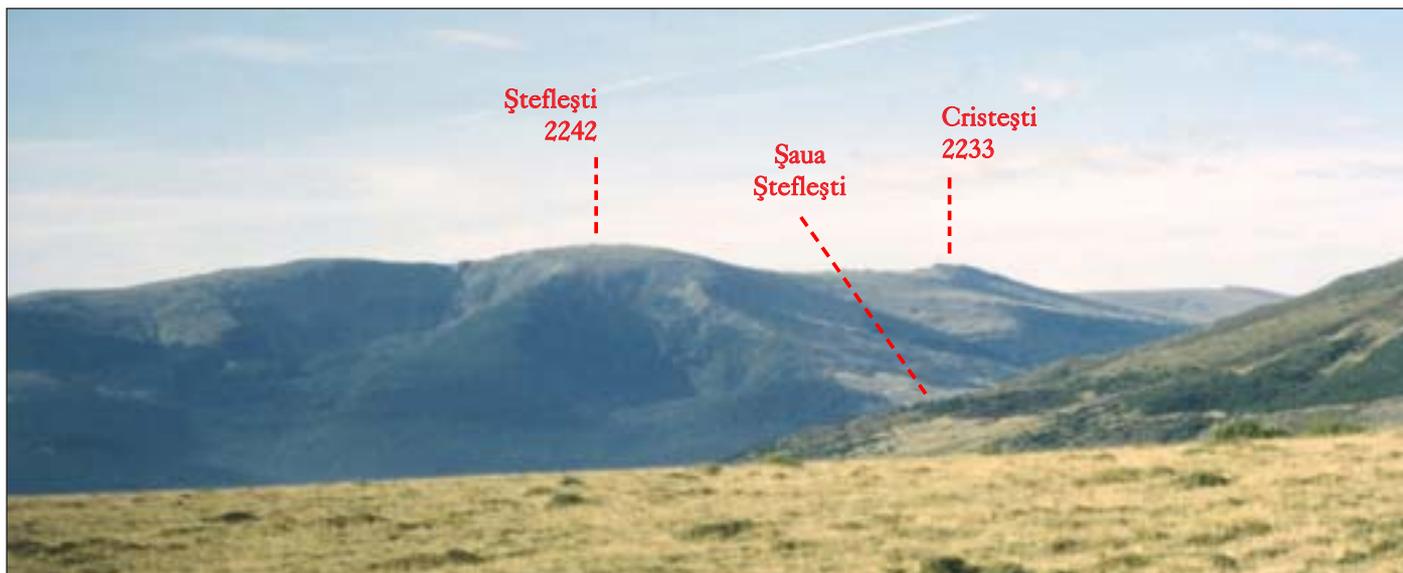
4 Piatra Albă și căldările sale sudice, văzute din zona Vf. Șteflești.

foto: Trestian Găvănescu (Râmnicu Vâlcea)

5 Lacurile Haneșului (pe partea de sud a crestei) și Vf. Piatra Albă (în fundal), văzute dinspre est.
foto: Dinu Boghez (Râmnicu Vâlcea)

6 Șaua Șteflești și creasta Munților Lotrului, văzute din zona somitală a Munților Cindrel.

foto: Ică Giurgiu (București)

Ciobanii ne-au îndrumat pașii mai departe, nu pe poteca care părea cam firavă ci pe dâra lăsată de motocicletele unui raliu ce tulburase nu de mult muntele.

Am lăsat pe stânga un drum bun, ce coboară la apa Frumoasei și am ocolit prin sud vârful înalt al Tâmpei (1911 m). Poteca cu multe izvoare, știută din alte împrejurări, era undeva sub noi.

Ceața a pus iar stăpânire pe munte. Am mai apucat să vedem stâncăriile dinspre Băluțu. În Șaua La Table (de la nord de Băluțu), intersecție de căi cu stâlp indicator și săgeți ilizibile, un drum larg se făcea către nord, spre Valea Frumoasei.

Noi am continuat să urcăm lent, pe

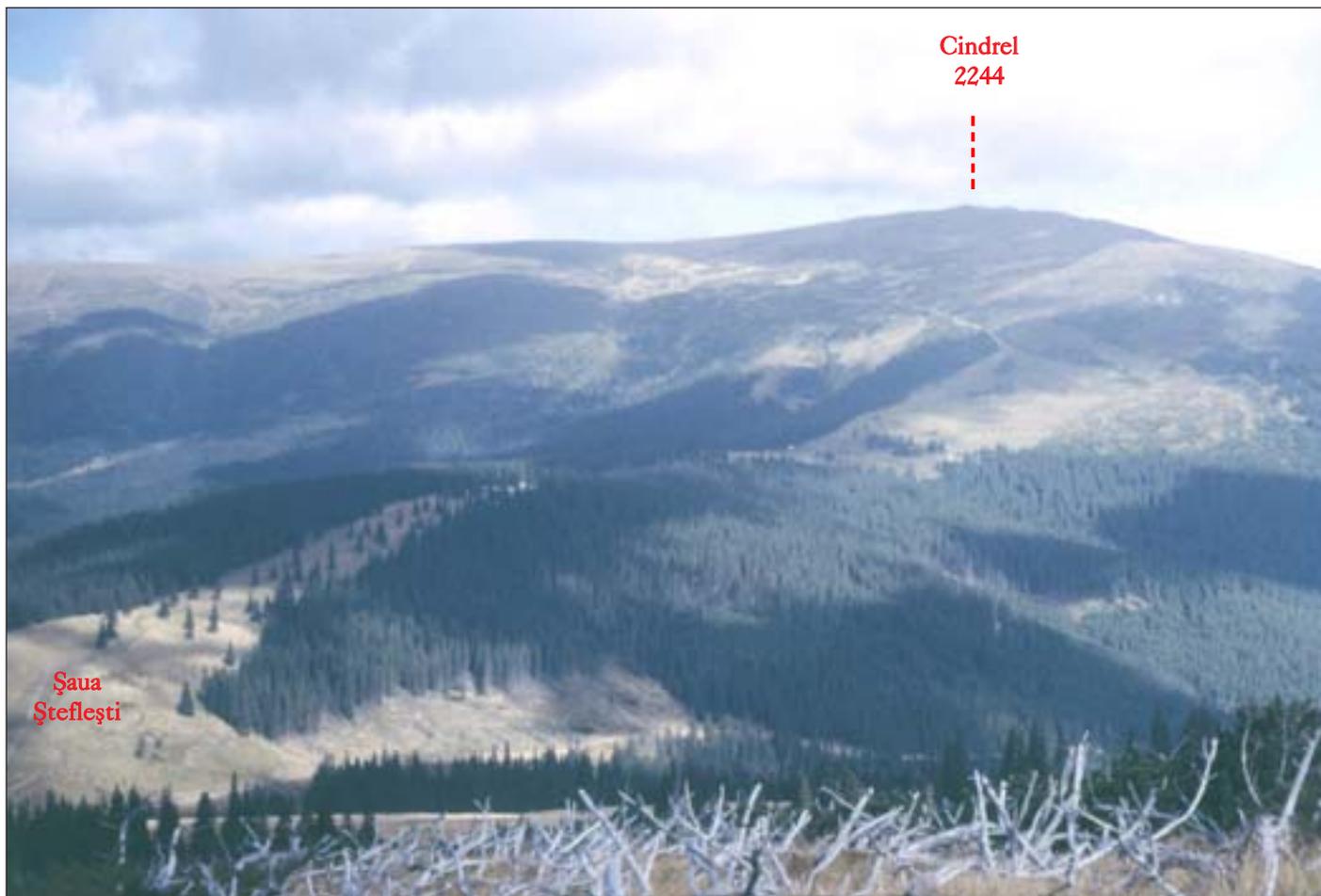
plai și deodată am ajuns pe Vf. Piatra Albă, lângă baliză, la 2178 metri (foto 4). Cel puțin știam că suntem pe drumul cel bun. Mai departe lipsea orice reper de orientare. (Pe aceste locuri creasta masivului este ca un podiș lat, mult suspendat deasupra văilor de la nord și sud. Dacă pe vreme senină orientarea nu este prea dificilă, pe ceață apar probleme foarte serioase. - Ică Giurgiu)

Am zărit totuși bornele vechii granițe cu Austro-Ungaria, movile de pământ înierbat, care deși rare, dincolo de 500 m, ne ofereau indicii despre linia crestei. Spre sud erau căldările glaciare ale Haneșului, cu lacuri și jnepenișuri, în

7 De pe Vf. Cristești, zona înaltă a Munților Șureanu, cu Vârfurile Aușel (2009 metri, în stânga) și Pătru (2130 m, în dreapta).

foto: Dinu Boghez (Râmnicu Vâlcea)

Cindrel
2244

Șaua
Șteflești

8 Șaua Șteflești, Vf. Cindrel și creasta ce duce, spre stânga, către Vf. Frumoasa (2161 m), văzute din zona Vf. Șteflești (Munții Lotrului).

foto: Ică Giurgiu (București)

care nu voiam să intrăm (foto 5). Au început să cadă ace mărunte de mazărice și să plouă. Se făcuse frig tare.

Undeva, nu prea jos, pe versantul nordic, am zărit marginea întinderii de jneapăn. Am ajuns acolo cu repeziciune și am întins cortul. Până aici, de la Obârșia Lotrului, făcusem 5 ore. Eram la îmbinarea a două pâraiașe, la adăpostul perdelei verzi. Doar bocancii, siliți să meargă prin udeala pajiștii, musteau de apă.

Am și ațipit, până ne-a trezit un șuierat. La ușa cortului era un cioban, cu cojoaca pe el. I se speriaseră oile și venise să vadă de cine. I-am oferit cafea, în locul țigării așteptate. La tăifăsuiala de la gura cortului ne spune că pe aici, și tot pe ceață, s-au rătăcit niște italieni și că el i-a scos la liman.

Peste munte se lasă întunericul. Ceața domnește, ploaia e când țărâită, când în ropote. Ies din cort, în toiul nopții și mă întâmpină un cer plin de stele; cu tot frigul care coborâse peste munte stau să admir clipicii luminoși de pe fundalul întunecat.

Când alba a început să lumineze cortul, mă pregătesc să ies afară. Dau să trag fermoarul. Se deschide cu greutate. E înghețat bocnă și trebuie să stau cu degetele pe el ca să-l desfac. Când în sfârșit izbutesc, soarele stătea să dea peste munte, să ajungă la noi și să topească covorul gros de brumă cu care era pardosită pajiștea alpină. Afară era un frig strașnic; doar nădejdea soarelui și seninul munților din jur ne face să ne grăbim.

În Munții Șureanu, pe Vârfurile Aușelului și Pătrului stau agățați norișori iar jos, pe văi, e volbură cețoasă (foto 7). Începem drumul lung (foto 6) spre cantonul Dobrun. Ajungem lângă Piatra Grăitoare, apoi depășim Vf. Cristești, ale cărui stâncării sclipesc în lumina soarelui; până aici am făcut doar ½ ore.

Depășim șaua largă, presărată cu stânci, apoi ocolim Vf. Șteflești (foto 8). Atingem creasta atât cât să privim lacul din căldarea nordică a acestui vârf (fotografiile 9-12). Trecem pe lângă alt vârf înalt (2212 m) și începem să coborâm pe linia marcată cu bornele înierbate ale graniței nemiloase. Soarele a încălzit muntele, care mai sclipește încă sub mantia, acum peticită, a brumei de astă noapte.

Pe alocuri, de sub câte o piatră, mai susură un izvoarăș. Din zare, vine către noi silueta de piramidă semeată a Balindrului (2207 m, foto 13).

Coborâm printr-o altă pădure de jneapăn, până într-o șa adâncă, la 1882 metri. Pe aici iese o potecă ce urcă din Valea Balindru, marcată cândva cu punct albastru. Are pe ea și izvor, 10 minute mai jos. (vezi harta 3, extras - cu unele adăugiri aduse de redacție - din lucrarea autorilor Constanța Trufaș, Valer Trufaș, Gheorghe Ploaie, Gabriela Apostol - Munții Șteflești (Lotrului) - Editura Carro, București, 1996)

Continuăm drumul, pe potecă bine conturată, trecând pe sub Vârfurile Conțu Mic (1984) și Mare (2080 m), după care ajungem în Șaua Conțu, la 1957 metri. Ne tenta urcarea pe Muchia Balindrului, trecând peste stâncile Balindruțului (2129 m), dar udătura scormonită din covorul gros de brumă, topită de razele soarelui, strânsă în bocanci, ne-a determinat să ne gândim la odihna de la castelul Dobrun.

Traversăm repede grohotișul Căldării Balindrului. După ce depășim Șaua Balindrului (2017 m) trecem pe sub gemenele Vârfuli Hoteagu și Negovanu Mare, ambele de 2135 metri. Ne apropiem de

9 Lacul Șteflești, văzut dinspre vest, din creastă, din zona vârfului omonim.
foto: Ică Giurgiu, Olguța și Zeno Ghizdăveț (București)

10 Lacul Șteflești, cu tufe de jneapăn pe maluri, văzut dinspre est.

foto: Ică Giurgiu (București)

12 Olguța și Zeno Ghizdăveț determină compoziția chimică a apei din Lacul Șteflești.

foto: Ică Giurgiu (București)

bordeiu pentru mioare de pe coasta muntelui. Apoi depășim mocirloasa Șa Negovanu și ramificația potecii ce duce către nord, pe Valea Sadului (marcaj triunghi roșu).

Spre sud, poteca marcată cu triunghi roșu coboară pe marginea unui jnepeniș, urmează liziera pădurii de brad și continuă către Dobrun.

Noi vom trece pe sub Vârfurile Jidu (2095 m, foto 14), Coasta Mioarelor

(1968) și Dobrun (1979). Întâlnim poteca marcată la izvorul de lângă bordeiu pentru mioare al stâncii Dobrun, către care ne îndreptăm. Dinspre Balindru vine un nor negru care se descarcă tocmai când ajungem la bordei.

După ce stă ploaia coborâm la drumul ce intră în pădure și se lasă la castelul Dobrun (foto 16). Trecuseră 7 ore de la locul unde înnoptasem.

Găsim aici pădurarul, amabil, care ne deschide o cameră și facem focul; stăm de vorbă cu el, la un pahar cu lapte. A doua zi, odihniți, coborâm prin poieni, pe poteca de sub castel, până în șoseaua de pe Valea Lotrului.

Mai avem 8 km și ajungem la Voineașa, de unde autobuzul ne scoate din inima munților unde trăisem momente de neuitat.

Bibliografie. Dinu Boghez - Castelul Dobrun - revista Munții Carpați, nr. 27, 2001; Dănuț Călin - Vârful Cristești - revista Munții Carpați, nr. 17, 1999.

De pe site-ul www.alpinet.org, din bogata colecție de relatări ale excursiilor pe munți, desprindem în continuare două notări extrem de interesante și utile pentru definierea turistică a locurilor.

11 Vârful unei crengi de jneapăn.

foto: Ică Giurgiu (București)

Jneapănul (*Pinus montana*) (jep, jip) alcătuieste ultima îmbrăcăminte lemnoasă a muntelui, tufişuri dese. O luptă zilnică trebuie să ducă împotriva neprielniceii locului. Rădăcinile au de luptat cu neospitalitatea stîncilor; trunchiul trebuie să se apere contra frigului și a vârtejelor de vînturi. Folosește să oprească lunecușul grohotișului.

Ramurile seamănă cu rădăcinile, numai că sînt acoperite cu solzișori deși, de sub aripa cărora ies cîte două frunzulițe subțiri și ascuțite ca acele. Lungi, noduroase, ciuntite, sucite, ramurile se tîrăsc la fața pămîntului, se încolăcesc cu ale vecinului, formînd astfel, cît ține jnepenișul, o pîslă de cetini. Furtunile alunecă peste acoperișul de frunze.

Aerul se încălzește mai încet; piatra mai repede. Jneapănul se ferește de cel dintîi, se lipește de cea de-a doua. Frunzele și mugurii se țin în apropierea pietrei, nelăsînd în același timp să se strecoare căldura cu ușurință, după cum părul și penele opresc pierderea căldurii din corpul animalelor.

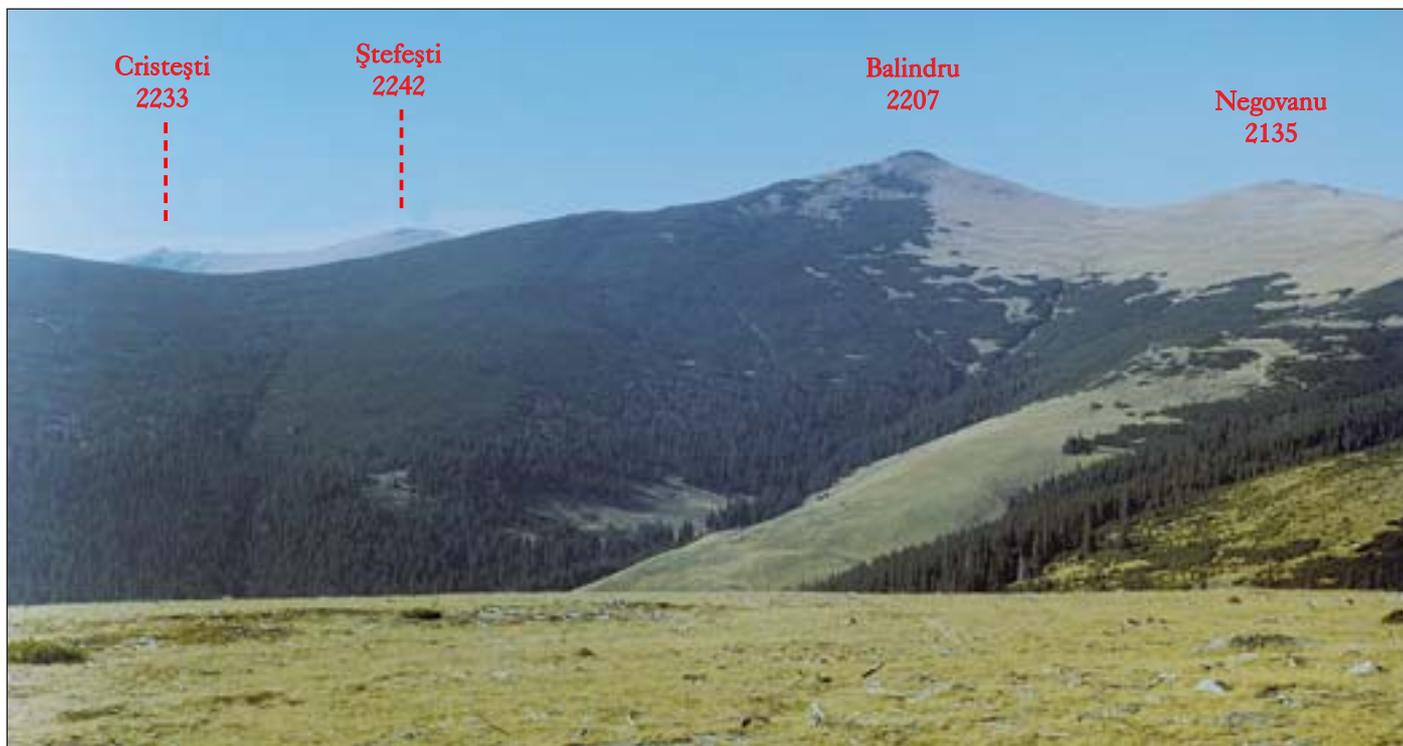
Jneapănul mai are însă de învins pe dușmanul vietăților din regiunile muntoase: nămeții îngrămădiți peste măsură în timpul iernii.

Îngrămădindu-se pe capul bietului arboraș, l-ar schilodi, rupîndu-i crăcile, dacă acestea ar fi rigide ca fierul și nu elastice ca oțelul. Cu cît zăpada se îngrămădește și crește în grosime, cu atîta arborașul se lipește de pămînt, stînd astfel cuprins toată iarna între căldura pămîntului și pavăza rea conducătoare a omătului. Iar cînd vîntul

cald de primăvară înlătură încetul cu încetul îmbrăcăminte de iarnă și cînd degetăruțul își face loc în mustul omătului, vestind din clopotele lui albăstriei că viața învie pe vîrfurile înalte, atunci și jneapănul se deșteaptă din amorțea îndelungă, îndoindu-și ramurile spre lumină, spre vînt. Căci acum vîntul e necesar vieții lui. În seama lui își dă noianul pulberii galbene ce se scutură din conulețe mici, ascunse sub canaful argintat din vîrfurile ramurilor. Prin suflarea vîntului polenul e împrăștiat spre alte conuri mai mascate, ai căror solzi se răsfrîng puțin, pentru ca să lase deschisă calea către oușoarele ce așteaptă binecuvîntata ploaie aurie. Planta chinuită, mereu la pîndă să scape de nevoi, trăiește acum cîteva clipe de bucurie, căci i se împlinește visul ei de viețuitoare. (Ion Simionescu - Flora României - ediția a IV-a)

Jneapăn (*Pinus mugo* Turra). H=3 m. Arbust cu tulpini culcate, cu vîrfurile oblice ascendente. Scoarța nu se exfoliază. Frunzele aciforme, așezate des și încovoiate spre lujer. Conuri solitare sau cîte 2-4, în verticile. Înflorire mai-iunie. Folosit pentru efecte antiinflamatoare, antiseptice ale căilor respiratorii și renale. Cu însușiri diuretice. Ca aromatizant al produselor cosmetice. Din rășină se obține o terebentină de calitate superioară. În zona alpină, ca tufişuri. Europa centrală. (Constantin Pârnu, Stoica Godeanu, Laurențiu Stroe - Călăuză în lumea plantelor și animalelor - Editura Ceres, București, 1985)

13 Vedere dinspre est.

foto: Trestian Găvănescu (Râmnicu Vâlcea)

II. Anul 2000. Sorin Tomuțiu, Eugen Roman - traversarea Carpaților Meridionali.

Ziua a 10-a. ...De pe Vf. Cindrel plecăm, pe marcaj cruce roșie, proaspăt aplicat (și nu pe bandă roșie cum figura pe harta noastră), spre Șaua Șteflești (fotografiile 6, 8). După aproape 1 oră de coborâre ajungem în șa. Facem o pauză, apoi plecăm mai departe, în

14 Jidu (2095 m), văzut dinspre sud.

foto: Trestian Găvănescu (Râmnicu Vâlcea)

Munții Lotrului.

După câteva minute găsim, în stânga potecii, un izvor și ne aprovizionăm. Ieșim din pădure și trecem repede de etajul jneapănului.

Urcușul se accentuează. Ajungem în preajma Vârfului Cristești (ușor de identificat după nenumăratele și ciudatele stânci ce-l străjuiesc). Au trecut până aici aproape 2 ore de la plecarea din Șaua Șteflești. Hotărâm să dormim la stâna situată între potecă și pădure.

Ziua a 11-a. Stâna Șteflești - Vf. Tâmpa - Obârșia Lotrului.

Plecăm înainte de ora 8. Marcajul (slab) cruce roșie ne scoate în șaua de la nord-est de Vf. Piatra Albă. De aici ar trebui să continuăm pe bandă roșie,

crucea roșie coborând spre nord-vest, la cantonul Piatra Albă. Ar trebui, pentru că nu prea există. Dăm totuși de câteva marcaje deteriorate. Găsim și două izvoare; unul la nord-vest de Vf. Piatra Albă, chiar în creastă.

De aici încolo nu mai e cazul să ne facem probleme în ceea ce privește apa: pădurea urcă până aproape în creastă iar la umbra sa, pe văi, se găsesc izvoare.

Ceață deasă ne împresoară în zona Vf. Piatra Albă; busola avea să ne fie de mare ajutor. Iar marcajul, doar urme vagi; ne bucurăm când zărim câțiva picuri de culoare roșie pe vreo piatră de pe multele cărări de pe creastă.

Lăsăm în stânga creasta Goața și suntem tentați (datorită altitudinii) să intrăm pe cărarea care duce spre Vf.

15 De pe Vf. Jidu (2095 m), vedem creasta Munților Căpățâanii, în planul cel mai îndepărtat, în fața ei creasta Munților Latoriței, iar în fața acesteia, și mai aproape de noi, zona Munților Mânăileasa (aparținând de Munții Latoriței).

foto: Trestian Găvănescu (Râmnicu Vâlcea)

Băluțu (2028 m). Noroc că am consultat iar busola! Continuăm pe creasta principală iar în zona Tabla, la nord de Băluțu, observăm că jnepenișul (nu mai văzusem din zona Vârfului Cristești) intră aproape până în creastă, pe versantul nordic. Până în zona izvoarelor Pârâului Balu (notăm cu B acest perimetru) au trecut 2½ ore de la plecare. Din păcate, de aici încolo, marcaj bandă roșie nu aveam să mai găsim decât într-un singur loc (o urmă vagă).

Trecem peste mai multe vârfuri și șei între care diferențele de nivel sunt foarte mici. În zona Vf. Tâmpa (1800 m) un cioban ne arată pe unde să coborâm spre Obârșia Lotrului. În șaua imediat următoare vârfului potecile se despart. Spre Obârșia Lotrului o luăm la stânga, cum ne-a spus ciobanul. De marcaj cruce roșie nici urmă.

Mai departe, cărarea noastră se ramifică și ea în multe altele. Pe care să o urmezi? Mergem pe deasupra pădurii și intrăm în poiana de pe Muntele Tâmpa Mare. Lipsa marcajului ne încurcă. Lăsăm rucsacii în poiana de deasupra muchiei Tâmpa și căutăm poteca. Eu găsesc una clară, nemarcată, pe muchia

Tâmpei iar Eugen una firavă, spre sud-vest (noroc cu busola!). Cea găsită de Eugen ar trebui să fie cea bună dar nu are nici ea marcaj.

Ne hotărâm: mergem în sens opus (geografic) potecii găsite de Eugen. Ne întoarcem pe V. Tâmpa prin pădure (dar pe sub izvoare și nu pe deasupra cum făcusem inițial). Surpriză: marcaj cruce roșie (unul singur și chiar în partea superioară a pădurii!). Revenim în poiană și urmăm poteca găsită de Eugen. Am pierdut deja peste o oră cu căutările...

Până la urmă dăm de stâna de vaci din pădure, unde ciobanul ne arată drumul care este imediat lângă stână, peste Izvorul Tâmpai. Găsim și marcaje din belșug. De-acum nu mai avem nevoie de ele pentru că poteca devine foarte clară iar cu timpul avea să se transforme în drumeag.

După 4½ ore (!) de la plecarea din locul B ajungem în sfârșit la Obârșia Lotrului.

III. Anul 2004. Dinu și Marlene Mititeanu.

Ziua a 2-a: refugiul Cănaia - Vf. Cindrel - Șaua Șteflești - Vf. Cristești - Muntele Tâmpa. Ziua a 3-a: Tâmpa - Obârșia Lotrului - Poiana Muierii - Sălanelle - Smida - Gura Potecului.

Marcaje. Bune în Cindrel, acceptabile în Lotrului până la Pietrele Albe,

apoi "la mila Domnului", căci nici hărți bune cu Munții Lotrului nu există (nu au toate văile, pâraiele, culmile). În cele mai multe zone sunt drumuri/ poteci clare, dar au ramificații și mai ales pe vremea rea nu te poți hotărî pe unde să continui. Și mai sunt zone fără potecă, sau cu multe poteci de oi... Cea mai mare problemă e să știi unde să părăsești Muntele Tâmpa (pe care tot mergi vreo 2 ore!) și să începi coborârea prin pădure spre Obârșia Lotrului.

Izvoare. Pâraiele traversate după Pietrele Albe până la Obârșia Lotrului aveau obârșie în zone cam mlăștinoase. (ceea ce face ca apa lor, limpede mai jos, să fie cam toxică pentru stomac - Ică Giurgiu)

Întâlniri. În cele 8 zile pe munte am întâlnit aproape numai străini! În Cindrel, Lotrului și Șureanu câte 1-2 grupe de cehi sau polonezi în fiecare zi, în total 28 de persoane, care veneau de la... Orăștie - Costești - Sarmizegetusa și mai tot mergeau spre... Păltiniș! Unii aveau hărți de pe Internet, alții doar niște schițe de mână, alții doar/ și descrieri!

IV. Muchia Balindrului - Dinu Boghez

Drumul de creastă al Munților Lotrului are mai peste tot potecă în

apropierea vârfurilor mari. De pe ea dai doar o fugă până pe piscurile cele mai înalte.

Doar două vârfuri, cu coame semețe, fac excepție de la această regulă: impunătorul Balindru și, mai la est de el, cel al Sterpului. După ce ai străbătut lunga creastă ce vine dinspre Tărtărau, depășești vârfurile cele mai înalte, Cristești și Șteflești. Apare acum în față o creastă semeață, ce sfârșește într-o cușmă bine țuguiață.

Vezi de departe că până acolo mai trebuie să străbați drum lung și înalt. Cobori din înălțimea Ștefleștilor (2242 m), mergi printre tufele de jneapăn de dinaintea Șeii Conțu Mic, te strecoari printre altele, de pe coasta aceluiași vârf.

Mai cobori o leacă și urci din nou, pe poteca ciobănească de pe fratele mai mare al Conțului (hartă 3). Ieșim în Șaua Conțu Mare, la 1957 metri, pe golul muntelui, unde suntem la începutul crestei înalte ce duce către vârful cel mare al Balindrului.

Pe poteca care merge prin nordul Balindrului Mare, la traversarea unei hoage a muntelui dăm de un zid de sprijin, din zidărie uscată, rămas de la grănicerii începutului de secol.

Din Șaua Conțu Mare privim în voie

poteca ce înconjoară ușor urcător poalele nordice ale muntelui. Noi vom sui pe creastă, făcând astfel un plus de timp de cel mult o oră față de traseul potecii de pe fața nordică a Balindrului. Tresem printre primele stâncării, mai urmează vreo 2-3 grupuri. Întâi trecem peste Balindruțu (2127 m). Avem priveliște deosebită către Lacul Vidra (hartă 2).

Se văd bine și apropiații Munți ai Latoriței, în zona lor cea mai înaltă, de la Vârful Fratoșteanu - în est, până la Vf. Ștefanu - în vest (pentru aceștia vezi cuprinzătoarea descriere din numărul 53 al revistei).

Dincolo de Vârful Ștefanu, spre vest, începe creasta Parângului. În depărtare, în zile senine de toamnă sau iarnă apar unii dintre zimții Retezatului.

Peste creasta Munților Latoriței, spre sud, sunt Munții Căpățâanii și de acolo mai cu ușurință deosebim Vârful Nedeii, piramidă stingheră în șiragul lor.

Și spre răsărit avem priveliști deosebite de aici, începând cu crestele Făgărașilor. Peste drum de noi este masivitatea Munților Cindrel. În urmă, dinspre locurile de unde am venit, se desfășoară cununa înaltă a Munților Lotrului, cu vârfuri în jur de 2200 metri.

Pe muntele unde ne aflăm se află întinderi mari de jneapăn, către toate

punctele cardinale. Pe Vârful Balindrului se află o îngrămădire haotică de blocuri.

Din vârf pleacă, spre sud, un picior de munte masiv, acoperit în întregime de jneapăn. Pare greu de străbătut această mare verde dar prin ea se află o potecă și ajungem în poiana stâncii Stricatu. De la stână începe bradul iar poteca umblă până în drumul ce urcă de la Gura Balindrului. Nu este singura cale de acest fel din masiv, poteci fiind trase pe acolo pe unde nu par a exista.

Coborârea de pe Balindru este scurtă, dar panta repede. După ce depășim hornul și brâna din apropierea vârfului ne ducem spre Șaua Balindrului (2017 m), presărată cu izvoare; am revenit astfel în poteca care străbate creasta Munților Lotrului.

Imediat către est de noi sunt Vârful Hotegu (Negovanu Pietros) și apoi Negovanu Mare, fiecare de câte 2135 metri altitudine, separate de o mică șa.

INVITAȚIE
ÎN CARPAȚI
e-zine

Banchize pe Marea Neagră

Emilia Marinescu

Mircea Vlădulescu

fotografii:
Emilia MARINESCU,
Mircea VLĂDULESCU
 (București)

text:
Ică GIURGIU
 (București)

29 ianuarie 2006. Revista Oferte Speciale ne asigură transportul pentru o nouă culegere de informații în zona centrală a atât de puțin cunoscutei, cel puțin din punct de vedere turistic și speologic, Dobrogea.

Fiind zi geroasă, senină, și noi plecați cu noaptea în cap, ne gândim imediat să ajunem și pe Litoral, ca să surprindem aspecte ale perioadei cu mari temperaturi negative pe care o traversăm.

De pe podul de la Cernavodă, privesc Dunărea înspre amonte (foto 1). Mai văzusem pe aici curgând sloiuri dar niciodată nu prinsesem platoșă albă separându-ne de undele fluviului. La fel arată și spre aval, cât te lasă ochii; încremenite sunt și bălțile din lateralul ei. Iar ciorile, mii și mii, care își fac veacul de-a lungul apelor atunci când suprafața lor este parțial sau total liberă, acum înnegresc autostrada, roind în pâlcuri uriașe.

Îmi amintesc că Ovidiu, poetul roman aflat în exil la Tomis, în primii ani ai erei noastre, povestește cum băștinașii treceau Dunărea pe gheață și arca-

1 Dunărea la Cernavodă.

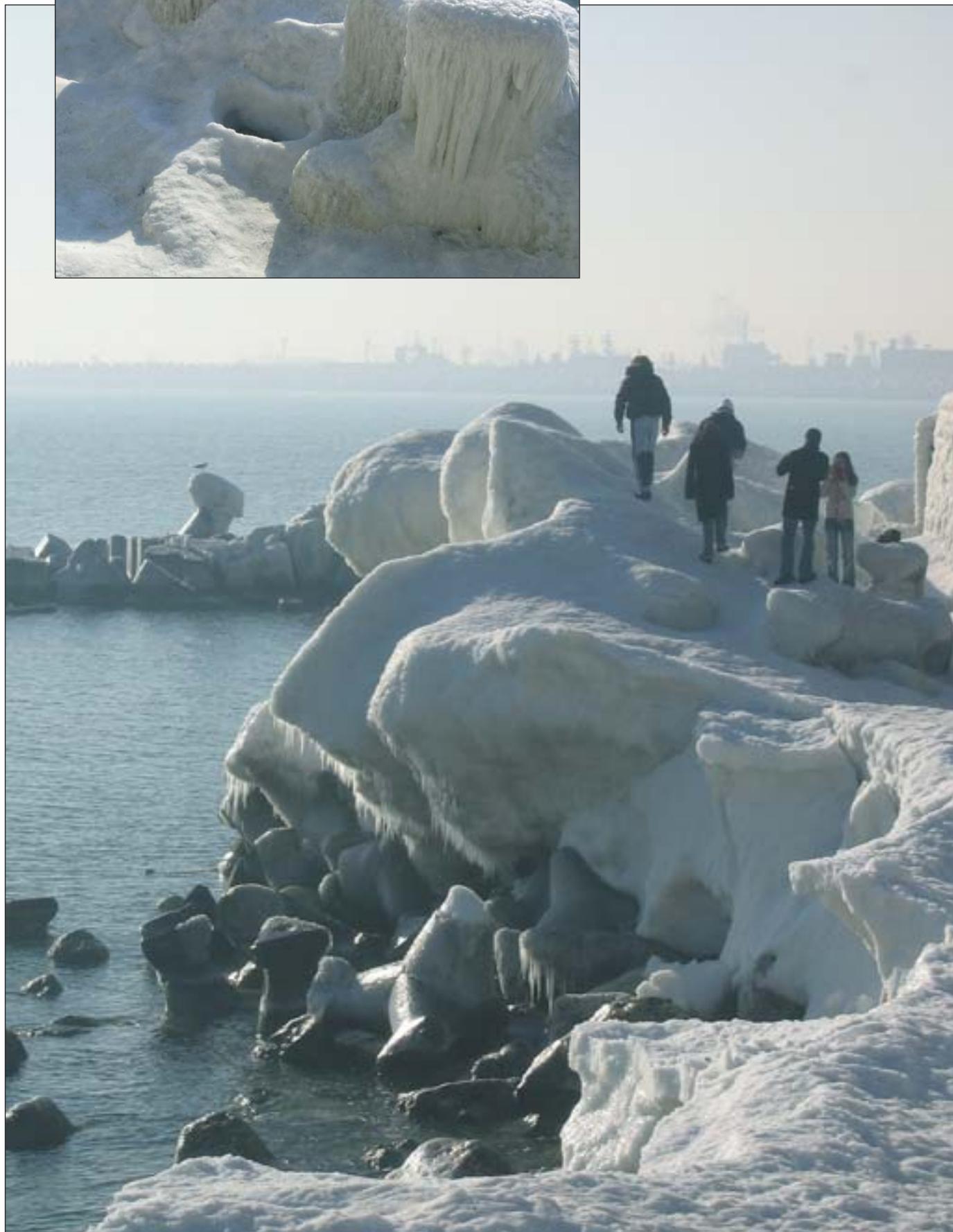

2, 3 Faleza de la Acvariu și Cazinou.

4, 5 În imediata apropiere a clădirii Cazinoului.

6, 7 "Mai am un singur dor...". Probabil, Eminescu nu a văzut Marea și iarna.

8-10 Portul turistic Tomis și vecinătățile imediate.

șii lor își trimiteau săgețile otrăvitoare peste zidurile cetății Tomis. (Paul MacKendrik, Pietrele dacilor vorbesc, Editura științifică și enciclopedică, București, 1978)

Ajungem în Constanța și oprim la capătul falezei care duce spre Acvariu și Cazinou (foto 2).

Zgomotele instalațiilor portuare nu

11, 12 Plaja din Mamaia.

par diminuate de ger. Mă uit în stânga, la malul alb de lângă stabilopozi, unde mă scufundam cu aparat de respirat într-o de acum nu mulți ani toridă vară. Pe la 5-7 metri adâncime era deja întuneric lângă dig și trebuia să fim atenți la cablurile care se iveau fantomatic prin apropiere.

Prin 1988, parcă, tot pe vremea asta a iernii, nu vedeam mai nimic din încălceala stabilopozilor, valurile îi acoperiseră aproape de tot cu draperii de gheață; și erau o ceață și-un vânt...

13 Plaja din Mamaia. În ultimul plan vizibil pe imagine este un baraj de stabilobozi. Dar dincolo de el privirea putea să sară de pe o banchiză pe alta, până la kilometri buni față de țărm.

Merită așadar o fugă la mare după ce se luminează în urma unei puternice furtuni de iarnă.

Pornim spre Cazinou (fotografiile 3-7). Ceea ce nu se vede pe poze, la câteva sute de metri de țărm, pentru că nu aveam un obiectiv care să "zboare" peste ape la fel ca privirea noastră, sunt pete albe, mai mici, mai lungi, mai întinse, nenumărate: banchize! Ce imagini s-ar fi putut lua de pe un vas! Mă aflam pentru prima dată la țărmul unui asemenea peisaj. Și nu-mi amintesc parcă să fi citit undeva scris despre unul similar, evident că de la noi.

Nu departe de bustul lui Eminescu, portul turistic Tomis e înghețat (foto 8, dreapta) iar pe mare merg oameni (foto 9)! Se plimbă pe banchiza groasă, alcargă. Mulți i-au testat soliditatea, se văd bine urmele, cu motocicletă sau mașini. Chiar la limita dintre nisip și întinderile albe (fotografiile 9, 10) valurile au fost înțepenite de ger în ultima

rostogolire și n-au mai apucat să scalde, alungindu-se, plaja.

Hai să vedem și cum e la Mamaia. Lăsăm pe stânga bulevardului lacuri înghețate bocnă. Telegondola stă nemișcată de-a lungul țărmului. Ce grozav ar fi să înțeleagă cei din turismul comercial atracția pe care instalația o poate oferi în asemenea zile geroase, senine; de la înălțimea ei banchizele care plutesc pe mare s-ar fi văzut bine de tot, până departe mult față de țărm. Ele se îndebeau considerabil spre nordul Litoralului (fotografiile 11-13).

Am fost norocos să prind asemenea perspective. Nu uit că milioane de români nu își pot permite să ajungă să vadă marea. Nu înțeleg cum alte milioane de români nu vor să-și vadă țara.

Ce aflu acasă din Geografia României, Editura Academiei, București, 1983: Mangalia, -25,2 grade Celsius la 25 ianuarie 1942; Agigea, -20 grade la 12 ianuarie 1960.

Despre unul dintre cele mai interesante locuri din Banat - Cheile Nerei - iată un grupaj la care și-au adus contribuția mai multe persoane.

Jean Ștefănescu povestește parcurgerea cheilor cu barca.

Alin Mușoi relatează cum, în lipsă de surse bibliografice, a "descoperit" locurile.

Adrian Beleanu oferă **DATELE NECESARE PARCURGERII**;

Ionuț Nechita ne delectează cu imagini și oferă mai multe pe Internet (<http://djonexx.netimage.ro>).

Site-ul www.alpinet.org (unde sunt publicate integral textele lui Alin Mușoi și Adrian Beleanu) nu este nici el zgârcit în imagini din zonă.

Marius Terchilă a scos recent o carte în care Cheile Nerei sunt subiect principal. Iar Ștefan Negrea, unul dintre cei mai remarcabili cercetători ai naturii României, autor al unor cărți și studii despre care nu putem uita, ne povestește amănunte despre explorarea locurilor.

Cheile Nerei

Cu barca

Jean ȘTEFĂNESCU
(Olanda)

Început de iulie, 2001. Plecăm din Herculane, puțin după ora 9, spre Șo-

potu Nou (vezi harta 1, extras din Romania, tourist map, ONT Carpați, 1989). Cei 67 km ne iau ceva mai mult de o oră. La intrarea în sat găsim, pe dreapta, un drumeag care după socotelele noastre ar ajunge la firul apei. Eroare. Sfârșește în grădina unor gospodari (care ne îndrumă spre o potecă ce duce la Nera și se oferă să parcăm mașinile lângă casa lor).

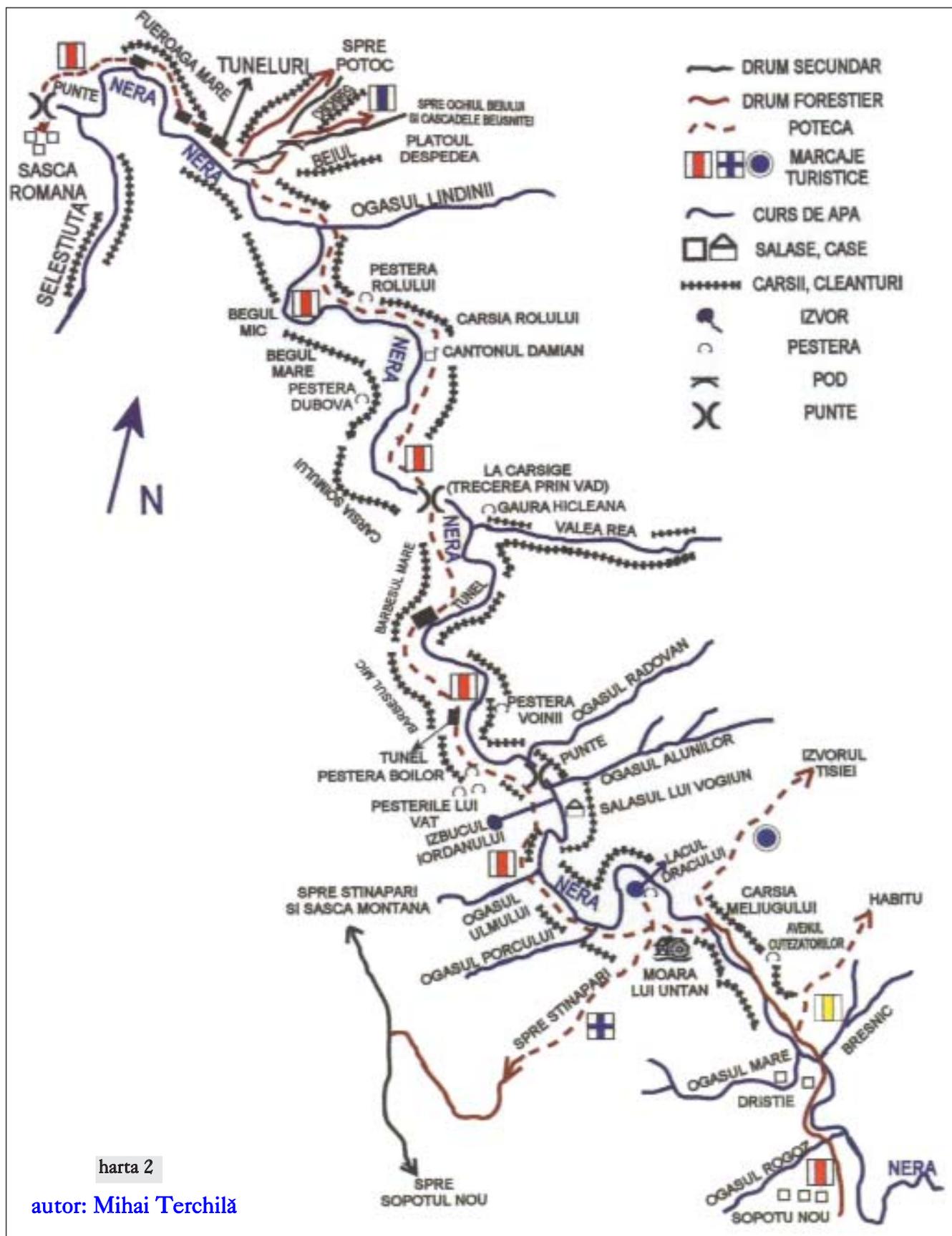
Suntem trei persoane și un câine, avem două canoe, dintre care una construită în viteză, din placaj de 3 mm. Mica pajiște de lângă apă e acoperită de lucrurile scoase dintr-un Landrover și o Dacie, bagaje care după planurile noastre ar fi trebuit să încapă în ambarcațiuni... După o nouă privire pe planul topografic (vezi și harta 2, extrasă din cartea lui Marius Terchilă) socotim că putem ajunge într-o zi în Sasca Română, de unde unul dintre noi va lua o ocazie spre Șopotu Nou și va recupera mașina cu echipamentul de campare.

Așa că nu luăm decât ceva mâncare, pătura lui Scooter (cățelul), camerele foto și video (într-un sac cauciucat) și o prelată pentru caz de ploaie. Toate legate între ele și apoi de bărci.

Suntem doi în prima canoe, iar eu cu câinele și cele câteva bagaje urc în cea de a doua. Plecăm pe rând, să nu ne lovim

harta 1

hartă 2

autor: Mihai Terchiță

unii de alții în locurile înguste. Aici Nera e mai lată, curentul lenș și avem timp să admirăm peisajul. Plutim încet, duși de curent, printre maluri împădurite. Singura grijă e să păstrăm direcția.

Din canoe nu reușim să recunoaștem detaliile de pe hartă și deci nu prea știm

unde ne aflăm. Încercăm să ne orientăm numărând punțile pe sub care trecem.

Oprim pe o limbă de nisip (foto 5), cu câțiva zeci de metri înainte ca să intrăm în chei și facem încă o verificare la legăturile bagajelor. De aici vom păstra o distanță mai mare între noi, să

avem mai mult spațiu de manevră. Pereții de piatră se apropie, viteza curentului crește. E mai greu de cârmit, mai ales că în unele locuri atingem cu padela de fund. De-a lungul stâncilor se văd urmele stratificate ale viiturilor și resturile aduse de puhoai. Câțiva copaci și

3 Locul de pornire, nu departe de drumul principal.

stânci răsar în mijlocul apei și ne fac înaintarea mai dificilă.

Ceva mai departe s-a format un stăvilar, cu o trecere foarte îngustă. Am destul timp să direcționez canoarea, dar la câțiva centimetri sub apă pândește un buștean: canoarea se răstoarnă, intră mai mult de jumătate sub apă și rămâne înțepenită. Trebuie să mă descurc singur, ceilalți sunt departe, înainte. Pun o coardă la dublu și, cu greu, reușesc să scot ambarcațiunea.

Apoi urmează recuperarea bagajelor și găsirea câinelui, care sărise în apă înainte să se îngroașe gluma. Fac un control canoai: placajul s-a cam depărtat și lasă un firicel de apă să pătrundă. O mână de rășină culeasă de pe un brad rezolvă problema. După recuperarea câinelui dezertor, continui.

După câteva coturi îmi găsesc amicii, storcându-și hainele și făcând poze. Aflu că trecuseră peste bușteanul unde m-am împiedicat dar că s-au răsturnat imediat, prinși de un vârtej.

Ne mai plimbăm puțin prin jur și apoi din nou le drum, de data asta împreună, deoarece râul devine mai lat și curentul mai leneș. Înaintăm ceva mai

4 Încercăm să ne facem o idee asupra parcursului, de pe o punte suspendată.

5 Pauză pe o limbă de nisip, înainte de repezișuri.

6 Înainte de a porni din nou, facem o recunoaștere pe jos a traseului.

7 După alt naufragiu, recuperăm ba gajele și la drum.

încet, aplecați puțin din cauza copacilor care-și întind crengile deasupra apei.

Curând auzim glasuri și decidem să ne oprim. Am ajuns în poiana de la cantonul Damian, unde sunt câteva corturi. E trecut de ora 14, suntem uzi, obosiți și hotărâm să campăm aici. Cu speranța că nu va fi prea frig la noapte improvizăm un cort din prelată. Cu mâncarea stăm mai prost, dar găsim ceva măcriș și o plantă care seamănă întrucâtva cu ceapa verde, dar este mai mică și are frunze plate, lungi (când o rupi chiar miroase puțin a ceapă, dar gustul și mirosul nu au aceeași intensitate).

După o noapte cu somn pe furate, din cauza țânțarilor, eu plec să aduc mașina cu echipamentul de campare iar ceilalți rămân pe loc; vom continua coborârea pe râu în ziua următoare.

Pornesc devreme pe potecă, spre Sasca Română, unde nu găsesc autobuz și nici ocazie. Deci trebuie să merg pe jos. Trec prin vreo două sate (Sasca Montană, Cărbunari) și constat cu uimire că prin curțile oamenilor nu se vede vreun vehicul, singurul obiect asemănător fiind un Moskvici ruinat care servește drept umbrar unui dulău.

În sfârșit, ajung în Șopotu Nou și, o oră mai târziu, sunt înapoi în poiana de la canton care, sâmbătă fiind, s-a umplut cu turiști. Curios, nimeni nu a venit cu vreo barcă.

După ce ne aranjăm cât de cât confortabil, inspectăm canoa de lemn, cu gând să-i punem ceva silicon în crăpătură. Dar cum unul dintre noi nu mai are chef de plimbări nautice, renunțăm la reparații, urmând a pleca mai departe doar cu o ambarcațiune. Câinele va rămâne în tabără.

A doua zi pornim liniștiți, având doar câțiva kilometri de străbătut pînă în Sasca Română. Nera se lărgește, totuși sunt câteva porțiuni care au curent puternic și vârtejuri. Copacii de pe maluri sunt mult înclinați deasupra apei și tot aplecându-ne ca să ne ferim, reușim să ne răsturnăm de câteva ori.

Ne oprim pe o limbă de nisip (foto 7), ca să admirăm pereții stâncoși ce se întind pe partea dreaptă. În afară de clipocitul apei și câțiva greieri nu se aude nimic. Continuăm și curând ajungem în Sasca Română. Tragem la mal și găsim oameni binevoitori, la care lăsăm canoa pînă ne vom întoarce aici cu mașina.

În dimineața următoare plecăm cu toții spre Șopotu Nou, să luăm cealaltă

8 Echipa, de la stânga: Marius Grigorescu, Jean (cu Scooter în brațe) și Ine Ștefănescu.

mașină. Urmăm traseul de pe firul apei și constatăm că e diferență mare între Nera privită de pe mal și cea văzută din barcă; fiecare au farmec aparte.

Amatorilor de tură nautică în chei le recomand să aibă căști de protecție, nu atât din cauza posibilelor căzături ci contra crengilor pe sub care trebuie să treci când apele sunt crescute.

Amararea bărcilor trebuie făcută cu coardă, de partea din spate, ca să se evite întoarcerea și răsturnarea atunci când curentul este mai rapid.

Cu stângul înainte

Alin Mușoi (București)

Duminică, 22 iunie 2003. La ora 23,40 plecam din Gara de Nord, cu un accelerat: Mirela, Luminița, eu și Cristi.

Căutasem peste tot informații despre Cheile Nerei. Nici un prieten nu știa nimic, nu am găsit nici o hartă. Internetul mi-a oferit totuși un plan topografic; și am aflat că acolo sunt vipere.

Aveam deci nevoie de ser antiviperin. Dar de unde? Am sunat până și la Ministerul Sănătății. Nu se mai face la noi în țară. Sfatul celor de la minister a fost să nu mai plecăm în Cheile Nerei pentru că este foarte periculos.

M-am întors la Internet și am dat căutare pentru cuvântul vipera. Ne-am cumpărat ciorapi albi, ne-am schimbat pantalonii scurți cu alții lungi, ne-am luat garou și... am plecat.

La 5,30 am coborât în Drobeta Turnu Severin. Habar nu aveam cu ce ajungem în Șopotu Nou. Bănuiam că vom afla în Drobeta. Da' de unde? Taximetriștii ne-au îndrumat către Orșova.

6,30, autogara Orșova. Anul trecut, tot prin iunie, voiam să ajungem pe Nera. Datorită șefului de la autogară am ajuns în... Semenice. Mă rugam să nu mai dau de el. La informații, în autogară, lacăt ruginit.

Bat la ușa șefului și intru. Același șef... Îi spunem cam pe unde am vrea să ajungem și zice că are idee. Să așteptăm în autogară.

Pe la ora 9 îmi pierd răbdarea și-i bat iar la ușa. Mă invită să iau loc în sala de așteptări și să mă liniștesc: în cel mult jumătate de oră o să plecăm.

10,30, autogara Orșova. Șeful încuie biroul și plecase. În autogară intră un domn în vârstă, fost șofer de auto-

buz, care ne luminează cât de cât. Așteaptă cu noi până la 11,30, când ne suim într-un autobuz care mergea spre Reșița. Trecem prin Herculane. Șoferul, care primise indicații clare de la colegul pensionar, ne oprește la ramificația șoselei spre drumul de țară către satul Iablanița.

Parcurgem cei 5 km până în sat, pe o căldură de 35 de grade. Sătenii zic că nu mai este nici un autobuz spre Bozovici dar că la cealaltă ieșire din sat să facem autostop la camioanele ce nu pridesc să treacă.

Ora 16, satul Iablanița. Liniște. Nervii. Cald. Trecuseră 4-5 mașini. Doar una oprise. Șoferul cerea prea mult. Hotărâm să plecăm spre Herculane. În momentul în care am pus rucsacii în spate să mergem către gara Iablanița, a apărut un autobuz pe care scria Bozovici. Am crezut că visăm. Am ajuns în Bozovici și imediat a fost un alt autobuz, spre Șopotu Nou.

Ora 18,30, Șopotu Nou. Intrarea în Cheile Nerei! Mai mergem o oră în direcția unde bănuiam că-s cheile și campăm pe o pajiște, lângă Nera.

Un țăran ne cere bani pentru campare. Citisem pe Internet impresiile unui turist prin locurile astea, care luase bătaie de la ciobani. Îi dau țăranului banii. Peste 10 minute s-a întors cu doi litri de lapte, spunând că intră în preț. Dormim parcă somn de veci. Suntem morți de... stat prin autogări și sate.

Luni, 23 iunie. Începem traseul. Trecem Nera desculți, cu bagajele în spate și poposim la Lacul Dracului; splendid loc. Până aici, nimic spectaculos. Când ne-am hotărât să plecăm mai departe nu am mai găsit semnul nostru, banda roșie. De fapt se merge pe cruce albastră, până treci dealul, apoi întâlnești iarăși banda roșie. De unde să fi știut?

La lac erau niște oameni, dar nici ei nu știau. Am pornit deci pe singurul semn, cruce albastră, netrecut pe planul nostru. Este un urcuș relativ ușor, dar pădurea e atât de deasă încât poteca e ca un tunel printre liane și copaci.

După 4-5 ore, în care am văzut doar pădurea și Nera, ajungem în Poiana Alunilor (vezi harta 2), acolo unde întâlnim un grup de copii, cu profesorul lor. El ne sfătuiește să campăm, pentru că drumul devine frumos dar greu.

Stâncărie. Ne hotărâm să rămânem, mai ales că vremea dădea semne de

schimbare. Dar locul ales era plin de albine.

Plecăm mai departe. Ne vedem de traseu, un pic mai grăbiți pentru că se aud deja tunete. Nu-i greu pe stânci și este superspectaculos. Aș zice că de aici încep adevăratele chei.

Ora 20, cantonul lui Damian. Punem cortul, ne spălăm în râu. Este o casă îngredită. Pe la ora 22 s-a auzit o căruță. Căii au fost dezlegați și lăsați liberi, să pască. Am ieșit din cort, după oprirea ploii: poiana era plină de licurici!

Marți, 24 iunie. Ploua. Am făcut cafea, cu apă din Nera. Pe tot parcursul cheilor sunt doar câteva izvoare. Pe la 11,30 a apărut soarele. La ora 15 am plecat în aval. Un om de la canton ne-a spus că facem o oră până la Podul Beu și de acolo încă 1½ ore până la păstrăvărie, pe Beușnița.

Drumul nu a fost greu, nu s-a prea urcat. De la Podul Beu este drum forestier. La păstrăvărie este un loc de campare superb. După ce ne-am spălat în Beușnița, am admirat din nou licuricii.

Miercuri, 25 iunie. Am plecat către Ochiul Beului și Cascadele Beușniței. Lacul Beu și cascadele sunt impresionante, ne-au cucerit.

După 3 ore am revenit la păstrăvărie și am plecat spre Podul Beu, Sasca Română. Traseul de la pod spre Sasca este impresionant. Din nou tunele săpate în stâncă și belvederi. Se urcă, dar merită. Podurile suspendate dau farmec aparte locurilor.

Ne-am dat seama că alesesem calea cea mai bună, anume de a intra prin Șopotu Nou. Invers, din Sasca, traseul este mult mai anevoios.

Din Sasca Română am mers în Sasca Montană, de unde pleacă un autobuz, la ora 14. Mai apar și șoferi care te duc în Oravița. Iar de acolo găsești pe alții, care te duc în Reșița sau Caransebeș.

Informații certe

Adrian Beleanu

Joi, 29 aprilie 2004. La 4,30 plec din Sibiu, cu o Dacie, împreună cu Ionel Bândeau, Cristina Botea, Corina Ivănică. Mergem spre Sebeș, Hunedoara, Densuș, Caransebeș, Reșița, Oravița,

Sasca Montană. În Sebeș ne întâlnim cu Ionuț Nechita și Dan Izvoreanu, veniți cu o Dacie, din Cluj. Vin și Romeo, Antonio și Alin Pontos, tot din Cluj, cu un Fiat. Ajungem în Sasca Montană la 18,30. Ne întâlnim cu Daniel Humelnicu, Raluca și Cătălin Olteanu, Dana și Marius Iloaea, Vali Mirea.

Cheile Nerei sunt graniță între Munții Aninei (la nord) și Munții Locvei (la sud), într-un perimetru cu calcare jurasice și cretacice. Se întind pe 28 km lungime.

La ora 19, după ce am parcat mașinile lângă biserică, pornim cu rucsacii în spate spre Sasca Română (1 km). După intrarea în sat cotim pe prima stradă la stânga, trecând pe lângă o pensiune mare. Ieșim din sat și, după 500 m, pe stânga, traversăm Nera pe o punte suspendată.

Continuăm pe o potecă spre dreapta, printr-o livadă, cam 150 m, până traversăm un pâraiaș. După acesta ținem drumul de care, orizontal, pe lângă un câmp pentru cultură (se face și o potecă în sus, dar nu e bună). Marcajele bandă roșie și albastră încep să apară.

Drumul începe să urce, după 250 metri, printr-o pădurice. Dincolo de ea,

9 Poteca trece prin tuneluri, în apropiere de Lacul Dracului.

foto: Ionuț Nechita (Cluj-Napoca)

mai sus, drumul se bifurcă, o parte urcă, alta coboară spre dreapta. Coborâm 100 m și continuăm pe poteca ce trece printre ruine de case, acoperite de vegetație. După 300 m poteca devine interesantă, este săpată în peretele ce străjuie Nera (20 m înălțime, foto 10), ca o brână sub mângâierea vântului local (coșava); vom trece mai spre amonte și prin mici tunele, de statura unui om (foto 9).

După 50 minute de la ieșirea din Sasca Română, fermecați de unduirea brânei și alternanța tunelelor, ajungem la Podul Beiului, acolo unde Beul se varsă în Nera. Ramificația drumului forestier ce vine (10 km) din satul Potoc: o ramură urcă 5 km pe Valea Beiului, la păstrăvăria de sub Ochiul Beu; cealaltă ajunge la cantonul Damian, pe firul Nerei spre amonte (4 km), punct de intrare prin chei către Lacul Dracului. Se poate ajunge cu mașina și la păstrăvărie și la canton, drumul forestier e bun, dar am înțeles de la oameni că ar fi cam prost în satul Potoc, unde se observă un indicator spre păstrăvărie.

Am continuat spre păstrăvărie, pe bandă albastră, vizibilă foarte rar; campăm în zona îngrădită, special amenajată, iar paznicul de acolo ne aprinde lumina la un stâlp din poiană.

Vineri 30 aprilie. La 8 dimineața soarele încălzea deja minunata poiană și corturile. Luăm micul dejun în foisorul din poiană. În timpul nopții au mai venit trei prieteni din Târgu Jiu.

Pe o pancartă scrie că se percepe 50.000 lei taxă pentru acces în rezervația naturală Cheile Nerei. Plecăm, la ora 11, spre Lacul Ochiul Beiului. Trecem prin curtea păstrăvăriei în ale cărei bazine sunt sute de păstravi (se pot cumpăra). După 2 km ajungem la Ochiul Beiului (foto 13), un ochi cu apă albastră, fermecător și ireal (adâncime 3,5 m, suprafață 284 m², 310 m altitudine, volum 313 m³, debit din lac 0,3 m³).

Ochiul este cantonat într-o dolină și alimentat de un izbuc submers. Apele sale se spune că nu îngheață niciodată. Ele se unesc, puțin mai jos, cu apele Pârâului Beușnița, dând naștere Pârâului Bei.

Lângă acest mic iezor, cascadele Beușniței dau un efect superb pădurii. Traversăm podețul de la Ochiul Beiului și urcăm 100 m, până ieșim la un fost drum. Poteca marcată cu triunghi albastru urcă prin preajma Pârâului Beușnița, ale cărui ape cad peste mici praguri de tuf calcaros, formând microcascade (foto 11).

10 Potecă sigură, săpată în stâncă, nu departe de Sasca Română.
foto: Ionuț Nechita (Cluj-Napoca)

11 Mici cascade pe Beușnița.
foto: Ionuț Nechita (Cluj-Napoca)

Vor urma cascadele Beușniței. Apa depune carbonat de calciu pe crengi, copaci căzuți și pietre, formând tuful calcaros, ca un burete. Astfel iau naștere baraje cu creste dantelate, albicioase, ce adăpostesc în spatele lor gururi (mici bazine) în care se acumulează apele pârâului.

Trecem printr-o poiana largă și după 200 m ajungem la Cascada Beușnița (410 m altitudine, înălțime 15 m, foto 12). Superbă! Apoi ne întoarcem.

La 15,30 plecăm spre cantonul Damian. Coborâm cei 5 km (bandă albastră) până la Podul Beiului și după alți 4 km (bandă roșie) ajungem în poiana din fața cantonului, urmând îndeaproape firul Nerei. La aproximativ 2 km de la Podul Beiului înspre canton, din drumul forestier principal se coboară pe un drum pietruit, la dreapta, printr-o poiană largă, spre canton; există și o săgeată pe un bolovan în această ramificație. Râul e tot timpul paralel cu poteca și la canton se ajunge aproximativ pe malul Nerei.

Poiana avea deja locatari: un grup din Timișoara, în frunte cu Ady Glăvan, veniți la cățărat. Izvor se găsește la 5 minute de poiană, după canton, pe poteca spre chei, sau la 10 minute în aval.

Sâmbătă, 1 mai, la ora 9,45 plecăm în chei. 45 de minute mai târziu, după o trecere pe lanțuri pe deasupra Nerei, pe un perete unde poteca îngustă prezintă ceva riscuri, traversăm râul prin vad, cu apa până la genunchi.

Continuăm pe malul drept al Nerei, pe poteca ce taie stâncă în brăne sau mici tunele. După 1½ ore poteca trece prin fața Peșterii Fărna (interesantă, un mic labirint). Peștera Boilor și cele două peșteri ale lui Văt sunt puțin mai sus, pe vâlcetul din dreapta intrării în Peștera Fărna.

După 2 ore ajungem la o punte suspendată pe cabluri. Deși traseul nostru nu trece pe ea, nu rezistăm tentației de a testa o legănare la peste 30 m deasupra Nerei. Pe partea opusă, un perete imens, cu trasee pentru cățărare, străjuie valea.

Continuăm spre Lacul Dracului, printr-o poiană însoțită, intrând din nou în pădure după 100 m. Pe partea opusă a râului vedem o gospodărie. Pe Nera trec bărci pneumatice. După 1 km, poteca urcă accentuat, în două etape, până într-o șa împădurită, unde întâlnim indicatoare: stânga, nord (cruce

albastră), 15 minute până la Lacul Dracului; dreapta, sud (cruce albastră), 2½ ore până în Cărbunari; înainte, est (bandă roșie), 1¼ ore până în satul Șopot.

Continuăm urcușul încă 100 m spre Lacul Dracului (foto 14) după care coborâm accentuat 300 m. După 4 ore de mărșăluit lejer, ajungem la ochiul de apă provenit din bararea gurii unei peșteri (de către aluviunile Nerei) și prin prăbușirea bolții peșterii. Suprafața lacului este de 700 m², adâncimea maximă de 9,3 m; are culoare mai închisă, de unde și denumirea.

Pornim înapoi spre tabără. În șaua cu indicatoare grupul se împarte (ora 15): unii revenim pe traseul de ducere (ora 19), iar ceilalți merg prin Cărbunari, Sasca Montană, Sasca Română și ajung în tabără la 12 noaptea, închizând un circuit de vreo 32 km.

De neuitat zâmbetul bătrânelor care ne priveau din ușile căsuțelor scunde din Cărbunari, primind cu bucurie cuvintele de binețe din partea noastră; de asemenea frumusețea aspră a Sascăi Române.

Duminică, 2 mai. Plecăm la 8,45. Facem 40 minute până la podul Beiului și încă 40 minute până în Sasca Montană. Mulțumesc tuturor colegilor de tură (18 la număr) și în special lui Daniel Humelnicu pentru acest parcurs deosebit.

Linkuri utile:

http://exploratorii.ngo.ro/html/pncn_b_ro.html;

<http://www.olteanu.net/poze/index.php?set=munte/2004/nera>;

http://www.ibin.info/album/?20040501_nerai.

Cu Emilian Cristea

Ștefan NEGREA (București)

După vreo trei luni i-am propus alpinistului Emilian Cristea - care între timp devenise pentru noi Nea Milică și ni se părea că-l cunoaștem din totdeauna - să însoțească echipa noastră în Cheile Nerei.

- Sînt extraordinare, Nea Milică, m-am avîntat eu. Anul trecut cînd am început studiul cheilor nici noi nu știam mare lucru despre ele. Sînt încă necunoscute sub aspect științific și turistic,

de aceea le și cercetăm. Dar te asigur că sînt pe cît de lungi - cele mai lungi din țară - pe atît de frumoase și interesante. Vom face un referat către Comisia Monumentelor Naturii a Academiei pentru a le declara rezervație naturală, protejată de lege. Ele întrunesc sălbăticia Cheilor Carașului, grandoarea Cheilor Bicașului și gingășia Cheilor Turzii. Ce zici, mergi cu noi? mi-am încheiat pledoaria.

- Merg neapărat, cum să scap așa ocazie! Merg pentru că îmi oferiți șansa să văd cîte ceva din Munții Banatului pe care-i cunosc mai deloc. Nu cred însă că mă vor impresiona cîtuși de puțin după ce am cunoscut atîtea chei și mai ales după Cheile Bicașului.

Zis și făcut. Sîmbătă 22 septembrie 1962, coșia pădurarului Nicolae Ursu din satul Potoc încărcată cu bagajele expediției și trasă de un cal roib urma drumeagului îngust și prăfos ce ducea în chei, la Cantonul Damian. Dincolo de Dealul Săscăneasca am coborît în Valea Chichiregului, apoi în Valea Beiului. După pod am pătruns în treimea inferioară a Cheilor Nerei. Din acel moment Nea Milică a uitat să mai sporovăiască. Cristea al nostru cel mult umblat prin munții țării nu se mai satura privind cînd peretii albi și maestuoși ai Feții lui Drăgilă, cînd căciula sclipitoare a Turnului lui Beg profilată hăt departe pe cerul de peruzea.

Cît despre Nera, nu-i venea să creadă. Vedea un rîu mare, neașteptat de mare, cu apă curată ca lacrima, cu pești de toate mărimile misunînd la vedere. Un rîu care curgea meandrat la numai 200 m altitudine printre cîrșii impunătoare, avîntate spre cer pînă la 400-500 metri. Aproape o oră a durat sublima vrajă pentru alpinistul nostru și încă nu admirase decît o pîrticică din chei, cea mai domoală și mai accesibilă.

La canton, în timp ce aranjam gospodărește zestrea expediției de două săptămîni, Cristea a pus în funcție un primus mic și năbădăios, plin de decibeli. N-am isprăvit bine treaba cînd ne-a poftit la o masă gustoasă ca la mamă acasă. Să tot ai în echipă un maestru în improvizații culinare!

În zori, cînd nu se crăpase bine de ziuă, i-am auzit prin ușa vocea acoperită de zgomotul "mașinii infernale", a primusului său nedespărțit:

- Gata, sus din așternut, fierbe ceaiul!

Am sărit din culcușurile calde și ne-am echipat la rezezeală ca nu cumva să

12 Cascada Beușnița.
foto: Ionuț Nechita (Cluj-Napoca)

13 Ochiul Beului.

foto: Ionuț Nechita (Cluj-Napoca)

14 Lacul Dracului.

foto: Ionuț Nechita (Cluj-Napoca)

se răcească bunătate de ceai. Văzînd că ne tot moșmonim și nu mai venim, Cristea dădu peste noi.

- Se răcește ceaiul... Dar ce văd? continuă el măsurîndu-ne din cap pînă în picioare. E greu să vă ghicească cineva la prima aruncătură de ochi: după salopete s-ar zice că sînteți muncitori; după cizmele lungi de cauciuc, pescari; după căști și lămpile de carbid, mineri; după pioleți, alpiniști; după aparatele foto și carnete, turiști. Abia cînd scoateți din tăști instrumentele de cartat sau de adunat goange de peșteră vă dați pe față arama de cercetători.

- De, ce să-i faci, i-am răspuns. Nu s-a creat încă un costum anume pentru speologi, așa că improvizăm și noi. Ne echipăm cu ce avem și credem că e mai potrivit pentru cercetarea lumii întinericului.

Au urmat zile pline de eforturi, dar neînchipuit de rodnice și frumoase. Îmi amintesc, de pildă, de asaltul Peșterii Dubova, cea mai mare și dificilă din Cheile Nerei, avînd intrările suspendate la 20 metri într-un perete surplombat, mascat de coroanele copacilor.

Eu făceam pe călăuza pentru că într-o altă deplasare, ocolînd surplomba peretelui prin stînga, reușisem să mă cațăr pînă la peșteră și să explorez o parte din galerii. Mă însoțise un tînar la fel de ageamiu în ale alpinismului ca și mine. Dar iată că, pe la jumătatea urcușului, Cristea, cu ochi de expert, a considerat varianta mea nepotrivită și a ales alta, mai scurtă. Făcîndu-se cap de coardă s-a legat de colegii mei. Cînd mi-a venit rîndul, m-am opus.

- Nea Cristea, scutește-mă, te rog. N-am nevoie de frînghie. Mă voi cățara nelegat pe lîngă voi, folosindu-mă de piolet. M-am descurcat fără asigurare de coardă în situații mult mai dificile și n-am pățit nimic.

- Nu te contrazic, dar acum ești cu mine și sînt dator să-ți atrag atenția că-ți asumi un mare risc. Alpinism înseamnă a urca munții, a te cățara pe pereți în siguranță deplină, eliminînd orice risc cu ajutorul capului și tehnicii alpinistice, nu a te descurca la voia întîmplării.

- Totuși nu mă lega, m-am încăpăținat eu. De data aceasta urcușul îmi pare prea simplu.

- Poți face cum dorești altădată, dar nu acum cînd fac parte din echipa voastră. Dacă neatentia îți joacă vreo festă și te accidentezi? Cum mi-o voi putea ierta? Cum mă voi mai putea uita în ochii

oamenilor, a colegilor de breaslă care mă vor arată cu degetul: "Uite-l pe Cristea care, fiind cap de coardă, a lăsat un coechipier nelegat și s-a accidentat: cine mai poate crede că e un bun antrenor?" Așa că, nene, nu mă supăra și lasă-mă să-ți petrec coarda peste mijloc.

Și l-am lăsat pentru că am înțeles, în sfîrșit, că alpinismul nu e o joacă inventată pentru cucerirea inutilului ci un sport cu reguli precise pe care, dacă le respecti poți gusta fără risc din frumusețile înălțimilor, iar dacă nu, te poate costa viața.

A durat multe zile cercetarea Peșterii Dubova. Am urcat și coborît în coardă de nenumărate ori, fără să mai crîncnesc. Cristea ne-a fost de un neprețuit ajutor în explorarea și cartarea întortochiatului sistem de galerii, unele de necucerit fără tehnica alpinistică.

Nea Milică scoțea toate cotloanele și hornurile din tavan, toate fundurile de galerie care nu se închideau complet. Ca să se convingă că sînt într-adevăr inaccesibile se înverșuna cu ciocanul asupra lor încercînd să spargă roca dură și să se strecoare dincolo.

În una din zile l-am luat pe Cristea să fotografiem aspecte caracteristice peșterii folosind expunere lungă și flăcările a trei lămpi de carbid. La început era sceptic, dar cînd și-a dat seama de avantajul regiei de lumini asupra iluminării uniforme a blițului, a început să vină cu o mulțime de idei pentru amplasarea lămpilor.

Tîrziu, după ce una din lămpi s-a rostogolit și s-a stricat, Nea Cristea mi-a propus forțarea unei galerii suspendate, descoperită de el. Pîtonînd și trecînd o coardă prin carabinieri am ajuns cu bine la destinație. Aproape trei ceasuri ne-au trebuit pentru explorarea acestei galerii care traversa sistemul ascendent și urca în pantă puternică, îngustîndu-se.

Fiecare mișcare trebuia calculată, iar pentru a cartea cu sfoara și busola cîtiva metri era nevoie de zeci de minute. Dar nu ne-am lăsat. Am lucrat așa cu burta pe crusta de calcit rece și zgrunțuros, în fumul lămpilor, pînă am isprăvit.

Ieșind din peșteră am coborît perețele drept în jos la lumina chioară a lămpilor sub un cer de smoală spuzit de stele. Nu vedeam mare lucru, dar fiind în coardă cu Nea Milică mă simțeam în siguranță.

Am trecut rîul prin vad, ne-am spălat cu apa lui rece de fumegam sub lumina

lunii care tocmai răsărise și poleia valea, apoi ne-am dus la canton. Aici, ca de obicei, am făcut un ultim efort notînd totul în fișa peșterii, în timp ce Cristea pregătea lămpile de carbid și tot ce mai trebuia pentru a doua zi. Și, tot ca de obicei, Cristea s-a culcat ultimul pentru ca a doua zi să se scoale primul veghind să nu lipsească nimic, să nu uităm ceva acasă.

Zilele care au urmat le-am petrecut bătînd cheile de la un capăt la celălalt în tovărășia lui Nea Milică - din ce în ce mai îndrăgostit de ele - pentru a completa harta cu cît mai multe toponime și fenomene carstice și a prinde pe peliculă cît mai multe imagini caracteristice.

Fotografiatul ne luă cel mai mult timp. Eu alegeam punctul de stație cu grijă, instalam trepidul, măsuram de mai multe ori distanța, timpul de expunere și deschiderea diafragmei, fiind de principiu "cît mai puține clișee dar cît mai reușite".

Dimpotrivă, Nea Cristea aranja iute aparatul, îl punea la ochi și țac, avînd, pe atunci, principiul "cît mai multe imagini, din cît mai multe stații, cu parametrii cît mai diferiți". Era mulțumit dacă, dintr-o excursie se alegea doar cu cîteva clișee bune. Absorbit de fotografiere uita mereu cîte ceva în urmă: ba bereta, ba exponometrul, ba ochelarii.

Totuși trebuie să recunosc că datorită neastîmpărului său, a darului de a anima lucrurile, de a vedea în stînci, în cioate sau în profilul norilor tot felul de chipuri omenești sau de animale, a reușit să descopere un sfinx de piatră.

Căutînd un unghi de poză dincolo de Foeroaga Mare i-a apărut deasupra potecii tăiate în stîncă un chip omnesc în profil, cu nas coroiat și zîmbet viclean pe buzele întredeschise. A fost pentru prima și ultima oară cînd Nea Cristea mi-a cerut să-l fotografiez. L-am imortalizat în picioare lîngă Sfinxul Nerei, abia descoperit. Păstrez și astăzi fotografia acasă, în vitrină.

Spre seară, osteniți de atîta umblet căutam să ne prindă amurgul la cantonul Damian sau la unul din cele două sălașe din chei: al lui Vogiu sau al lui Trifu, singurele care ne puteau adăposti noaptea. Eram întîmpinați de gazde bucuroase de musafiri. Mai întîi ne ospătam sub nukul sau prunul din fața casei cu lapte proaspăt, caș și coleașă (mămăliguță) fierbinte, cu miere de albine și nuci puse pe măsută de lemn,

joasă și rotundă, alături de linguri cu încrustături.

Apoi, la îndemnul lui Nea Cristea, gazda depăna povești despre Lacul Dracului care ar fi un "ochi de mare fără fund", despre Peștera Porcului sau despre comorile turcești și haiducești ascunse în peretele Turnului Mare al Begului, străjerul cheilor, acea piramidă de calcar cu vârful aureolat de ceața legendelor romantice. Iar când luna se înălța binișor pe cer și venea vremea odihnei mult râvnite, ne suiam în podul șurei să ne facem culcuș în finul plin încă de miresmele florilor din poiană.

Așa a trăit Cristea aproape două săptămâni alături de noi fără grija zilei de mâine, în culmea fericirii și admirației.

- Deși am hoinărit atâția ani prin munții noștri, excursia din Cheile Nerei rămîne cea mai frumoasă din cîte am făcut pînă acum, ne-a mărturisit la plecare. Mă despart de Nera ca de o ființă dragă, dar mă mîngîi la gîndul că voi reveni la anul cu Hedda. Neapărat voi reveni! Vreau să retrăiesc prin ochii ei bucuriile mele de acum. Cine și-ar fi închipuit că poate fi atît de sălbatică și măreață natura în acest colțisor de țară? Nici n-ai bănuî că, venind cu rîul leneș din depresiunea Almăjului vei parcurge vreo 20 km printre pereți înalți și golași, alternînd cu cumături îmbrăcate de păduri neatînse de secure, că te vei pomeni în decor montan la numai 200 m altitudine.

Cristea avea dreptate. Nu înălțimile, care ating cel mult 600-700 m altitudine, sînt caracteristice Cheilor Nerei, ci sălbăcia peisajului. Faptul că lipsește o șosea care să străbată cheile, că pot fi parcurse numai cu piciorul pe o potecă dăltuită în stîncă - și ea întreruptă pe alocuri, forțîndu-te să treci prin vad, că mereu ochii se odihnesc pe albeața sclipitoare a cîrșiiilor cu creasta zimțuită, toate acestea fac să te închipui într-o lume de basm.

Ajungînd acasă, la București, i-am sugerat să scrie ceva despre Nera și să dea materialul la un ziar. De data asta a promis și s-a ținut de cuvînt.

În numărul din 13 iulie 1963 apărea în Sportul Popular un articol despre Cheile Nerei, ilustrat de o fotografie făcută în ziua aceea memorabilă. După părerea sa Nera a format poate "cele mai frumoase și mai sălbatice chei din țara noastră", chei care sînt o "adevărată comoră de frumuseți turistice".

Și, pentru a convinge pe amatorii de

drumeteție, el enumeră o parte din "bucuriile și surprizele" unei excursii prin chei: "cîrșiiile (pereți) ce mărginesc valea, mulțimea de conveieri ce se încolăcesc parcă în jurul pereților, Lacul Dracului ascuns cu grijă în dolina ce precede uriașa intrare a peșterii cu același nume, prispele și tunelurile miniaturale săpate de oameni în pereții de stîncă pentru a permite înaintarea de-a lungul văii, mulțimea de pești ce populează apele, vegetația, peșterile, vadurile adînci cu ape limpezi și liniștite etc."

Dorința lui Cristea de a revedea Nera avea să se împlinească exact peste un an, în septembrie 1963, când l-am invitat la o hoinăreală prin chei împreună cu Hedda, cu soția mea și cu geograful Vasile Sencu.

Unele secvențe mi s-au întipărit bine în memorie. De pildă Lacul Dracului și pe Nea Milică plutind într-o barcă galbenă pe luciul negru-violaceu în care soarele și-a muiat temător cîteva raze anemice. Decorul fantastic al Conveiului Lung la lumina focului de tabără aprins în toiul nopții. Măreția cheilor în furtună - acei nori plumburii, luminați straniu și difuz deasupra Turnului lui Beg, care au cuprins în amonte toată zarea și a început să toarne din ei în rafale desfîndînd poteca, stingîndu-ne lămpile și făcîndu-ne să rătăcim în neștire pînă la miezul nopții, când ne-a apărut în cale o fereastră luminată de un felinar. Masa de lemn de la sălașul lui Moș Vogiu încercată cu urdă, dovleac copt la țest, nuci și țuică, urmată de o odihnă în podul cu fin, luminat prin crăpături de argintul viu al lunii. Și o ultimă secvență: Hedda impresionată de refuzul lui Moș Vogiu de a primi ceva pentru găzduire.

- Cum să vă iau bani cînd pe mine nu m-a costat nimic cele întinse pe masă? Eu v-am găzduit cu dragă inimă, v-am cinstit ca pe niște oaspeți, a încheiat el mîhnit.

...Anii s-au scurs pe nesimțite. Expedițiile în Munții Banatului au continuat, dar Nea Milică n-a mai mers cu noi. În ultima vreme venea tot mai des la Institutul de Speologie.

Ne aminteam cu drag de etapa bănățeană și plănuiam să mergem iarăși împreună, însă, din diferite motive, proiectul se amîna mereu. Și așa, fiind încă în viață, Nea Cristea "bănățeanul" devenise o amintire. Cînd am realizat acest lucru am simțit nevoia lăuntrică

de a-i lega numele de principalele descoperiri făcute de el în peșterile cercetate împreună. Așa s-a făcut că în trei peșteri bănățene - Cetate II, Popovăț și Dubova - există galerii care se numesc "Emilian Cristea".

(text preluat din Buletinul Clubului de speologie "Emil Racoviță" București, supliment 1982; prelucrat informatic cu ajutorul lui Gabi Roșioru, Ică Giurgiu, Dan Pătărniche)

GPS

Cătălin Olteanu
(www.alpinet.org)

Iată linkurile de unde puteți beneficia de datele culese pînă în acest moment:

http://alpinet.org/main/poteci/gps_ro_t_informatii-gps_zonaid_2.html;

http://alpinet.org/main/poteci/trackprofile_ro_id_2.html.

Bibliografie

Marcian Bleabu, Vasile Decu, Ștefan Negrea, Cornel Pleșa, Ioan Povară, Iosif Viehmann - Peșteri din Romania - Editura științifică și enciclopedică, București, 1976

Lazăr Botoșăneanu, Ștefan Negrea - Drumetînd prin Munții Banatului - Editura C.N.E.F.S., București, 1968

Lazăr Botoșăneanu, Ștefan Negrea - Drumetînd prin Munții Banatului - ediția a II-a, Editura Sport-Turism, București, 1976

Ulise Galu, Cornel Chioran - Cheile Nerei - revista Munții Carpați, nr. 9, 1998, pagina 39

Cristian Lascu, Șerban Sârbu - Peșteri scufundate - Editura Academiei, București, 1987

Ștefan Negrea, Alexandrina Negrea - Din Defileul Dunării în Cheile Nerei - Editura Timpul, Reșița, 1996

Traian Orghidan, Ștefan Negrea, Gheorghe Racoviță, Cristian Lascu - Peșteri din Romania - Editura Sport-Turism, București, 1984

Marius Terchilă - Cheile Nerei și alte poteci tainice - Editura Waldpress, Timișoara, 2006 (telefon 0256.422.247, terchila@mail.dnttm.ro)

sumarul revistelor

INVITAȚIE ÎN CARPAȚI

prima serie, anii 1997-2001, numerele 1-50
seria nouă, începând din anul 2005, numerele 51-57

Sunt două feluri de trimiteri spre numerele revistei: de exemplu, IIC 1998-02 înseamnă anul 1998, numărul pe februarie; iar, pentru seria nouă, de exemplu IIC 55/ 71 înseamnă numărul 55, pagina 71.

Alpinism IIC 1998-02, IIC 1998-09, IIC 1999-07, IIC 1999-09, IIC 2000-01, IIC 2000-04, IIC 2000-06, IIC 2000-07, IIC 2000-10, IIC 2000-11, IIC 2001-01, IIC 2001-02, IIC 2001-04, IIC 2001-05, IIC 2001-10, IIC 2001-11

Aninei IIC 57/ 60

Baiului IIC 55/ 71

Bihor IIC 2001-04

Bucegi IIC 1997-02, IIC 1997-03, IIC 1998-04, IIC 1998-12, IIC 1999-09, IIC 2000-04, IIC 2000-07, IIC 2000-10, IIC 2000-11, IIC 2001-01, IIC 2001-02, IIC 2001-04, IIC 2001-11, IIC 2001-12

Buila IIC 2000-04, IIC 56/ 49, 53

Bulgaria IIC 2001-11

Căpățâni IIC 55/ 62

Ceahlău IIC 1999-12

Cernei IIC 2001-11

cetăți IIC 53/ 17

Ciucaș IIC 1998-11

Cozia IIC 56/ 39

Depresiunea Almaș IIC 51/ 37, IIC 52/ 59

Dobrogea IIC 52/ 57, IIC 55/ 3, IIC 57/ 53

echipament IIC 2001-08, IIC 56/ 32

escaladă IIC 2001-01, IIC 2001-06, IIC 2001-09, IIC 2001-11, IIC 52/ 50

Făgărașului IIC 1997-01, IIC 1998-03, IIC 1998-05, IIC 1999-01, IIC 1999-03, IIC 2000-02, IIC 2000-03, IIC 2000-08, IIC 2000-09, IIC 2001-04, IIC 2001-06, IIC 2001-08, IIC 2001-10, IIC 54/ 1, 55, IIC 56/ 55, IIC 57/ 3

faună IIC 51/ 26, IIC 52/ 11, 19, 46, IIC 53/ 45, IIC 55/ 6, 11, 37, 47, IIC 56/ 22, 30, 34, 36

floră, vegetație IIC 51/ 26, IIC 52/ 21, 29, 32, 37, 39, 40, 42, 43, 45, 46, IIC 53/ 9, 11, 16, 22, 44, 45, 46, IIC 54/ 14, 16, 44, IIC 55/ 7, 8, 9, 34, 50, 64, 70, IIC 56/ 17, 18, 25, 37, 41, 50, IIC 57/ 49

Gilău IIC 2000-06, IIC 2000-07

Gutâi IIC 54/ 1, 41

Iezer-Păpușa IIC 2000-08, IIC 51/ 31

Igniș IIC 57/ 10, 14

istoria Alpinet IIC 2001-10, IIC 52/ 3, IIC 53/ 44

Latoriței IIC 52/ 65, IIC 53/ 24

Lăpuș IIC 54/ 3, 18

Leaota IIC 1998-04, IIC 51/ 34

Locvei IIC 57/ 60

Lotrului IIC 57/ 42

Maramureșului IIC 2000-11, IIC 55/ 29

Maramureșul istoric IIC 54/ 28, 46

Măcin IIC 2000-11, IIC 52/ 4, 50

mănăstirile Neamțului IIC 56/ 5

Muntele Mare IIC 2000-06, IIC 2000-07

Nepal IIC 2000-03s

Obcina Mare IIC 54/ 50

Pakistan IIC 2001-04

parapantă IIC 57/ 18

Parâng IIC 1999-04, IIC 1999-05,

www.munticarpati.org

ghid montan la zi;

hărți în premieră; fotografii de neuitat

www.cluburimontane.org

parteneri de drumeție; chiar lângă tine

viziți

www.salvamont.org

ture mai sigure;

accidente evitate

La intrarea din
aval în Canionul
Șapte Scări
(Masivul Piatra
Mare).

foto: Ionuț Ganea

IIC 2001-08

Pădurea Craiului IIC 2001-04

Piatra Craiului IIC 1998-06, IIC 1998-08, IIC 1998-09, IIC 1999-07, IIC 2000-10, IIC 2001-02, IIC 2001-05, IIC 2001-11, IIC 51/ 28, IIC 57/ 29, 35

Podișul Someșan IIC 53/ 17

Poiana Ruscă IIC 1998-09

Retezat IIC 1998-01, IIC 1998-02, IIC 1998-07, IIC 1999-02, IIC 2000-01, IIC 2001-09

Rodnei IIC 1999-06, IIC 1999-08, IIC 2000-05

schii IIC 55/ 71, IIC 56/ 29

speologie IIC 1998-09, IIC 51/ 3, IIC 52/ 57, IIC 55/ 3, IIC 57/ 29

Stânișoara IIC 56/ 5

S.U.A. IIC 1997-04, IIC 1998-12s, IIC 55/ 74

Subcarpații Buzăului IIC 51/ 19

Subcarpații Vrancei IIC 51/ 3

Șureanu IIC 54/ 53

Trascău IIC 2001-05

Țara Bârsei IIC 56/ 34

Țibleș IIC 53/ 3, IIC 57/ 18

Vlădeasa IIC 1999-11

vulcani noroiși IIC 51/ 19

Ică Giurgiu

Toate
numerele
revistei
se pot printa
pentru a fi
luate la drum.